

ราชภัฏเพชรบูรณ์สาร

Phetchabun Rajabhat Journal

ปีที่ 23 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2564

ราชภัฏเพชรบูรณ์สาร

PhetchabunRajabhat Journal

ปีที่ 23 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2564

นโยบาย

1. สนับสนุนผลงานวิชาการของมหาวิทยาลัย
2. เผยแพร่ผลงานวิชาการของบุคลากรมหาวิทยาลัยและบุคคลทั่วไป
3. สร้างความรู้และองค์ความรู้ที่ถูกต้อง พัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่สากล

ขอบเขตงาน

เนื้อหาเป็นวารสารวิชาการที่เผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการทางด้านมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ โดยสาขาวิชาที่รับตีพิมพ์ ได้แก่ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ สหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ จิตวิทยา บริหารธุรกิจ และการจัดการโดยนำเสนอในรูปแบบ

1. บทความวิชาการ
2. บทความหรือผลงานวิจัยที่ทำเสร็จสมบูรณ์แล้ว
3. ผู้นำเสนอบทความเป็นบุคลากรของมหาวิทยาลัยและบุคคลทั่วไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่ผลงานทางวิชาการและงานวิจัย
2. เป็นสื่อกลางในการส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้ทางด้านวิชาการ
3. เป็นเวทีนำเสนอผลงานวิชาการของบุคลากรในมหาวิทยาลัยและบุคคลทั่วไป

เจ้าของ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ที่ปรึกษา

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ผู้ประเมินอิสระหรือพิชญพิจารณา (Peer review)

ศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ ประมวล
รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภ รัฐฉัตรานนท์
รองศาสตราจารย์ ดร.วิรัช เรืองศรีตระกูล
รองศาสตราจารย์ ดร.ชไมพร กาญจนกิจสกุล
รองศาสตราจารย์ ดร.อัญชลี ศรีจำเริญ
รองศาสตราจารย์ ดร.ศจีมาจ ณ วิเชียร
รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริปฐพี บุญครอง
รองศาสตราจารย์ ดร.อรุณี อินทรไพโรจน์
รองศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล สรรสวัสดิ์สุทธิ

รองศาสตราจารย์ ดร.ภาสกร ดอกจันทร์

รองศาสตราจารย์ ดร.ธานี เกสทอง
รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ
รองศาสตราจารย์ ดร.วีระศักดิ์ ซอมขุนทด
รองศาสตราจารย์ ดร.ฉัตรนภา พรหมมา
รองศาสตราจารย์ ดร.นิวัตร พัฒนะ
รองศาสตราจารย์ ดร.อนิรุจน์ มะโนธรรม
รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐ มากุล
รองศาสตราจารย์ ดร.บุญยเสนอ ตรีวิเศษ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชรพล พุทธิรักษา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศจี สุวรรณศรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรณิดา ชันธพัทธ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ชาย ตั้งวรรณวิทย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรณพ ทศนอุดม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพงษ์ จรัสโรจนกุล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธวัชชา เดชสุภา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภาพร สุทิน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญแสน เตียวกุลธรรม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภาวรรณ วงศ์คำจันทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชัย บุญเจริญ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลวดี ปิ่นวัฒนะ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยวรรณ ศุภวิฑิตพัฒนา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรตธีร จุลกัลป์

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
มหาวิทยาลัยนเรศวร
มหาวิทยาลัยนเรศวร
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขต
ศรีล้านช้าง
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
มหาวิทยาลัยนเรศวร
มหาวิทยาลัยนเรศวร
มหาวิทยาลัยบูรพา
มหาวิทยาลัยแม่โจ้
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาพิษณุโลก
มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.แพชวิญ สุนทรสารทูล
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐตะวัน ลี้มประสงค์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ตรีสุข เอลลิส
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงลักษณ์ อานี
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษยากร ตีระพฤติกุลชัย
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร ลี้มสุข
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปริษา ศรีเรืองฤทธิ์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พณณา ตั้งวรณนวิทย์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สิทธิพร ดร.พิศุทธิ์ บัวเปรม
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัฒนา มหาราช
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วินัย เชื้ออมวราศาสตร์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิธร แท่นทอง
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมใจ กงเติม
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สำราญ ท้าวเงิน
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภาชัย ตรีเทศ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภัทนี ขุนสิงห์สกุล
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ อินทรประไพ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมลณัฐ ฉัตรตระกูล
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรภัทร กิจจักษ์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นุชจรี สิงห์พันธ์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรีหญิง ดร.สุมาลี พิมพ์พันธ์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัญญา ศรีเรืองฤทธิ์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนัญ ศรีชีวิน
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เดือนฉาย ไชยบุตร
 อาจารย์ ดร.กฤษณาภรณ์ ยุงทอง
 อาจารย์ ดร.กัญญารัตน์ เดือนหงาย
 อาจารย์ ดร.เกรียงไกร ทิมศร
 อาจารย์ ดร.แก้วตา ผิวพรรณ
 อาจารย์ ดร.จิรโรจน์ บุญราช
 อาจารย์ จ.ส.อ. ดร.จุฬา เจริญวงศ์
 อาจารย์ ดร.เจน จันทรสุภาแสน
 อาจารย์ ดร.ฉลาด ยืนยาว
 อาจารย์ ดร.ณัฐวัฒน์ แสงภูเขียว
 อาจารย์ ดร.ณัฐแก้ว ข้องรอด
 อาจารย์ ดร.โดมธราดล อนันตสาน
 อาจารย์ ดร.นันท์รักษ์ รอดเกต

[illegible]

อาจารย์ ดร.นิคม โยกัญญา
อาจารย์ ดร.ประเมษฐ์ วงษ์พุทธิชัย
อาจารย์ ดร.ประยูร ไชยบุตร
อาจารย์ ดร.ประสิทธิ์ ไชยศรี
อาจารย์ ดร.ปานิสร่า คงปัญญา
อาจารย์ ดร.พรรณภรณ์ ชันธพัทธ์
อาจารย์ ดร.พิมพ์พรรณ ทิพย์แสง
อาจารย์ ดร.พุทธสุดา หนูดลละ
อาจารย์ ดร.ไพฑูรย์ สอนทน
อาจารย์ ดร.รักชนก สมศักดิ์
อาจารย์ ดร.วิภารศมี พรพถณพันธ์
อาจารย์ ดร.วุฒินันท์ รัตนภรณ์
อาจารย์ ดร.วุฒิพงศ์ บัวชัย
อาจารย์ ดร.ศศิگانต์ ปานปราณีเจริญ
อาจารย์ ดร.ศิรินภา พรหมคำ
อาจารย์ ดร.สุดดี คำมี
อาจารย์ ดร.สุเทพ ธรรมะตระกูล
อาจารย์ ดร.เสาวภา ชูมณี
อาจารย์ ดร.อรุณ สนใจ
อาจารย์ ดร.อำพล ชะโยมชัย
อาจารย์ ดร.เอนกพงศ์ ธรรมาธิวัฒน์

รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ

ศาสตราจารย์ ดร.บุญทัน ดอกไธสง
ศาสตราจารย์ ดร.จ่านงค์ อดิวัฒนสิทธิ์
รองศาสตราจารย์ ดร.ชไมพร กาญจนกิจสกุล
รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระภัทรา เอกผาชัยสวัสดิ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สำราญ ท้าวเงิน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชาญณวม ไชยรักษา

รองศาสตราจารย์ธรรม์ณชาติ วันแต่ง

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นุชจรี สิงห์พันธ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ อินทรประไพ
อาจารย์ ดร.กัญญารัตน์ เตือนหงาย

ผู้ประสานงาน

นางสาวชุติมา พุดอ่อน

ฝ่ายวารสารออนไลน์

นายบรรจง สุรินทร์

ฝ่ายดำเนินงาน

นางสาวชุติมา พุดอ่อน
นางสาวศิรินทิพย์ ผลประเสริฐ
นางสาวปิยนันท์ โอคำ
นายเกื้อกูล พิมพ์ดี
นายบรรจง สุรินทร์
นางรัตดา สำราญพันธุ์
นางสาวมณีนุช เกตุแพง
นางกฤษฎิ์ณภัค ทองสี
นางสาวรมิตา สายทอง
นางสาวภัศราภรณ์ บุญสิงห์
นายยศรพี ทองเจริญ

สำนักงาน สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ 67000
โทรศัพท์ 056-717141 โทรสาร 056-717141 E-mail : research_pcru@hotmail.com

กำหนดเผยแพร่ ปีละ 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน
ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม

ข้อกำหนดเฉพาะของวารสาร

1. บทความที่ตีพิมพ์ทุกเรื่องได้รับการตรวจทางวิชาการโดยผู้ประเมินอิสระหรือทวิญพิจารณา (Peer Review)
2. ข้อคิดเห็นใด ๆ ของผู้เขียนบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารราชภัฏเพชรบูรณ์สาร คณะผู้จัดทำวารสาร
ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย
3. กองบรรณาธิการวารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ไม่สงวนสิทธิ์การคัดลอกแต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา

ISSN 0859 – 8185

วารสารราชภัฏเพชรบูรณ์สาร ได้รับการคัดเลือกเข้าสู่ฐานข้อมูล TCI

พิมพ์ที่ ห้างหุ้นส่วนจำกัด พิษณุโลกเปเปอร์แอนด์ซัพพลาย
1/20 ถ.บรมไตรโลกนารถ ต.ในเมือง อ.เมืองพิษณุโลก จ.พิษณุโลก 65000
โทรศัพท์ 055-225037, 086-4284710 แฟกซ์ 055-225037
จำนวน 50 เล่ม

บทบรรณาธิการ

วารสารราชภัฏเพชรบูรณ์สาร ได้ดำเนินการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการและงานวิจัยอย่างต่อเนื่องและยาวนานโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ความก้าวหน้าทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้แก่ สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ สหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ จิตวิทยา บริหารธุรกิจและการจัดการ เพื่อเป็นสื่อกลางในด้านการสร้างองค์ความรู้ทางด้านวิชาการเหล่านี้ อีกทั้งยังแลกเปลี่ยนแนวความคิดเห็นเชิงวิชาการ และประสบการณ์ของผู้ที่อยู่ในวงการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ปัจจุบันวารสารราชภัฏเพชรบูรณ์สารได้รับการพิจารณาให้อยู่ในกลุ่มที่ 2 ของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) แต่ทั้งนี้ด้วยการตั้งเป้าหมายประกอบกับความมุ่งมั่นของคณะผู้ดำเนินงานที่จะร่วมกันผลักดันให้วารสารราชภัฏเพชรบูรณ์สารก้าวสู่กลุ่มที่ 1 ของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) ได้ในเวลาต่อไป

ฉบับนี้เป็นปีที่ 23 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2564 ประกอบด้วย บทความวิจัย จำนวน 7 เรื่อง บทความที่นำเสนอในเล่มนี้ส่วนใหญ่มาจากการวิจัยที่มาจากโจทย์เชิงพื้นที่ โดยผลงานที่จะได้รับการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารต้องผ่านการพิจารณาจากผู้ประเมินอิสระหรือพิชญพิพิจาณ์ (Peer Review) ของวารสารราชภัฏเพชรบูรณ์สารในสาขาวิชานั้น ๆ และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการ

บรรณาธิการ

สารบัญ

หน้า

บทความวิจัย

การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล 1-12

The Participation Management of Affecting to Effectiveness of One Tambol One School

มณฑาทิพย์ ศิริสุมทุม และ นัทนิชา หาสุนทรี

Montatip Sirisumthum and Natnicha Hasoontree

การสัมผัสเสียงสระ <ไ-> กับ <ใ-> ในลิลิตยวนพ่ายและโคลงทวาทศมาส นัยแห่งการกำหนดสมัยการรวมเสียง [-aj] ในภาษาไทย 13-20

Assonance of the <ไ-> and <ใ-> in Lilit Yuan Phai and Khlong Thawathotsamat : Implication of The Assimilation [-aj] Period in Thai

ดำรงค์ นันทพาสุข

Dumrong Nuntapasuk

รูปแบบสถาปัตยกรรมสำหรับที่อยู่อาศัยของข้าราชการ กรณีศึกษากรมชลประทาน ปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 21-32

Architectural Format of Dwelling of Government Officer in Case Study of Royal Irrigation Department, Pak Kret, Nonthaburi

พัฒน์ สุวรรณสัมฤทธิ์ พิจักษณ์ หิณชรีระนันท์ และ ศรีณยา สุจริตกุล

Pattana Suwansumrit Pijak Hinjiranan and Saranya Sujaritkul

การพัฒนาตำรับอาหารพื้นเมืองสู่สำหรับอาหารเพื่อการท่องเที่ยว อำเภอบางกระทู้ จังหวัดพิษณุโลก 33-44

The Development of Local Food Recipes to Tourism Set Menus of Bang Krathum District, Phitsanulok Province

วิรัชยา อินทะกันท์ และ กุลชญา สิวหงวน

Wirachya Intakan and Kunchaya Siwnguan

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

การวิเคราะห์การสร้างคำใหม่และความหมายแฝงในภาพยนตร์แนวเหยียดเชื้อชาติ กรณีศึกษา Green Book และ The Butler An Analysis of Word Formation and Connotation in Racism Films : A Case Study of Green Book and The Butler สพลเชษฐ์ ประชุมชัย Sapolachet Prachumchai	45-56
การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Development of Indicator Competence Researcher in The Classroom of Pre-Service Teachers of Education Faculty Suan Sunandha Rajabhat University วิภาวรรณ เอกวรรณัง Wipawan Ekwannang	57-67
ผลการฝึกเสริมความอ่อนตัวควบคู่กับการจินตภาพที่มีต่อความแม่นยำในการเสิร์ฟของนักกีฬา เซปักตะกร้อชาย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ The Effect of Flexibility Training and Imagery in Regards to Serving Accuracy in Sepak TaKraw. สลักจิตร คณะฤทธิ์ พลากร ชาญณรงค์ และ พงษ์วรินทร์ เตังยี่ Salakjit Kanalit Palakorn Channarong and Pongwarin Teangyee	69-76
Publication Ethics (จริยธรรมการตีพิมพ์)	77-83
หลักเกณฑ์และรูปแบบการเตรียมต้นฉบับบทความวิจัย เพื่อตีพิมพ์ในวารสารราชภัฏเพชรบูรณ์สาร	85-97

การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในโครงการ โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล

The Participation Management of Affecting to Effectiveness of One Tambol One School

มณฑาทิพย์ ศิริสมทุม^{1*} และ นัทนิชา হাসุนทร²

Montatip Sirisumthum¹ and Natnicha Hasoontree²

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

*Corresponding author E-mail: koranse4@gmail.com

Received: December 12, 2020; Revised: March 29, 2021; Accepted: May 3, 2021

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล เพื่อศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษาในโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลและเพื่อศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล โดยทำการรวบรวมข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างในการบริหารสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลทั่วประเทศ จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอนโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ประสิทธิภาพของสถานศึกษาในโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลคือ ด้านการไว้วางใจซึ่งกันและกันในห้องเรียน ด้านการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และด้านการกระจายอำนาจในการบริหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายหรืออำนาจพยากรณ์ ได้ร้อยละ 40.00 ($R^2 = 0.400$) สามารถเขียนเป็นรูปสมการวิเคราะห์การถดถอยได้ ดังนี้ สมการคะแนนดิบ $\hat{Y} = 0.016 + 0.446(TD) + 0.265(TA) + 0.225(TB)$

คำสำคัญ: การบริหารแบบมีส่วนร่วม ประสิทธิภาพของสถานศึกษา โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล

Abstract

The objective of this study was to study The Participation Management of One Tambol One School. To study the affecting the effectiveness of One Tambol One School And study The Participation Management of Affecting to Effectiveness of One Tambol One School by collecting

data obtained from questionnaires. The sample group of 400 school administrators participating in the Tambon Quality School Project throughout the country was used as a questionnaire on participatory administration affecting the effectiveness of educational institutions in the One Tambon One School for statistics. The data used in the analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation. Pearson's correlation coefficient and multiple regression analysis step by step using a software package. The research results were found that 1) The Participation Management of the school administrators had the overall mean at the highest level. 2) Effectiveness of One Tambon One School had the overall average, which was the highest level. 3) On mutual trust in the organization Participation in expressing opinions and the decentralization of management was statistically significant at the .01 There is a coefficient of prediction or prediction power of 40.00% ($R^2 = 0.400$) can be written as the regression analysis equation as follows: The equation of raw scores $\hat{Y} = 0.016 + 0.446(TD) + 0.265(TA) + 0.225(TB)$

Keywords: Participation Management, School Effectiveness, One Tambon One School

บทนำ

จากผลสอบการประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล PISA 2018 พบว่า เด็กไทยยังคงได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยในการสอบวัดความรู้ทั้ง 3 ด้าน คือ การอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2562) ซึ่งสะท้อนเห็นถึงความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของประเทศไทยที่เป็นปัญหาสำคัญและต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน ความแตกต่างของคะแนนของเด็กไทยนั้น สาเหตุสำคัญคือการบริการทางการศึกษาที่ไม่ทั่วถึง ทำให้เกิดโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ซึ่งขับเคลื่อนโครงการโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ มีวัตถุประสงค์เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา และพัฒนาโรงเรียนในท้องถิ่นระดับตำบลให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานเดียวกัน นักเรียนสามารถเข้าถึงได้ทุกระดับ ครอบคลุมทั่วประเทศ และเน้นการมีส่วนร่วม มีโรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือก 8,224 โรงเรียน แบ่งเป็น ระดับประถมศึกษา 7,079 โรงเรียน และระดับมัธยมศึกษา 1,145 โรงเรียน

ความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นกลไกสำคัญในการดำเนินงานสถานศึกษาเพราะเป็นผู้นำ เป็นผู้ใช้ภาวะผู้นำ และเป็นผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดเป้าหมายและนโยบายรวมถึงการตัดสินใจสั่งการเพื่อให้สถานศึกษาสามารถดำเนินงานให้เป็นไปอย่างราบรื่นจนบรรลุวัตถุประสงค์ การกิจของสถานศึกษาจะสำเร็จหรือไม่เพียงใดส่วนสำคัญจึงขึ้นอยู่กับการบริหารงาน และการมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในการสร้างความพึงพอใจ สร้างแรงจูงใจสนับสนุนช่วยเหลือและส่งเสริมการปฏิบัติงานของครูสามารถโน้มน้าวจิตใจและกระตุ้นให้ครูยอมอุทิศตน อุทิศเวลาและเสียสละทุ่มเทให้กับการทำงานเพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จ (รุ่ง แก้วแดง อ่างใน จรัส พิงเร็ว, 2558) และการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 กล่าวว่าผู้บริหารเป็นผู้ที่มีบทบาทและมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งสำหรับองค์กรในฐานะที่เป็นผู้ควบคุมบังคับบัญชา และริเริ่มกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กรให้เป็นไปตามเป้าหมาย เป็นผู้นำนโยบายและโครงการต่าง ๆ ไปสู่การปฏิบัติและเป็นผู้บ่งชี้ความสำเร็จขององค์กรถ้าผู้บริหารเป็นผู้มีคุณลักษณะและความสามารถที่เหมาะสมก็จะได้รับความร่วมมือร่วมใจจากผู้ร่วมงาน คือได้ทั้งงานและน้ำใจ การบริหาร

ที่ย่อมประสบความสำเร็จหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ คุณลักษณะของผู้บริหารมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานให้สำเร็จนั่นเอง ดังนั้นคุณลักษณะของผู้บริหารจึงมีความสัมพันธ์กับคุณค่าของงานและคุณภาพขององค์กรที่จะสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพของงานในองค์กรนั้น ๆ การบริหารงานของสถานศึกษาจะดำเนินไปด้วยดี บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ประสิทธิภาพหรือล้มเหลวขึ้นอยู่กับ คุณลักษณะพฤติกรรมและความสามารถของผู้บริหาร ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้การบริหารงานของแต่ละโรงเรียนย่อมมีความแตกต่างกัน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษา ที่ได้รับการคัดเลือกจากการมีส่วนร่วมของชุมชนให้เป็นโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ถือว่าเป็นผู้นำของสถานศึกษาที่มีคุณภาพ ได้รับการยอมรับจากชุมชน มีหน้าที่รับผิดชอบบริหารสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมาย การบริหารสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญ ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีความรู้เชี่ยวชาญ ความสามารถสูงเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา การวิเคราะห์สถานการณ์ การพัฒนานักเรียนให้ประสบผลสำเร็จ และบรรลุภารกิจตามบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา โดยการบริหารแบบมีส่วนร่วม ถือเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้อื่นที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมระดมความคิดร่วมกันตัดสินใจ ทำให้เกิดความรู้สึกการเป็นเจ้าของ เกิดการยอมรับ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ การรับฟังความคิดเห็น ทำให้เกิดความผูกพัน และร่วมกันบริหารสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมาย โดยใช้สถานศึกษาเป็นพื้นที่แสดงผลการบริหารและความสำเร็จในการบริหารและนโยบายลงมาปฏิบัติ ประสิทธิภาพขององค์กร จะเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญในการการบริหารว่าแนวทางการบริหารที่ผู้บริหารสถานศึกษาได้บริหารอยู่นั้น สามารถบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ได้หรือไม่

การวิจัยนี้เป็นการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมในโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ซึ่งเป็นนโยบายของรัฐบาลที่เน้นการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลอย่างไร และผลการวิจัยนี้ โดยมีคำถามการวิจัยว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นแนวทางการบริหารสถานศึกษาอื่น ๆ เพื่อส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษาในโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล
3. เพื่อศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในโครงการโรงเรียน

คุณภาพประจำตำบล

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรม ดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การกระจายอำนาจในการบริหารงาน การให้อำนาจในการตัดสินใจ การไว้วางใจซึ่งกันและกันในองค์กร (ดวงแก้ว กอแก้ว, 2543)
2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษา องค์ประกอบที่จะประเมินประสิทธิผลของโรงเรียน
- 4 ประการ คือ ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ความสามารถในการพัฒนาทัศนคติทางบวก ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ความสามารถในการแก้ปัญหาในโรงเรียน (Mott, 1972)

วิธีดำเนินการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหารสถานศึกษาในโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลทั่วประเทศ จำนวน 8,224 คน

กลุ่มตัวอย่างใช้การคำนวณจากสูตรของ Taro Yamane (1973) ใช้ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% และความคลาดเคลื่อนในการสุ่ม 5% โดยใช้สมการการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 382 คน และเพื่อความน่าเชื่อถือของข้อมูล จึงเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างเพิ่มขึ้นเป็น 400 คน โดยอาศัยการสุ่มตัวอย่างโดยใช้ความน่าจะเป็น (Probability sampling) และใช้การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยศึกษาตามสัดส่วน แบ่งเป็น 5 ภูมิภาค ตามความแตกต่างของสัดส่วนจำนวนของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สัดส่วนจำนวนของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล

ภาค	จำนวนโรงเรียนคุณภาพ ประจำตำบล (โรง)	สัดส่วนตามโควตา (คน)
เหนือ	1,789	88
ใต้	1,238	60
กลางและตะวันออก	2,162	104
ตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน	1,348	64
ตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง	1,687	84
รวม	8,224	400

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาในโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ที่ได้รับการตรวจสอบหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยหาค่าความสอดคล้องหรือดัชนีของความสอดคล้องกันระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับจุดประสงค์ (IOC) จากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานผู้บริหารสถานศึกษาและข้อมูลสถานศึกษา ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ตามแนวคิดดวงแก้ว กอแก้ว (2543) 4 ด้าน ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การกระจายอำนาจในการบริหาร การให้อำนาจในการตัดสินใจ และการไว้วางใจซึ่งกันและกันในองค์กร ตอนที่ 3 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพของสถานศึกษาในโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ตามแนวคิด Mott (1972) 4 ด้าน ดังนี้ ความสามารถผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ความสามารถพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ความสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนานักเรียนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และความสามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียน

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย และศึกษาข้อมูลจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นกรอบข้อมูลเบื้องต้น แล้วกำหนดข้อคำถามให้ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการศึกษา
2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาสร้างแบบสอบถาม จากนั้นจึงนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบความถูกต้องตามเนื้อหา และความเหมาะสมที่จะใช้ในการเก็บข้อมูล และพิจารณาแก้ไขปรับปรุงให้แบบสอบถามมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นเพื่อให้เครื่องมือมีความเที่ยงตรง (validity) และความน่าเชื่อถือ (reliability) ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความเที่ยงตรงและความน่าเชื่อถือ
3. นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุง มาสร้างแบบสอบถามใน Google Form ไปใช้ในการดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทางช่องทาง Online จนครบ 400 ตัวอย่าง
4. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 400 ฉบับ เมื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา ใช้ได้ 400 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 แล้วนำมาลงรหัส คำนวณค่าทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และนำเสนอผลการวิเคราะห์เป็นตารางประกอบคำบรรยาย ในการวิเคราะห์ข้อมูลให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและข้อคำถามในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าความถี่ (Frequency) ในการวิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา และข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษาในโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล
2. สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) วิเคราะห์การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล โดยใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ก่อนการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน ผู้วิจัยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของสถานศึกษาในโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficient)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 51 - 60 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาโท และมีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 20 ปีขึ้นไป และผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่เป็นสถานศึกษาในภาคกลางและตะวันออก เป็นโรงเรียนขยายโอกาส ที่มีขนาดโรงเรียนเป็นโรงเรียนขนาดกลาง
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร
สถานศึกษาโดยรวมและรายด้าน

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น	4.79	0.326	มากที่สุด
2. ด้านการกระจายอำนาจในการบริหาร	4.70	0.384	มากที่สุด
3. ด้านการให้อำนาจในการตัดสินใจ	4.79	0.335	มากที่สุด
4. ด้านการไว้วางใจซึ่งกันและกันในองค์กร	4.81	0.301	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.77	0.284	มากที่สุด

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประสิทธิผลของสถานศึกษาในโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล พบว่า ทั้งภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผลของสถานศึกษาในโรงเรียนคุณภาพ
ประจำตำบล โดยรวมและรายด้าน

ประสิทธิผลของสถานศึกษาในโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านความสามารถผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	4.37	0.473	มากที่สุด
2. ด้านความสามารถพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก	4.38	0.515	มากที่สุด
3. ด้านความสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนานักเรียนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม	4.47	0.500	มากที่สุด
4. ด้านความสามารถแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา	4.62	0.402	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.46	0.420	มากที่สุด

4. ผลการวิเคราะห์การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล พบว่า ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา เรียงตามลำดับความสำคัญ ได้แก่ ด้านการไว้วางใจซึ่งกันและกันในองค์กร (TD) ด้านการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น (TA) และด้านการกระจายอำนาจในการบริหาร (TB) ตามลำดับ สามารถอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลของสถานศึกษาในโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.632 ($R = 0.632$) ซึ่งตัวแปรทั้งสามร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลของสถานศึกษาในโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ได้ร้อยละ 40.00 ($R^2 = 0.400$) ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา
ในโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล

n = 400

ตัวแปร	(TA)	(TB)	(TC)	(TD)	(TAD)	(TZ)
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น (TA)	1.00					
2. ด้านการกระจายอำนาจในการบริหาร (TB)	.602**	1.00				
3. ด้านการให้อำนาจในการตัดสินใจ (TC)	.582**	.617**	1.00			
4. ด้านการไว้วางใจซึ่งกันและกันในองค์กร (TD)	.595**	.623**	.676**	1.00		
การบริหารแบบมีส่วนร่วม(TAD)	.820**	.858**	.849**	.845**	1.00	
ประสิทธิผลของสถานศึกษา(TZ)	.521**	.530**	.513**	.571**	.631**	1.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา (TAD) มีความสัมพันธ์กันในทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษาในโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล (TZ) ระดับค่อนข้างสูงโดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.631 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างประสิทธิผลของสถานศึกษาในโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล (TZ) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น (TA) ($r = 0.521$) ด้านการกระจายอำนาจในการบริหาร (TB) ($r = 0.530$) ด้านการให้อำนาจในการตัดสินใจ (TC) ($r = 0.513$) และด้านการไว้วางใจซึ่งกันและกันในองค์กร (TD) ($r = 0.571$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างด้านการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น (TA) – ด้านการไว้วางใจซึ่งกันและกันในองค์กร (TD) มีค่าอยู่ระหว่าง (0.513-0.571) ถือว่ามีความความสัมพันธ์กันปานกลาง ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหา Multicollinearity จึงจะต้องมีการทดสอบ Collinearity Statistics โดยพิจารณา จากค่าความคงทนของการยอมรับ (Tolerance) และค่าปัจจัยการขยายตัวของความแปรปรวน Variance inflation factor (VIF) ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ค่า Tolerance และ ค่า Variance inflation factor (VIF) ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม
ของผู้บริหารสถานศึกษา ในแต่ละด้าน

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา (X_{tot})	Collinearity Statistic	
	Tolerance	VIF
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น (TA)	0.535	1.868
2. ด้านการกระจายอำนาจในการบริหาร (TB)	0.494	2.025
3. ด้านการให้อำนาจในการตัดสินใจ (TC)	0.461	2.170
4. ด้านการไว้วางใจซึ่งกันและกันในองค์กร (TD)	0.449	2.225

6. ดัชนีบอกภาวะร่วมเส้นตรงพหุ ค่าความคงทนของการยอมรับ (Tolerance) ได้ค่าระหว่าง 0.449 - 0.535 ซึ่งมากกว่าค่าที่กำหนด คือ 0.19 และค่าปัจจัยการขยายตัวของความแปรปรวน Variance inflation factor (VIF) มีค่าระหว่าง 1.868 – 2.225 ซึ่งมีค่าไม่เกินตามที่กำหนด คือ 5.3 แสดงว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ทุกด้านเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ไม่เกิดปัญหา Multicollinearity จึงสามารถวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล

ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการ	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
ค่าคงที่	0.016	0.282		0.055	0.956
ด้านการไว้วางใจซึ่งกันและกันในองค์การ (TD)	0.446	0.074	0.320	6.027	.000**
ด้านการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น (TA)	0.265	0.067	0.206	3.961	.000**
ด้านการกระจายอำนาจในการบริหาร (TB)	0.225	0.058	0.206	3.848	.000**
R	0.632 ^a				
R Square	0.400				
Adjusted R Square	0.395	(0.000)*			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

7. ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา เรียงตามลำดับความสำคัญ ได้แก่ ด้านการไว้วางใจซึ่งกันและกันในองค์การ (TD) สูงสุด และด้านการกระจายอำนาจในการบริหาร (TB) ต่ำสุด สามารถอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลของสถานศึกษาในโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.632 ($R = 0.632$) ซึ่งตัวแปรทั้งสามร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลของสถานศึกษาในโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ได้ร้อยละ 40.00 ($R^2 = 0.400$) สามารถเขียนเป็นรูปสมการวิเคราะห์การถดถอยได้ ดังนี้

$$\text{สมการคะแนนดิบ } \hat{Y} = 0.016 + 0.446(TD) + 0.265(TA) + 0.225(TB) \quad (R^2 = 0.400)$$

$$\text{สมการคะแนนมาตรฐาน } \hat{Z}_y = 0.320(ZTD) + 0.206(ZTA) + 0.206(ZTB) \quad (R^2 = 0.400)$$

สำหรับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการให้อำนาจในการตัดสินใจ (TC) ไม่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล เพราะไม่มีนัยสำคัญทางสถิติจึงไม่ถูกคัดเลือกเข้าสมการ

สรุปและวิจารณ์ผล

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาให้บุคลากรมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องงานอย่างเต็มความสามารถ ส่งเสริมให้บุคลากรมีอิสระในความคิดสร้างสรรค์กับงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ มีการตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของตนทำให้คำนึงถึงประโยชน์ของโรงเรียนเป็นหลัก และผู้บริหารมีความภาคภูมิใจยินดี และปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อสร้างความสำเร็จของงาน ดังที่ ฉลาด จันทรสสมบัติ (2553) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม คือ การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามาร่วมดำเนินกิจกรรม ตั้งแต่การศึกษาแก้ปัญหา การวางแผนดำเนินการตัดสินใจการแก้ไขปัญหาและการประเมินร่วมกันเพื่อขับเคลื่อนให้กิจกรรมนั้นดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการยึดหลักการมีส่วนร่วม คือ หลักการร่วมคิดร่วมทำ ร่วมตรวจสอบ ร่วมรับผิดชอบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกวรรณ โรจนอุทัย (2550) ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มรัตนโกสินทร์ ผลการวิจัยพบว่า เมื่อพิจารณาผลการวิจัยเป็นรายด้าน พบว่า ระดับของการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนเมื่อเทียบเกณฑ์ที่ตั้งไว้อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติ คำภูษา (2552) ทำการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ประสิทธิภาพของสถานศึกษาในโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สถานศึกษามีนักเรียนที่จบชั้นสูงสุด สามารถเข้าศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น มีการจัดกิจกรรมหรือโครงการเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ในสถานศึกษามีนักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยคณะครูยอมรับการเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา และสถานศึกษามีการพัฒนาปรับปรุง วิธีการดำเนินงานในทุก ๆ ด้านอยู่ตลอดเวลา ทำให้มีความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาเมื่อเกิดความขัดแย้ง ดังที่ ประไพ อุดมผล (2554) กล่าวว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง การที่สถานศึกษาสามารถผลิตนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงเป็นผลทางบวกต่อสถานศึกษาสามารถปรับเปลี่ยนพัฒนาสถานศึกษากับสภาพแวดล้อมภายนอก และภายในสถานศึกษา และแก้ไขปัญหา ซึ่งทำให้เกิดความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของจุฬารัตน สุวรรณศรี (2551) ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการบริหารงานกับประสิทธิภาพโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ระดับประสิทธิภาพโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนกพร มนัส (2559) ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษพบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับมากที่สุดทั้งในภาพรวมและรายด้าน

3. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการไว้วางใจซึ่งกันและกันในองค์กร ด้านการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และด้านการกระจายอำนาจในการบริหาร ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาในโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า

เมื่อผู้บริหารสถานศึกษาให้บุคลากรมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องงานอย่างเต็มความสามารถเปิดโอกาสให้บุคลากรร่วมทำการจัดทำแผนการปฏิบัติงานของโรงเรียน เปิดโอกาสให้บุคลากรร่วมทำการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจนโยบายและกำหนดแนวทางการส่งเสริมความร่วมมือของโรงเรียนกับชุมชนและหน่วยงานภายนอก ส่งเสริมให้บุคลากรมีอิสระในความคิดสร้างสรรค์กับงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ แบ่งอำนาจในการตัดสินใจให้แก่บุคลากรในขอบข่ายภาระงานที่รับผิดชอบ เปิดโอกาสให้บุคลากรร่วมทำการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารในโรงเรียนและการกำหนดบทบาทหน้าที่ที่รับผิดชอบ ยกย่องให้เกียรติ ตลอดจนยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ยอมรับและชื่นชมบุคลากรว่ามีความสามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้บรรยากาศในการทำงานของโรงเรียนเป็นบรรยากาศที่ไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่างท่านและคณะครู มีผลทำให้สถานศึกษามีนักเรียนที่จบชั้นสูงสุด สามารถเข้าศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น มีการจัดกิจกรรมหรือโครงการเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ในสถานศึกษามีนักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยคณะครูยอมรับการเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา และสถานศึกษามีการพัฒนาปรับปรุง วิธีการดำเนินงานในทุก ๆ ด้านอยู่ตลอดเวลา ทำให้มีความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาเมื่อเกิดความขัดแย้ง

4. อิทธิพลของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการให้อำนาจในการตัดสินใจ ไม่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาในโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของตนทำให้คำนึงถึงประโยชน์ของโรงเรียนเป็นหลัก เพื่อให้มีความรับผิดชอบในงานสูงเนื่องจากให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ที่สำคัญของโรงเรียน สร้างความสัมพันธ์เพื่อที่จะร่วมงานกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ เปิดโอกาสให้บุคลากรได้แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีความเอื้ออาทร และให้ความช่วยเหลือผู้ร่วมงานด้วยความจริงใจ และสนับสนุนการทำงานเป็นทีมเพื่อบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาที่มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้งาน

1.1 สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้บุคลากรมีอิสระในความคิดสร้างสรรค์กับงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ โดยการแบ่งอำนาจในการตัดสินใจให้แก่บุคลากรในขอบข่ายภาระงานที่รับผิดชอบ และเปิดโอกาสให้บุคลากรร่วมทำการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารในโรงเรียนและการกำหนดบทบาทหน้าที่ที่รับผิดชอบให้มีความสัมพันธ์กันกับความสามารถของบุคลากรเพื่อให้การดำเนินงานการบริหารในสถานศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.2 สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมหรือโครงการเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และจัดการเรียนการสอนเป็นที่ยอมรับและชื่นชมของผู้ปกครองและชุมชน เพื่อให้ให้นักเรียนที่จบชั้นสูงสุด สามารถเข้าศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น มีความสามารถเป็นที่ประจักษ์ต่อสังคมทั่วไป และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีพัฒนาการระดับสูงขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านหลักสูตรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาเพื่อให้ความสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน

2.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับความคาดหวังและสภาพเป็นจริงของประสิทธิผลของสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลทั่วประเทศ

2.3 ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงถึงการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลของสถานศึกษาที่เหมาะสม สามารถพัฒนาทักษะการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยศึกษาในรูปของกรณีศึกษา

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทิชา หาสนธิ์ ที่ได้เสียสละเวลาให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะแนวทางในการจัดทำและแก้ไขเนื้อหาให้มีความถูกต้อง รวมทั้งการให้ข้อคิดเห็นต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ จนกระทั่งสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ โรจนอุทัย. (2550). การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมและภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผล ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์, บัณฑิตวิทยาลัย, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.
- กิตติ คำภูษา. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร โรงเรียนกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 1. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, บัณฑิตวิทยาลัย, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.
- จรัส พิงเร็ว. (2558). คุณลักษณะที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนราชประชานุเคราะห์กลุ่ม 6 ภาคเหนือตอนบน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยพะเยา, บัณฑิตวิทยาลัย, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.
- จุฬารัตน สุวรรณศรี. (2551). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรรมการมีส่วนร่วมในการบริหารงานกับประสิทธิผลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, บัณฑิตวิทยาลัย, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.
- ฉลาด จันทรมบัติ. (2553, พฤษภาคม-สิงหาคม). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น. วารสารการบริหารและพัฒนา, 2(2), 175-189.
- ชนกพร มนัส. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปทุมธานี. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม, สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา.
- ดวงแก้ว กอแก้ว (2543). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ความผูกพันในองค์กรและเจตคติต่อองค์กร : กรณีศึกษา ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขาบางกะปิ. (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, สาขาวิชารัฐศาสตร์.

- ประไพ อุดมผล. (2554). การปฏิบัติงานของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, บัณฑิตวิทยาลัย, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.
- วีรยุทธ แสงสิริวัฒน์. (2550). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, บัณฑิตวิทยาลัย, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.
- โศภิตา คล้ายหนองสรวง. (2558). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, คณะศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2562). การแถลงข่าวผลการประเมิน PISA 2018. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://pisathailand.ipst.ac.th/news-12/>. (วันที่ค้นข้อมูล: 27 มกราคม 2563).
- Mott, P.E. (1972). *The Characteristic of Effective Organization*. New York: Harper and Row.
- Pearsons, T. (1960). *Structure and Process in Modern Societies*. New York: The Press Clench.
- Taro Yamane. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. 3rd. New York: Harper and Row Publications.

การสัมผัสเสียงสระ <ไ-> กับ <ใ-> ในลิลิตยวนพ่ายและโคลงทวาทศมาส
นัยแห่งการกำหนดสมัยการรวมเสียง [-aj] ในภาษาไทย
Assonance of the <ไ-> and <ใ-> in Lilit Yuan Phai and Khlong
Thawathotsamat : Implication of The Assimilation [-aj]
Period in Thai

ดำรงค์ นันทпасุข^{1*}

Dumrong Nuntapasuk^{1*}

^{1*} นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาภาษาศาสตร์ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล

*Corresponding author E-mail: nuntapasuk.d@gmail.com

Received: October 5, 2020; Revised: March 24, 2021; Accepted: May 3, 2021

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เป็นการเปรียบเทียบรูปแบบและความถี่ของการสัมผัสเสียงสระระหว่างคำที่มีรูปเขียน <ไ-> กับคำที่มีรูปเขียน <ใ-> ในลิลิตยวนพ่ายและโคลงทวาทศมาส ตามวิธีการศึกษาของ Bickner (1992) โดยใช้ลิลิตยวนพ่าย (ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 4) ของกรมศิลปากร และโคลงทวาทศมาส (วรรณกรรมสมัยอยุธยา เล่ม 2) ของกรมศิลปากร เป็นตัวบทในการวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่าการสัมผัสเสียงสระระหว่างคำที่มีรูปเขียน <ไ-> กับคำที่มีรูปเขียน <ใ-> ในลิลิตยวนพ่ายแยกกันชัดเจน คำที่มีรูปเขียน <ไ-> สัมผัสกับคำที่มีรูปเขียน <ใ-> จำนวน 3 ครั้ง แตกต่างจากการสัมผัสเสียงสระระหว่างคำที่มีรูปเขียน <ไ-> กับคำที่มีรูปเขียน <ใ-> ในโคลงทวาทศมาสที่ไม่แยกกันชัดเจน คำที่มีรูปเขียน <ไ-> สัมผัสกับคำที่มีรูปเขียน <ใ-> จำนวน 20 ครั้งแสดงนัยว่าเกิดปรากฏการณ์การรวมเสียง [-aj] ระหว่างช่วงหลังการแต่งลิลิตยวนพ่ายกับช่วงการแต่งโคลงทวาทศมาส (พ.ศ.2007-2026)

คำสำคัญ: การสัมผัส ลิลิตยวนพ่าย โคลงทวาทศมาส การรวมเสียง

Abstract

This research article was to compare the pattern and frequency of the Assonance of the <ไ-> and <ใ-> in Lilit Yuan Phai and Khlong Thawathotsamat Adapting the Bickner (1992) study method. Lilit Yuan Phai (4th edition) of the Fine Arts Department And Khlong Thawathotsamat (the Ayutthaya period literature, volume 2) of the Fine Arts Department was the text of the analysis. The results showed that the Assonance pattern of the <ไ-> and <ใ-> in Lilit Yuan Phai certainly separated. The Assonance <ไ-> and <ใ-> occurred 3 times. On the contrary, the Assonance pattern of the <ไ-> and <ใ-> in Khlong Thawathotsamat unclearly separated and The Assonance <ไ-> and <ใ-> occurred 20 times. The pattern and frequency of the Assonance implied

that the assimilation [-aj] phenomenon occurs between the post-composing Lilit Yuan Phai period and the composing Khlong Thawathotsamat (2007-2026 B.E.).

Keywords: Assonance, Lilit Yuan Phai, Khlong Thawathotsamat, Assimilation

บทนำ

การศึกษาระบบเสียงภาษาตระกูลไทในเชิงประวัติมีผู้ศึกษาในหลากหลายแง่มุมมาตั้งแต่อดีตจนสามารถสืบสร้างระบบเสียงดั้งเดิมของภาษาตระกูลไทได้สำเร็จ แต่ยังมีบางคำถามที่ยังไม่ทราบคำตอบที่แน่ชัดที่ยังคงต้องศึกษาต่อไป หนึ่งในคำถามของการศึกษาระบบเสียงภาษาตระกูลไทในเชิงประวัติที่น่าสนใจคือการรวมเสียงประจำรูปเขียน <ไ- ไม้มลาย กับ <ไ- ไม้ม้วนเป็นเสียงเดียวกันในภาษาตระกูลไท ปรากฏการณ์การรวมเสียงนี้เกิดขึ้นในภาษาไทยตามที่ Pittayawat Pittayaporn (2009) ได้สืบสร้างเสียงสระดั้งเดิมประจำรูปเขียน <ไ- ไม้> มีเสียงดั้งเดิมประจำรูปเขียนคือ [*-aj] ส่วนรูปเขียน <ไ- ไม้> มีเสียงดั้งเดิมประจำรูปเขียนคือ [*-aɰ] ดังนั้นภาษาไทยจะต้องมีเสียงสระดั้งเดิมที่แตกต่างกันระหว่างรูปเขียน <ไ- ไม้> กับ <ไ- ไม้> จนกระทั่งเกิดปรากฏการณ์การรวมเสียง [-aj] ทำให้เสียงสระดั้งเดิมประจำรูปเขียน <ไ- ไม้> สูญไปและเกิดการรวมเสียงกับเสียงประจำรูปเขียน <ไ- ไม้> ทำให้รูปเขียน <ไ- ไม้> กับ <ไ- ไม้> ออกเสียงเหมือนกันในภาษาไทยปัจจุบัน

Bickner (1992) ใช้การสัมผัสเสียงสระในร้อยกรองประเภทลิลิต เรื่องลิลิตพระลอ เพื่อศึกษาปรากฏการณ์การรวมเสียง [-aj] ผลการศึกษาพบว่าคำที่มีรูปเขียน <ไ- ไม้> สัมผัสกับคำที่มีรูปเขียน <ไ- ไม้> และคำที่มีรูปเขียน <ไ- ไม้> สัมผัสกับคำที่มีรูปเขียน <ไ- ไม้> ในขณะที่คำที่มีรูปเขียน <ไ- ไม้> ไม่สัมผัสกับคำที่มีรูปเขียน <ไ- ไม้> แสดงว่าปรากฏการณ์การรวมเสียง [-aj] น่าจะเกิดขึ้นหลังจากการการแต่งลิลิตพระลอเสร็จสิ้นระหว่าง พ.ศ. 1991 จนถึง พ.ศ. 2026 แตกต่างจากข้อสังเกตของสิริมาศ มาศพงศ์ (2558) ที่ได้ให้ข้อสังเกตของการปรากฏรูปเขียน <ไ- ไม้> กับ <ไ- ไม้> ว่าคำที่สะกดด้วยรูปเขียน <ไ- ไม้> กับ <ไ- ไม้> ในจารึกก่อนปี พ.ศ.1956 ทุกหลักจะแยกกลุ่มอย่างชัดเจนแต่จารึกหลังปี พ.ศ. 1956 เกิดการแปรอิสระระหว่างคำที่สะกดด้วยรูปเขียน <ไ- ไม้> กับ <ไ- ไม้> อาจจะอนุมานได้ว่าเกิดปรากฏการณ์การรวมเสียง [-aj] ในปี พ.ศ.1956

การศึกษากการสัมผัสเสียงสระในลิลิตพระลอตามแนวคิดของ Bickner เป็นการศึกษาที่บูรณาการระหว่างการศึกษารากศัพท์กับการศึกษาประวัติศาสตร์ทำให้สามารถตอบคำถามได้ถึง 2 คำถามคือช่วงเวลาใดเกิดปรากฏการณ์การรวมเสียง [-aj] ในภาษาไทยและวรรณคดีเรื่องใดร่วมสมัยกับลิลิตพระลอ ตามการศึกษาของ Bickner รูปแบบการสัมผัสเสียงสระที่แยกกันชัดเจนระหว่างคำที่มีรูปเขียน <ไ- ไม้> กับคำที่มีรูปเขียน <ไ- ไม้> ในลิลิตพระลอเกิดขึ้นในวรรณคดีเรื่องอื่นที่ร่วมสมัยกับลิลิตพระลอหรือไม่และรูปแบบการสัมผัสเสียงสระที่แยกกันชัดเจนระหว่างคำที่มีรูปเขียน <ไ- ไม้> กับคำที่มีรูปเขียน <ไ- ไม้> เปลี่ยนแปลงไปในวรรณคดีสมัยใด และรูปแบบการสัมผัสเสียงสระระหว่างคำที่มีรูปเขียน <ไ- ไม้> กับคำที่มีรูปเขียน <ไ- ไม้> ที่เปลี่ยนแปลงอาจเป็นสิ่งบ่งชี้สำคัญเรื่องช่วงเวลาการเกิดปรากฏการณ์การรวมเสียง [-aj] ในภาษาไทย

การศึกษาคำนี้ศึกษาตามการศึกษาของ Bickner (1992) คือการจำแนกรูปแบบและวิเคราะห์ความถี่ของการสัมผัสเสียงสระระหว่างคำที่มีรูปเขียน <ไ- ไม้> กับคำที่มีรูปเขียน <ไ- ไม้> ในวรรณคดีประเภทลิลิต วรรณคดีประเภทลิลิตที่ยังเป็นข้อถกเถียงเรื่องสมัยที่แต่ง คือ ลิลิตยวนพ่าย เนื่องจากนักวิชาการส่วนหนึ่ง (ชลดา เรื่องรักลิลิต, 2544; บุญเดือน ศรีวรรณ, 2545) สันนิษฐานว่าลิลิตยวนพ่ายแต่งขึ้นร่วมสมัยกับลิลิตพระลอ แต่นักวิชาการอีก

ส่วนหนึ่ง (ฉันทิพย์ กระแสสินธุ์, 2513) สันนิษฐานว่าลิลิตยวนพ่ายแต่งขึ้นต่างสมัยกับลิลิตพระลอ และวรรณคดีอีกเรื่องที่น่ามาข้อมูลมาเปรียบเทียบคือโคลงทวาทศมาส ตามรายงานการวิจัย โคลงทวาทศมาสเพชรน้ำเอกแห่งวรรณคดีศรีอยุธยาของศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (มหาชน) ที่ได้สรุปว่าโคลงทวาทศมาสแต่งขึ้นร่วมสมัยกับลิลิตพระลอ (พ.ศ.2008-2031) ดังนั้นการศึกษาครั้งนี้เป็นการบ่งชี้ช่วงเวลาการเกิดปรากฏการณ์การรวมเสียง [-aj] ในภาษาไทยให้แน่ชัดและได้คำตอบเรื่องสมัยของการแต่งลิลิตยวนพ่ายและโคลงทวาทศมาสจากมุมมองภาษาศาสตร์อีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. จำแนกรูปแบบการสัมผัสเสียงสระระหว่างคำที่มีรูปเขียน <ไ-> กับคำที่มีรูปเขียน <ใ-> ในลิลิตยวนพ่ายกับโคลงทวาทศมาส
2. วิเคราะห์ความถี่ของการสัมผัสเสียงสระระหว่างคำที่มีรูปเขียน <ไ-> กับคำที่มีรูปเขียน <ใ-> ในลิลิตยวนพ่ายกับโคลงทวาทศมาส
3. เปรียบเทียบรูปแบบและนับความถี่ของการสัมผัสเสียงสระระหว่างคำที่มีรูปเขียน <ไ-> กับคำที่มีรูปเขียน <ใ-> ในลิลิตยวนพ่ายกับโคลงทวาทศมาส

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาการสัมผัสเสียงสระระหว่างคำที่มีรูปเขียน <ไ-> กับคำที่มีรูปเขียน <ใ-> ในลิลิตยวนพ่ายกับโคลงทวาทศมามีทั้งหมด 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 คัดเลือกตัวบทเพื่อศึกษา Bickner (1992) แสดงความเห็นว่าคุณสมบัติที่จะนำมาศึกษาต้องเป็นต้นฉบับที่คงอักขรวิธีแบบเดิมไม่ปรับแก้ไขตามอักขรวิธีปัจจุบันแต่ผู้วิจัยเห็นว่าตัวบทที่จะนำมาศึกษานั้นแม้จะปรับอักขรวิธีตามอักขรวิธีปัจจุบันก็ไม่ส่งผลทำให้การสัมผัสเสียงสระคลาดเคลื่อน ข้อบังคับทางฉันทลักษณ์กำหนดให้ผู้แต่งคำนึงเสียงสัมผัสเป็นหลัก

ตัวบทที่นำมาวิเคราะห์ ได้แก่ ลิลิตยวนพ่าย (ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 4) ของกรมศิลปากร (2513) แต่งเป็นโคลงสี่ด้านจำนวน 295 บท ร่ายต้น จำนวน 1 บท และร่ายสุภาพ จำนวน 1 บท กับโคลงทวาทศมาส (วรรณกรรมสมัยอยุธยา เล่ม 2) ของกรมศิลปากร (2530) แต่งเป็นโคลงสี่ด้าน จำนวน 259 บท ร่ายขนาดสั้น จำนวน 1 บท

ขั้นตอนที่ 2 จำแนกรูปแบบและนับความถี่การสัมผัสเสียงสระระหว่างคำที่มีรูปเขียน <ไ-> กับคำที่มีรูปเขียน <ใ-> ในลิลิตยวนพ่ายและโคลงทวาทศมาส

ขั้นตอนที่ 3 เปรียบเทียบรูปแบบและวิเคราะห์ความถี่การสัมผัสเสียงสระระหว่างคำที่มีรูปเขียน <ไ-> กับคำที่มีรูปเขียน <ใ-> ระหว่างลิลิตยวนพ่ายและโคลงทวาทศมาส

ขั้นตอนที่ 4 สรุปผลและอภิปรายผล

ผลการวิจัย

ผลการจำแนกรูปแบบและนับความถี่ของการสัมผัสเสียงสระระหว่างคำที่มีรูปเขียน <ไ-> กับคำที่มีรูปเขียน <ใ-> ในลิลิตยวนพ่ายพบว่าคำที่มีรูปเขียน <ไ-> สัมผัสกับคำที่มีรูปเขียน <ไ-> จำนวน 60 แห่ง และคำที่มีรูปเขียน

<ไ-> สัมผัสกับคำที่มีรูปเขียน <ไ-> จำนวน 14 แห่ง ในขณะที่คำที่มีรูปเขียน <ไ-> สัมผัสกับคำที่มีรูปเขียน <ไ-> จำนวน 3 แห่ง เป็นการเพิ่มขึ้นในสมัยหลังและข้อบังคับทางฉันทลักษณ์ที่ยังไม่สามารถสรุปได้ดังนี้

การสัมผัสเสียงสระระหว่างคำว่า ไว่ กับ ไต้

๑ สั่งแสนฟ้าเรือให้	ภูตว
หมื่นนครโทษา	ผิดไว้
แสนสุดเอาหัว	มันสยบ เสีย
ไวัหว่างทางเหนือไต้	ต่อกัน

โคลงบทนี้ในเอกสารระบุว่า พระยาตรังแต่งแทรกจากต้นฉบับเดิมเพราะต้นฉบับขาดอยู่ทำให้เกิดการสัมผัสเสียงสระของคำที่มีรูปเขียน <ไ-> สัมผัสกับคำที่มีรูปเขียน <ไ-> แตกต่างจากโคลงบทอื่น พระยาตรังน่าจะแต่งแทรกในสมัยที่เกิดปรากฏการณ์รวมเสียง [-aj] ในภาษาไทยแล้ว

การสัมผัสเสียงสระระหว่างคำว่า ไล่ กับ ไหญ่

ขุนช้างผืนผาดช้าง	ผลาญ
งาต่องาขวิดแฉวน	ท้าวหัน
นางเลี้ยงหลีกเหลือภา	พลใหญ่
พลเพื่อนพาชุกชั้น	ร่นลาญ
ร่ำปางเขาไล่ร้าง	สงคราม ทานนา
ลาวแต่งดับปรการ	หน่นหน้า
กษัตริย์เลื่อนพลตาม	เรวเร่ง
โครมเชือดแทงทวนม้า	หน่นหัว

การสัมผัสเสียงสระระหว่างคำว่า ไล่ กับ ไหญ่ เป็นการสัมผัสเสียงสระระหว่างบท ลักษณะคำประพันธ์ลิลิตยวนพ่ายเป็นโคลงสี่ด้นประเภทโคลงสี่ด้นบาทกฤษกรกับโคลงสี่ด้นวิริยมาลี ความแตกต่างกันระหว่างโคลงทั้งสองคือการสัมผัสระหว่างบท 1 แห่ง คือ โคลงสี่ด้นวิริยมาลีไม่รับส่งสัมผัสระหว่างคำที่ 7 ในบาทที่ 3 ไปยังคำที่ 4 ของโคลงบทต่อไป ดังนั้นการสัมผัสเสียงสระระหว่างคำว่า ไล่ กับ ไหญ่ สามารถสรุปได้ 2 แบบคือ 1. เกิดการสัมผัสเสียงสระระหว่างคำว่า ไล่ กับ ไหญ่ ซึ่งเป็นการสัมผัสเสียงสระระหว่างบทตามข้อบังคับทางฉันทลักษณ์โคลงสี่ด้นบาทกฤษกร หรือ 2. ไม่เกิดการสัมผัสเสียงสระระหว่างคำว่า ไล่ กับ ไหญ่ ตามข้อบังคับทางฉันทลักษณ์โคลงสี่ด้นวิริยมาลี

การสัมผัสเสียงสระระหว่างคำว่า ไย่กับ ไหญ่

หมวกทองลูกเล่นเข้า	ขบฟัน ต่อนา
เข้าประทะได้กล	ดิดนิ้ว
สิบคนต่อลาวพัน	ภูใหญ่
หันเด็จหัวได้หัว	ถั่งถาย
แพนดั่งไยไยเข้า	หักแทน ก่อนนา
ตัวต่อตัวลาวตาย	ตื่นหยัน
หางยุงหักโหมแพน	ทองท้าว
ญวนพ่ายพลล้านรัน	ค่ายคิง

การสัมผัสเสียงสระระหว่างคำว่า ไย่กับ ไหญ่ เป็นการสัมผัสเสียงสระระหว่างบท ซึ่งอาจจะสัมผัสเสียงสระหรือไม่สัมผัสเสียงตามการวิเคราะห์เรื่องความแตกต่างระหว่างข้อบังคับทางฉันทลักษณ์โคลงสี่ด้นบาทกฤษกรกับ

โคลงสี่ด้นวิจิตรมาลีที่แสดงไว้ข้างต้น และการเปรียบเทียบต้นฉบับลิลิตยวนพ่ายในเอกสารสมุดไทยคำโดยปัทมา ติชมประเสริฐกุล (2556) พบการสะกดคำที่ต่างไปคือ ไยไย สะกดเป็น ไหญ่ใหญ่ อักษรวิจิตรที่แตกต่างและข้อบังคับทางฉันทลักษณ์นี้ส่งผลต่อการวิเคราะห์การสัมผัสเสียงสระระหว่างคำว่า ไยไย กับ ไหญ่

รูปแบบการสัมผัสเสียงสระระหว่างคำที่มีรูปเขียน <ไ> กับคำที่มีรูปเขียน <ไ> แยกกันชัดเจนระหว่างคำที่มีรูปเขียน <ไ> กับคำที่มีรูปเขียน <ไ> เหมือนกับรูปแบบการสัมผัสเสียงสระระหว่างคำที่มีรูปเขียน <ไ> กับคำที่มีรูปเขียน <ไ> ในลิลิตพระลอ ลิลิตยวนพ่ายจึงควรอยู่ในสมัยเดียวกับลิลิตพระลอ

ผลการจำแนกรูปแบบและความถี่ของการสัมผัสเสียงสระระหว่างคำที่มีรูปเขียน <ไ> กับคำที่มีรูปเขียน <ไ> ในโคลงทวาทศมาสพบว่าคำที่มีรูปเขียน <ไ> สัมผัสกับคำที่มีรูปเขียน <ไ> จำนวน 47 แห่ง และคำที่มีรูปเขียน <ไ> สัมผัสกับคำที่มีรูปเขียน <ไ> จำนวน 9 แห่ง ในขณะที่คำที่มีรูปเขียน <ไ> สัมผัสกับคำที่มีรูปเขียน <ไ> มีความถี่การปรากฏสูงถึง 20 แห่งซึ่งไม่ใช่ว่าการเพิ่มขึ้นในภายหลังและความถี่ยาวนานทางฉันทลักษณ์เหมือนกับการสัมผัสเสียงสระระหว่างคำที่มีรูปเขียน <ไ> กับคำที่มีรูปเขียน <ไ> ในลิลิตยวนพ่าย

คำที่มีรูปเขียน <ไ> ที่สัมผัสกับคำที่มีรูปเขียน <ไ> มีทั้งหมด 7 คำ ได้แก่ ใจ, ให้, ใบ, ไต้, ไน, ไค, และ ไกล แสดงว่าเสียงประจํารูปเขียน <ไ> บางคำเกิดการเปลี่ยนแปลงเสียงเป็นเสียง [-aj] ทำให้ผู้แต่งโคลงทวาทศมาสนำมาสัมผัสกับคำที่มีรูปเขียน <ไ> ซึ่งมีเสียงประจํารูปเขียนคือ [-aj]

การสัมผัสเสียงสระระหว่างคำว่า ไกล กับ ใจ และคำว่า ไว้ กับ ให้

เพรงเรารอยพรากเนื้อ	นกไกล คู่ฤ
ริบราชเอาเขาชิง	คั้งไ้
มาทันปลิดสายใจ	เจียรจาก เรียมมา
มานิรารสให้	ห่างไกลา

การสัมผัสเสียงสระระหว่างคำว่า ไกล กับ ใจ และคำว่า ไว้ กับ ให้ เป็นการสัมผัสเสียงสระภายในบทตามข้อบังคับทางฉันทลักษณ์โคลงสี่ด้นคือคำสุดท้ายของบาทที่ 1 สัมผัสกับคำที่ 5 ของบาทที่ 3 (ไกล-ใจ) และคำสุดท้ายของบาทที่ 2 สัมผัสกับคำที่ 5 ของบาทที่ 4 (ไ้-ให้) Pittayawat Pittayaporn (2009) สืบสร้างรูปดั้งเดิม (Proto form) ไ้จำนวน 3 คำ ได้แก่ *cɿwɿ ‘ใจ’, *haɿ ‘ให้’ และ *k.laj ‘ไกล’ เสียงดั้งเดิมของทั้ง 3 คำแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มคือ *-aj (ไกล) *aɿwɿ/-ɿwɿ (ใจและให้) ส่วนคำว่า ไ้ น่าจะมีเสียงสระดั้งเดิมเหมือนคำว่าไกล ผู้แต่งโคลงทวาทศมาสนำคำในกลุ่ม *-aj กับ *aɿwɿ/-ɿwɿ มาสัมผัสเสียงสระกันตามข้อบังคับทางฉันทลักษณ์แสดงว่าเสียงประจํารูปเขียน <ไ> เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเสียง คือปรากฏการณ์รวมกับเสียง [aj]

การสัมผัสเสียงสระระหว่างคำว่า ใบ กับ ไนย

คล้ายคล้ายว่องไ้	เวียนไนย เน่งฮา
แสนกระอุเพาพินท์	คลาสคล้าย
มลักเมียงตระบัดใบ	บทเรข
เหมือนสกลนุชน้อย	เน่งมา

การสัมผัสเสียงสระระหว่างคำว่า ใบ กับ ไนย เป็นการสัมผัสเสียงสระภายในบทตามข้อบังคับทางฉันทลักษณ์โคลงสี่ด้น Pittayawat Pittayaporn (2009) สืบสร้างรูปดั้งเดิม (Proto form) ของคำว่า ใบ คือ *baɿ ส่วนคำว่า ไนย [naj] เป็นคำแผลงจากคำยืมภาษาบาลี สันสกฤต ว่า นยน [na.ja.na] ผู้แต่งโคลงทวาทศมาสได้นำคำว่า ใบ สัมผัสกับคำว่า ไนย แสดงว่าคำว่า ใบ กับ ไนย มีเสียงประจํารูปเขียน <ไ> กับ <ไ> ที่ไม่เปรียบเทียบกัน

การสัมผัสเสียงสระระหว่างคำว่า ไว้ กับ ได้/ใต้

จรถิลลิ่วหล้าจระ	ลับแซ แข่งฤ
แซแข่งขัดหวงแหน	แม่ไว้
เลงเดือนก็สุดแล	ลิ่วลิ่ แล้วแฮ
เดือนสว่างคือได้ใต้	โลกนี้หายโฉมฯ

การสัมผัสเสียงสระระหว่างคำว่า ไว้ กับ ได้/ใต้ เป็นการสัมผัสเสียงสระภายในบทตามข้อบังคับทางฉันทลักษณ์โคลงสี่ด้น คำสุดท้ายของบาทที่ 2 สัมผัสกับคำที่ 5 ของบาทที่ 4 (ไว้-ใต้) แต่การรับสัมผัสสระภายในบทไม่ได้จำกัดตายตัว คำสุดท้ายของบาทที่ 2 สามารถสัมผัสกับคำที่ 4 ของบาทที่ 4 (ไว้-ใต้) ได้เช่นกัน การรับสัมผัสที่ไม่แน่นอนเป็นลักษณะการแต่งโคลงในสมัยอยุธยาตอนต้น (ชลดา เรื่องรัชกาลิขิต, 2544) ผู้แต่งตั้งใจที่จะสร้างลักษณะการสัมผัสที่ไม่แน่นอนและนำคำที่มีรูปเขียน <ไ> กับ <ใ> มาเรียงต่อกันเพื่อให้เกิดเสียงสัมผัสภายในวรรค ดังโคลงอีกหนึ่งบทที่มีการสัมผัสเสียงสระระหว่างคำว่า ไหม้ กับ ให้/ให้

จรถิตใจเจตน์อง	นางนุช ฤแม่
นิลกรรหายโหยครวญ	สวาดิไหม้
ในเรียมลงในบุษย์	บัวมาศ
นีกรำภักให้ให้	ถึงน้องฤเอ

ลักษณะการสัมผัสที่ไม่แน่นอนและความจงใจในการสร้างสุนทรียภาพทางเสียงของผู้แต่งทำให้ไม่สามารถวิเคราะห์การสัมผัสเสียงสระได้อย่างแน่ชัดในโคลงทั้งสองบทนี้

รูปแบบและความถี่ของการสัมผัสเสียงสระระหว่างคำที่มีรูปเขียน <ไ> กับคำที่มีรูปเขียน <ใ> ในโคลงทวาทศมาสแตกต่างกับลิลิตยวนพ่ายและลิลิตพระลอคือรูปแบบและความถี่การสัมผัสเสียงสระระหว่างคำที่มีรูปเขียน <ไ> กับคำที่มีรูปเขียน <ใ> ไม่แยกกันชัดเจนและเกิดการสัมผัสเสียงสระระหว่างคำที่มีรูปเขียน <ไ> กับคำที่มีรูปเขียน <ใ> ปรากฏสูงถึง 20 แห่งจึงสรุปได้ว่าโคลงทวาทศมาสน่าจะแต่งขึ้นหลังลิลิตยวนพ่ายและลิลิตพระลอและควรจะแต่งขึ้นภายหลังการเกิดปรากฏการณ์รวมเสียง [-aj] ในภาษาไทย

สรุปและวิจารณ์ผล

รูปแบบและความถี่ของการสัมผัสเสียงสระระหว่างคำที่มีรูปเขียน <ไ> กับคำที่มีรูปเขียน <ใ> ในลิลิตยวนพ่ายแบ่งได้เป็น 2 รูปแบบได้แก่ การสัมผัสเสียงสระระหว่างคำที่มีรูปเขียน <ไ> กับคำที่มีรูปเขียน <ใ> จำนวน 59 แห่ง และการสัมผัสเสียงสระระหว่างคำที่มีรูปเขียน <ไ> กับคำที่มีรูปเขียน <ใ> จำนวน 14 แห่ง ส่วนการสัมผัสเสียงสระระหว่างคำที่มีรูปเขียน <ไ> กับคำที่มีรูปเขียน <ใ> จำนวน 3 แห่ง คำ การสัมผัสเสียงสระทั้ง 3 แห่งนี้เกิดจากการแต่งแทรกขึ้นภายหลังและข้อบังคับทางฉันทลักษณ์ที่ยังไม่แน่ชัด ดังนั้นรูปแบบและความถี่ของการสัมผัสเสียงสระระหว่างคำที่มีรูปเขียน <ไ> กับคำที่มีรูปเขียน <ใ> ในลิลิตยวนพ่ายแยกกันชัดเจนระหว่างระหว่างคำที่มีรูปเขียน <ไ> กับคำที่มีรูปเขียน <ใ>

รูปแบบและความถี่ของการสัมผัสเสียงสระระหว่างคำที่มีรูปเขียน <ไ> กับคำที่มีรูปเขียน <ใ> ในโคลงทวาทศมาสแบ่งได้เป็น 3 รูปแบบได้แก่ การสัมผัสเสียงสระระหว่างคำที่มีรูปเขียน <ไ> กับคำที่มีรูปเขียน <ใ> จำนวน 47 แห่ง และการสัมผัสเสียงสระระหว่างคำที่มีรูปเขียน <ไ> กับคำที่มีรูปเขียน <ใ> จำนวน 9 แห่ง ส่วนการสัมผัสเสียงสระระหว่างคำที่มีรูปเขียน <ไ> กับคำที่มีรูปเขียน <ใ> จำนวน 20 แห่ง คำที่มีรูปเขียน <ไ>

ที่สัมผัสกับคำที่มีรูปเขียน <ไ> มีทั้งหมด 7 คำ ได้แก่ ใจ, ให้, ใบ, ไต้, ใน, ไต, และไถ่ ดังนั้นรูปแบบและความถี่ของการสัมผัสเสียงสระระหว่างคำที่มีรูปเขียน <ไ> กับคำที่มีรูปเขียน <ไ> ในโคลงทวาทศมาสไม่แยกกันชัดเจน

รูปแบบการสัมผัสเสียงสระที่แยกกันชัดเจนระหว่างคำที่มีรูปเขียน <ไ> กับคำที่มีรูปเขียน <ไ> ในลิลิตพระลอเหมือนกับลิลิตยวนพ่าย อนุมานได้ว่าลิลิตพระลอกับลิลิตยวนพ่ายควรจะแต่งขึ้นในสมัยเดียวกันสอดคล้องกับการสันนิษฐานสมัยการแต่งลิลิตยวนพ่ายของชลดา เรืองรักษ์ลิขิต และบุญเตือน ศรีวรพจน์ รูปแบบการสัมผัสเสียงสระที่แยกชัดเจนระหว่างคำที่มีรูปเขียน <ไ> กับคำที่มีรูปเขียน <ไ> ในลิลิตยวนพ่ายบ่งชี้ว่าลิลิตยวนพ่ายและลิลิตพระลอควรจะแต่งขึ้นก่อนการเกิดปรากฏการณ์การรวมเสียง [-aj] ในภาษาไทย ส่วนรูปแบบการสัมผัสเสียงสระที่ไม่แยกกันชัดเจนระหว่างคำที่มีรูปเขียน <ไ> กับคำที่มีรูปเขียน <ไ> ในโคลงทวาทศมาส อนุมานได้ว่าโคลงทวาทศมาสควรแต่งขึ้นต่างสมัยกับลิลิตพระลอและลิลิตยวนพ่ายขัดแย้งกับข้อสรุปสมัยของการแต่งโคลงทวาทศมาสในรายงานการวิจัย โคลงทวาทศมาส เพชรน้ำเอกแห่งวรรณคดีศรีอยุธยา ของศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (มหาชน)

รูปแบบการสัมผัสเสียงสระระหว่างคำที่มีรูปเขียน <ไ> กับคำที่มีรูปเขียน <ไ> ในลิลิตยวนพ่าย ลิลิตพระลอและโคลงทวาทศมาสบ่งชี้ช่วงเวลาของปรากฏการณ์การรวมเสียง [-aj] ในภาษาไทยสามารถแสดงความสัมพันธ์ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างปรากฏการณ์การรวมเสียง [-aj] ในภาษาไทยกับการสัมผัสเสียงสระระหว่างคำที่มีรูปเขียน <ไ> กับคำที่มีรูปเขียน <ไ> ในลิลิตยวนพ่าย ลิลิตพระลอและโคลงทวาทศมาส

ความแตกต่างของเสียงสระระหว่างคำที่มีรูปเขียน <ไ> กับคำที่มีรูปเขียน <ไ>	ปีที่เกิดเหตุการณ์	หลักฐานการสัมผัสเสียงสระระหว่างคำที่มีรูปเขียน <ไ> กับคำที่มีรูปเขียน <ไ>
ช่วงเวลาที่แยกความแตกต่างระหว่างเสียงของรูปเขียน <ไ> และ <ไ>	1991-2026	ช่วงเวลาที่แต่งลิลิตยวนพ่ายและลิลิตพระลอ
ช่วงเวลาที่กำลังรวมเสียงระหว่างเสียงของรูปเขียน <ไ> และ <ไ>	2007-2026	ช่วงเวลาการเกิดปรากฏการณ์การรวมเสียง [-aj] ในภาษาไทย
ช่วงเวลาที่รวมเสียงระหว่างเสียงของรูปเขียน <ไ> และ <ไ>	2007-2031	ช่วงเวลาที่แต่งโคลงทวาทศมาส

ตารางที่ 1 แสดงช่วงเวลาที่เสียงของรูปเขียน <ไ> และ <ไ> ที่ยังเปรียบต่างด้วยช่วงเวลาที่แต่งลิลิตยวนพ่ายและลิลิตพระลอ ระหว่างปี พ.ศ. 1991 จนถึง 2026 ช่วงเวลาที่เสียงของรูปเขียน <ไ> และ <ไ> ที่ไม่เกิดการเปรียบต่างด้วยช่วงเวลาที่แต่งโคลงทวาทศมาส ระหว่างปี พ.ศ. 2007 จนถึง 2031 ดังนั้นช่วงเวลาการเกิดปรากฏการณ์การรวมเสียง [-aj] ในภาษาน่าจะอยู่ในระหว่างปีพ.ศ. 2007 จนถึง 2026 แต่ข้อสรุปนี้ยังคงเป็นข้อสรุปที่ต้องศึกษาต่อไปด้วยข้อมูลในแง่มุมอื่นและศึกษาจากวรรณคดีเรื่องอื่นในช่วงเวลาเดียวกันเพื่อสรุปคำตอบที่แน่ชัดเรื่องช่วงเวลาการเกิดปรากฏการณ์การรวมเสียง [-aj] ในภาษาไทย

เอกสารอ้างอิง

- ชลดา เรืองรักษ์ลิขิต. (2544). *วรรณคดีอยุธยาตอนต้น : ลักษณะร่วมและอิทธิพล*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ศิลปากร, กรม. (2513). *ลิลิตยวนพ่าย*. พิมพ์ครั้งที่ 4. พระนคร: ศิลปาบรรณาการ.
- ศิลปากร, กรม. (2530). *วรรณกรรมสมัยอยุธยา เล่ม 2*. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร.
- บุญเตือน ศรีวรพจน์. (2545, มิถุนายน). ใครแต่งยวนพ่าย? พระราชาคณะมีสมณศักดิ์ “เบญญาพิศาล” แต่งตอนแรก. *วารสารศิลปวัฒนธรรม*, 23(8), 122-125
- สิริมาศ มาศพงศ์. (2558). *ความต่างที่มีนัยสำคัญด้านความสั้นยาวของสระในภาษาไทยสมัยสุโขทัย*. (วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะอักษรศาสตร์, สาขาวิชาภาษาศาสตร์.
- ปัทมา จีชมประเสริฐกุล. (2556). *ยวนพ่ายโคลงฉันท์ : ความสำคัญที่มีต่อการสร้างขนบและพัฒนาการของวรรณคดีประเภทยอพระเกียรติของไทย*. (วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะอักษรศาสตร์, สาขาวิชาภาษาไทย.
- ฉันทิชย์ กระแสสินธุ์. (2513). *ยวนพ่ายโคลงฉันท์ ถวายอพระเกียรติ พระเจ้าช้างเผือก กรุงเก่าบรรยายปฐมเหตุอันเป็นที่มาของการแต่งโคลงยวนพ่าย และประวัติแห่งรัชสมัยในแผ่นดินสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถกรุงศรีอยุธยาซึ่งทำยุทธการกับพระเจ้าติโลกราชแห่งกรุงนพบุรีศรีพิงค์นคร*. ม.ป.ท.
- Bickner, R.J. (1992). *Some textual evidence on the Tai sounds /ʰay/ and /ʰau/*. In C.J. Compton and J.F. Hartmann (Ed.), *Papers on Tai languages, Linguistics, and Literatures*, 223-230. Center for Southeast Asian Studies, Northern Illinois University.
- Pittayawat Pittayaporn. (2009). *The Phonology of Proto-Tai*. Doctorate dissertation. Cornell University

รูปแบบสถาปัตยกรรมสำหรับที่อยู่อาศัยของข้าราชการ
กรณีศึกษากรมชลประทาน ปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
Architectural Format of Dwelling of Government Officer in
Case Study of Royal Irrigation Department, Pak Kret, Nonthaburi

พัฒน สุวรรณสมฤต^{1*} พิจักษ์ หิญชีระนันท์² และ ศรีณยา สุจริตกุล³

Pattana Suwansumrit^{1*} Pijak Hinjiranant² and Saranya Sujaritkul³

^{1*} อาจารย์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จังหวัดนครปฐม

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จังหวัดนครปฐม

*Corresponding author E-mail: pattana_s@mutt.ac.th

Received: October 14, 2020; Revised: March 15, 2021; Accepted: May 3, 2021

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีจุดประสงค์เพื่อหารูปแบบสไตส์สถาปัตยกรรมที่เหมาะสมสำหรับใช้กับที่พักอาศัยของหน่วยงานราชการ เพื่อวิเคราะห์ความชื่นชอบรูปแบบสถาปัตยกรรมรูปแบบต่าง ๆ ของข้าราชการกรมชลประทาน ปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี และหาข้อเสนอแนะในการพัฒนารูปแบบที่พักอาศัยของหน่วยงานราชการในปัจจุบัน การศึกษานี้อาศัยแนวคิดที่ว่า ผู้พักอาศัยในที่พักของทางราชการที่มีปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน จะมีความชื่นชอบรูปแบบสไตส์สถาปัตยกรรมที่มีหลากหลายต่างกัน ผู้พักอาศัยสามารถพิจารณาจากทั้งสภาพรูปแบบภายนอกของอาคาร และสภาพรูปแบบภายในของอาคาร วิธีการศึกษาเป็นขั้นตอนจากการ คัดกรองรูปแบบสไตส์สถาปัตยกรรมที่เหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ได้รูปแบบสไตส์สถาปัตยกรรม 4 รูปแบบ สร้างรูปแบบสไตส์สถาปัตยกรรมทั้ง 4 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบไทย รูปแบบยุโรป รูปแบบโมเดิร์น และรูปแบบธรรมชาติ ประกอบแบบสอบถามความชื่นชอบรูปแบบสไตส์สถาปัตยกรรมของผู้พักอาศัยในบ้านพักของกรมชลประทานปากเกร็ด จำนวน 100 คน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS ในการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากการศึกษพบว่า ในภาพรวมผู้พักอาศัยส่วนใหญ่ ชื่นชอบรูปแบบสไตส์สถาปัตยกรรมรูปแบบโมเดิร์น มากที่สุด รองลงมาคือความชื่นชอบรูปแบบธรรมชาติ รูปแบบสไตส์สถาปัตยกรรมสำหรับอาคารภายนอก ผู้พักอาศัยมีความชื่นชอบรูปแบบสไตส์สถาปัตยกรรมรูปแบบโมเดิร์นมากที่สุด รองลงมาคือความชื่นชอบรูปแบบยุโรป และรูปแบบสถาปัตยกรรมอาคารภายใน พบว่าผู้พักอาศัยมีความชื่นชอบรูปแบบโมเดิร์นมากที่สุด รองลงมาคือความชื่นชอบรูปแบบยุโรป สำหรับข้อเสนอแนะในการพัฒนาที่พักอาศัยของหน่วยงานราชการ ควรเลือกทำเลที่พักอาศัยที่อยู่ห่างไกลชุมชนมีความสงบ แต่สามารถเดินทางได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว และควรเลือกทำเลที่ตั้งอาคารที่พักอาศัยแบบมีความร่มรื่นเป็นธรรมชาติ

คำสำคัญ: สถาปัตยกรรม สถาปัตยกรรมโมเดิร์น ที่พักอาศัย กรมชลประทาน รูปแบบภายนอกอาคาร รูปแบบภายในอาคาร

Abstract

The research has objective to search the suitable architectural styles for dwelling of government sector. The research analyzes the many architectural style affections of government officers of Royal Irrigation Department, Pak Kret, Nonthaburi and search the feature development suggestions of government sector for nowadays. The study lives the concept of dwellers that live in government residential has different individual factors. They like different architectural features. The dwellers can consider each exterior architectural feature and interior architectural feature. The study method is step by step from select architectural style of 5 professionals to get 4 architectural styles become to make a 4 styles model such as Thai style, European style, Modern style and Naturalism style compose with architectural affection questionnaire of dwellers at Royal Irrigation Department amount 100 persons and use statistic program names SPSS to analyze a data with frequency percentage means and standard deviation. Overall result search almost dweller like the modern architecture for exterior and secondary likes is European style. For suggestions of residential of governor should select isolate location from community and comfortable and rapidly access and should select settlement location is shady with in nature.

Keywords: Architecture, Modern Architecture, Residential, Royal Irrigation Department, Exterior Format, Interior Format

บทนำ

การก่อสร้างส่วนที่พักอาศัยประจำสำหรับหน่วยงานราชการเป็นสิ่งที่มีความสำคัญกันตั้งแต่แรกเริ่ม ตั้งแต่หน่วยงาน ทั้งหน่วยงานราชการพลเรือนและทหาร โดยเฉพาะที่มีปฏิบัติการบริการในพื้นที่เป็นประจำ ทั้งในส่วนกลางและภูมิภาค เมื่ออาคารเก่าทรุดโทรมล้าสมัยก็ต้องมีการรื้อปรับปรุงใหม่ บางแห่งสร้างใช้งานมาแล้วเป็นเวลานานกว่า 50 ปี อาทิ สถานีตำรวจภูธรหนองสองห้อง จังหวัดบุรีรัมย์ ยังมีโรงเรือนที่พักเป็นแบบอาคารไม้ชั้นเดียวอยู่ในสภาพชำรุดทรุดโทรมอย่างหนัก ทั้งพื้น ผนัง และฝ้าเพดาน หลังคามีรอยปลวกทะลุจนผู้พักทุกห้องจำเป็นต้องมีการรื้อปรับปรุงก่อสร้างใหม่ (หนังสือพิมพ์โคราชคนอีสาน, 2561)

ในส่วนของหน่วยงานทหาร เช่น กองทัพเรือ มีกรมสวัสดิการทหารเรือ กองการอาคารที่พัก ดำเนินการจัดบริการ อาคารที่พักอาศัยส่วนกลาง ข้าราชการกองทัพเรือ ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร มีอยู่ 5 แห่ง รวมจำนวน 5,454 หน่วย (ประทุม แยมสูงเนิน, 2558)

ในส่วนของหน่วยงานพลเรือน ล้วนมีการจัดเตรียมที่พักอาศัยในบริเวณสถานที่ราชการทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นกระทรวง กรม ศูนย์ราชการ ส่วนกลาง และท้องถิ่น บางแห่งมีที่พักอาศัยเป็นแหล่งขนาดใหญ่ อาทิ กรมชลประทาน ปากเกร็ด มีสภาพบ้านพักที่อยู่อาศัยดั้งเดิมครอบคลุมเนื้อที่มาก แต่อยู่ในสภาพเก่าทรุดโทรม และอาจเป็นอันตราย มีความเสี่ยงในการถูกขอแบ่งส่วนไปใช้ในกิจการอื่นของหน่วยงานอื่น และขาดการพัฒนาทางกายภาพ ให้ตอบสนองต่อทำเลที่ตั้งและความเป็นหน่วยงานที่มีเกียรติ ศักดิ์ศรีที่ได้สร้างคุณประโยชน์ต่อชาติมาอย่างยาวนาน จึงได้มีการดำเนินงานเตรียมการรื้อถอนก่อสร้างใหม่ โดยกระบวนการตั้งแต่การวางแผนหลัก (Master Plan) มีการศึกษาพื้นที่

ทั้งพื้นที่ที่มีบริบทเกี่ยวเนื่อง นโยบายระดับประเทศ โครงการพัฒนาโดยรอบ สภาพปัญหาขัดแย้ง แนวทางผลกระทบในระดับชุมชน และกฎหมาย กฎระเบียบ และข้อบังคับท้องถิ่นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ นอกจากนี้ยังต้องศึกษาถึงรูปแบบภูมิสถาปัตยกรรมที่เหมาะสม แนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์ที่สามารถสะท้อนจุดเด่นและลักษณะเฉพาะของพื้นที่ สร้างความประทับใจให้แก่ผู้มาเยือน โดยคงไว้ซึ่งสภาพแวดล้อมที่ดี (มหาวิทยาลัยมหิดล, 2559) ในเรื่องของรูปแบบภูมิสถาปัตยกรรมที่เหมาะสมนี้ ยังเป็นประเด็นโต้แย้งในชั้นการออกแบบเสนอแบบในที่ประชุมกรรมการพิจารณาโครงการตลอดมาว่าจะใช้รูปแบบใด อาทิ รูปแบบโมเดิร์นที่ใช้กันอยู่ทั่วไป กับรูปแบบที่เน้นเอกลักษณ์ไทย

รูปแบบการวางผังและออกแบบสิ่งปลูกสร้างที่ผ่านมา อาจารย์ชนิดรูปแบบที่สำคัญที่เคยมีความนิยมแพร่หลายในการศึกษาสถาปัตยกรรม ซึ่งรูปแบบอาจแตกต่างกันไปตามพื้นที่และยุคสมัย (สมาคมสถาปนิกสยามและวิมลสิทธิ์ ทรายากร, 2536) ได้แก่ 1) รูปแบบคลาสสิกแบบแผนดั้งเดิม เน้นศิลปะโบราณ จำพวก กรีก อียิปต์ เมโสโปเตเมีย ยุคมืด ยุคกลาง มีรายละเอียดประดับคิ้วบัวและรายละเอียดอื่น ๆ อาทิ เสาคอเรียนเนียน โดริค ไอโอนิก 2) รูปแบบโมเดิร์นสมัยใหม่ ยุค “ทันสมัยหรือนาสมัยนิยม” (Modern) เน้นความประหยัดตรงไปตรงมาในเรื่องการใช้สอย รูปทรงสี่เหลี่ยม และ วงกลมในอุดมคติ (Tafari, Manfredo, 1986) 3) รูปแบบคตินิยมเปลี่ยนแนว (Deconstruction) ปลาย ค.ศ. 1980 เน้นการบิดเบี้ยวและเปลี่ยนแปลงรูปทรงอาคารปกติเดิม 4) รูปแบบสถาปัตยกรรมอินทรีย์ หรือนิยามธรรมชาติ (Organic) ใช้รูปแบบกลมกลืนธรรมชาติและรูปทรงอิสระและซับซ้อน 5) รูปแบบหลังโมเดิร์น (Post Modern) ใช้รูปแบบรูปแบบคลาสสิกมาเสริมในโมเดิร์นสมัยใหม่เพื่อแก้ไขความจืดชืด (Jencks, Charles, 2011) 6) รูปแบบไฮเทค ล้ำยุค (High-tech) สื่อถึงวัสดุ อุปกรณ์ที่มาจากกระบวนการให้เห็นภายนอก นอกจากนี้ยังมีรูปแบบแยกย่อยไปตามท้องถิ่น วัสดุ หรือมิติอื่น ๆ อีกมาก อาทิ รูปแบบทัสกัน (Tuscan) รูปแบบทะเลทราย (Desert) และ รูปแบบตะวันตก (Western) ในการนี้ ด้วยองค์ความรู้ที่สามารถเข้าถึงหรือรวบรวมรูปแบบต่าง ๆ มารับรู้ได้ทั่วถึงทั้งในอดีตจนถึงปัจจุบันนำมาผสมผสานความคิดในงานออกแบบก่อสร้างขึ้นหนึ่ง ๆ ในปัจจุบัน จึงเรียกสถาปัตยกรรมทั้งหมดที่สร้างในปัจจุบันนี้ว่า สถาปัตยกรรมร่วมสมัย (Contemporary) (Jencks, Charles and Kropf, Karl, 2006) อย่างไรก็ตาม การเน้นใช้รูปแบบใดยังคงเป็นประเด็นที่ถกเถียงกันได้ในกระบวนการออกแบบก่อสร้างอาคารของทางราชการโดยเฉพาะประเภทที่อยู่อาศัยซึ่งกระทบต่อความรู้สึกและจิตวิญญาณของผู้อยู่อาศัยมากกว่าอาคารประเภทอื่น ๆ อย่างสำนักงานซึ่งมีความเป็นสาธารณะมากกว่า แต่ก็ยังมีความเกี่ยวพันถึงภูมิทัศน์เมือง การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ซึ่งเชื่อมโยงไปถึงบรรยากาศที่ส่งเสริมเศรษฐกิจการท่องเที่ยวในภาพกว้าง ที่ผู้พักอาศัยอาจตระหนักถึงได้อีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อหารูปแบบสไตล์สถาปัตยกรรมที่เหมาะสมสำหรับใช้กับที่พักอาศัยของหน่วยงานราชการ
2. เพื่อวิเคราะห์ความชื่นชอบรูปแบบสถาปัตยกรรมรูปแบบต่าง ๆ ของข้าราชการผู้พักอาศัยในบ้านพัก
3. เพื่อหาข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาที่พักอาศัยของหน่วยงานราชการ

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนและวิธีดำเนินงานและแผนงาน ดังนี้

1. การดำเนินงานในส่วนที่ 1 ดำเนินการโดย เชิญผู้เชี่ยวชาญด้านสถาปัตยกรรม จำนวน 5 ท่าน มาร่วมให้ความเห็นร่วมกัน (Descriptive) ถึงรูปแบบสถาปัตยกรรมที่มีความเป็นไปได้ในการนำมาประยุกต์ใช้กับการออกแบบที่พักอาศัยของหน่วยงานราชการ จำนวนไม่เกิน 4 รูปแบบ ข้อระบุคุณสมบัติผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน คือ เป็นบุคลากรที่มีพื้นฐานความรู้และหรือทำงานในสาขาที่เกี่ยวข้องกับงานออกแบบสถาปัตยกรรม ประสบการณ์ ไม่น้อยกว่า 10 ปี อาจเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย ข้าราชการฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และผู้เชี่ยวชาญหรือผู้บริหารฝ่ายงาน ที่เกี่ยวข้องในสำนักงานองค์กรภาคเอกชน

2. การดำเนินงานในส่วนที่ 2 ดำเนินการโดย นำข้อสรุปจากการคัดกรองรูปแบบสไตล์สถาปัตยกรรมที่เหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญในส่วนที่ 1 มาเขียนเป็นรูปประกอบแบบสอบถาม โดยการเขียนสร้างรูปโดยใช้โปรแกรม Google Sketchup ในการสร้างภาพจำลองรูปแบบสถาปัตยกรรม ส่วนใช้สอยที่สำคัญของที่พักอาศัย ได้แก่

2.1 รูปแบบอาคารภายนอก แบ่งตามชนิดอาคารพักอาศัย 4 ชนิด ได้แก่ บ้านเดี่ยว เรือนแถว อาคารพักอาศัยรวมไม่เกิน 5 ชั้น และ อาคารพักอาศัยรวมเกิน 5 ชั้นขึ้นไป

2.2 รูปแบบอาคารภายใน แบ่งตามห้องใช้สอยที่สำคัญ ได้แก่ ห้องนอน ห้องโถง ห้องครัว และห้องน้ำ การทำรูปภาพจำลองรูปแบบสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายในอาคารที่แบ่งเป็นส่วนต่าง ๆ แต่ละข้อจะทำการเป็นรูปภาพแสดงการเปรียบเทียบให้ดู อย่างละ 4 รูปแบบสถาปัตยกรรม ตามข้อสรุปที่ผู้เชี่ยวชาญระบุไว้ในขั้นตอนแรก เมื่อสร้างรูปภาพจำลองรูปแบบสถาปัตยกรรมครบถ้วนแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแก้ไขให้เป็นมาตรฐานเดียวกันมีความสวยงามทางสุนทรียภาพทัดเทียมกัน และสามารถเปรียบเทียบกันได้ในเชิงรูปแบบสถาปัตยกรรม ก่อนนำไปจัดเอกสารประกอบการสร้างแบบสอบถามในขั้นต่อไป

3. การดำเนินงานในส่วนที่ 3 ดำเนินการโดยการสร้างเครื่องมือวิจัย คือแบบสอบถามที่สามารถแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ 1) ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นปัจจัยตัวแปรในความขึ้นชอบรูปแบบสถาปัตยกรรม อาทิ เพศ อายุ ระดับตำแหน่งงาน ระดับการศึกษา รายได้ 2) การประเมินความขึ้นชอบรูปแบบสถาปัตยกรรมรูปแบบต่าง ๆ จากรูปภาพ รูปแบบอาคารภายนอก และรูปแบบอาคารภายใน โดยประเมินเป็น 5 ระดับคะแนนตามแบบ Likert scale (1932) และ 3) การให้ความเห็นในการจัดการอื่น ๆ ให้เหมาะสมกับการอยู่อาศัยสำหรับผู้พักอาศัย

จำนวนกลุ่มตัวอย่างและการสำรวจเก็บข้อมูลวิจัย กำหนดให้จำนวนตัวอย่างสอบถามจำนวน 100 ชุด เก็บข้อมูลโดยใช้ผู้สอบถามจำนวน 5 คน เข้าไปดำเนินการสอบถามในสถานที่ทำการหน่วยงานราชการ ในเวลาราชการ จำนวน 50 ชุด และเข้าไปดำเนินการสอบถามในพื้นที่พักอาศัยของหน่วยงานราชการนั้น นอกเวลาราชการอีก 50 ชุด จนครบถ้วน

ผลการวิจัย

1. ผลการหารูปแบบสไตล์สถาปัตยกรรมที่เหมาะสมสำหรับใช้เป็นที่พักอาศัย

จากการเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านสถาปัตยกรรม จำนวน 5 ท่าน มาร่วมให้ความเห็นร่วมกัน (Descriptive) ถึงรูปแบบสถาปัตยกรรมที่มีความเป็นไปได้ในการนำมาประยุกต์ใช้กับการออกแบบที่พักอาศัยของหน่วยงานราชการ จำนวนไม่เกิน 4 รูปแบบ ผลที่ได้คือ รูปแบบไทย รูปแบบยุโรป รูปแบบโมเดิร์น และรูปแบบธรรมชาติ ซึ่งทั้ง 4 รูปแบบนี้ เป็นที่รู้จักของคนทั่วไปในปัจจุบัน มีการนำไปใช้ในการก่อสร้างโครงการประเภทต่าง ๆ กระจายไปทั่วประเทศไทย

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและความชื่นชอบรูปแบบสถาปัตยกรรมบ้านพัก

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละ จำแนกตามเพศของกลุ่มตัวอย่างผู้อยู่อาศัยบ้านพักข้าราชการกรมชลประทาน

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	50	50
หญิง	50	50
รวม	100	100

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้อยู่อาศัยบ้านพักข้าราชการกรมชลประทาน เป็นเพศชาย 50 คน คิดเป็นร้อยละ 50 และเพศหญิง 50 คน คิดเป็นร้อยละ 50

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละ จำแนกตามระดับอายุของกลุ่มตัวอย่างผู้อยู่อาศัยบ้านพักข้าราชการกรมชลประทาน

ระดับอายุ	จำนวน	ร้อยละ
21-30 ปี	11	11
31-40 ปี	37	37
41-50 ปี	22	22
51-60 ปี	30	30
รวม	100	100

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้อยู่อาศัยบ้านพักข้าราชการกรมชลประทาน ส่วนใหญ่ อายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 37 รองลงมาอายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 30 อายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 22 และอายุระหว่าง 21-30 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 11 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละ จำแนกตามระดับตำแหน่งของกลุ่มตัวอย่างผู้อยู่อาศัยบ้านพักข้าราชการกรมชลประทาน

ระดับตำแหน่ง	จำนวน	ร้อยละ
ตำแหน่งประเภทบริหาร	7	7
ตำแหน่งประเภทอำนวยการ	10	10
ตำแหน่งประเภทวิชาการ	33	33
ตำแหน่งประเภททั่วไป	21	21

ระดับตำแหน่ง	จำนวน	ร้อยละ
ตำแหน่งลูกจ้างประจำ พนักงานราชการ	29	29
รวม	100	100

จากตารางที่ 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้อยู่อาศัยบ้านพักข้าราชการกรมชลประทาน ส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ จำนวน 33 คิดเป็นร้อยละ 33 รองลงมาดำรงตำแหน่งลูกจ้างประจำ พนักงานราชการ จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 29 ตำแหน่งประเภททั่วไป จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 21 ตำแหน่งประเภทอำนวยการ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 10 และตำแหน่งประเภทบริหาร จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 7 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละ จำแนกตามระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างผู้อยู่อาศัยบ้านพักข้าราชการกรมชลประทาน

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	30	30
ปริญญาตรี	41	41
สูงกว่าปริญญาตรี	29	29
รวม	100	100

จากตารางที่ 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้อยู่อาศัยบ้านพักข้าราชการกรมชลประทาน ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 41 รองลงมามีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 30 และมีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 29 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละ จำแนกตามรายได้ส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างผู้อยู่อาศัยบ้านพักข้าราชการกรมชลประทาน

ระดับรายได้ส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
10,000-20,000 บาท	10	10
20,001-30,000 บาท	28	28
30,001-40,000 บาท	33	33
40,001-50,000 บาท	22	22
50,001 บาทขึ้นไป	7	7
รวม	100	100

จากตารางที่ 5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้อยู่อาศัยบ้านพักข้าราชการกรมชลประทาน ส่วนใหญ่มีรายได้ส่วนตัวระหว่าง 30,001-40,000 บาท มากที่สุด จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 33 รองลงมามีรายได้ส่วนตัวระหว่าง 20,001-30,000 บาท จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 28 มีรายได้ส่วนตัวระหว่าง 40,001-50,000 บาท จำนวน 22

คน คิดเป็นร้อยละ 22 มีรายได้ส่วนตัวระหว่าง 10,000-20,000 บาท จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 10 และมีรายได้ระหว่าง 50,001 บาทขึ้นไป น้อยที่สุด จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 7 ตามลำดับ

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นต่อรูปแบบสไตล์สถาปัตยกรรมบ้านพัก
ในภาพรวม

รูปแบบสไตล์สถาปัตยกรรมบ้านพัก	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับ
รูปแบบไทย	3.05	0.27	ปานกลาง
แบบยุโรป	2.96	0.23	ปานกลาง
แบบโมเดิร์น	3.97	0.07	มาก
แบบธรรมชาติ	3.38	0.19	ปานกลาง
รวม	3.34	0.19	ปานกลาง

จากตารางที่ 7 พบว่า ข้าราชการกรมชลประทาน มีความคิดเห็นต่อรูปแบบสไตล์สถาปัตยกรรมในภาพรวม มีความชื่นชอบรูปแบบโมเดิร์นมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 3.97, S.D. = 0.07) รองลงมาพบว่า มีความชื่นชอบรูปแบบสไตล์สถาปัตยกรรมรูปแบบธรรมชาติ (ค่าเฉลี่ย = 3.38, S.D. = 0.19) มีความชื่นชอบรูปแบบสไตล์สถาปัตยกรรมรูปแบบไทย (ค่าเฉลี่ย = 3.05, S.D. = 0.27) และมีความชื่นชอบรูปแบบสไตล์สถาปัตยกรรมแบบยุโรปน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 2.96, S.D. = 0.23) ตามลำดับ

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นต่อรูปแบบสไตล์สถาปัตยกรรมสำหรับอาคาร
ภายนอก

รูปแบบสไตล์สถาปัตยกรรม สำหรับอาคารภายนอก	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับ
รูปแบบไทย	3.05	0.07	ปานกลาง
แบบยุโรป	3.15	0.013	ปานกลาง
แบบโมเดิร์น	3.84	0.022	มาก
แบบธรรมชาติ	3.12	0.11	ปานกลาง
รวม	3.29	0.053	ปานกลาง

จากตารางที่ 8 พบว่า ข้าราชการกรมชลประทาน มีความคิดเห็นต่อรูปแบบสไตล์สถาปัตยกรรมสำหรับอาคารภายนอก มีความชื่นชอบรูปแบบโมเดิร์นมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 3.84, S.D. = 0.022) รองลงมาพบว่ามีความชื่นชอบรูปแบบสไตล์สถาปัตยกรรมแบบยุโรป (ค่าเฉลี่ย = 3.15, S.D. = 0.013) มีความชื่นชอบรูปแบบสไตล์สถาปัตยกรรมธรรมชาติ (ค่าเฉลี่ย = 3.12, S.D. = 0.11) และมีความชื่นชอบรูปแบบสไตล์สถาปัตยกรรมรูปแบบไทยน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 3.05, S.D. = 0.07) ตามลำดับ

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นต่อรูปแบบสไตล์สถาปัตยกรรมสำหรับอาคารภายใน

รูปแบบสไตล์สถาปัตยกรรม สำหรับอาคารภายใน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับ
รูปแบบไทย	3.11	0.09	ปานกลาง
รูปแบบยุโรป	3.38	0.11	ปานกลาง
รูปแบบโมเดิร์น	3.90	0.013	มาก
รูปแบบธรรมชาติ	3.19	0.02	ปานกลาง
รวม	3.39	0.058	ปานกลาง

จากตารางที่ 9 พบว่า ข้าราชการกรมชลประทาน มีความคิดเห็นต่อรูปแบบสไตล์สถาปัตยกรรมสำหรับอาคารภายใน มีความชื่นชอบรูปแบบโมเดิร์นมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 3.90, S.D. = 0.013) รองลงมาพบว่า มีความชื่นชอบรูปแบบสไตล์สถาปัตยกรรมรูปแบบยุโรป (ค่าเฉลี่ย = 3.38, S.D. = 0.11) มีความชื่นชอบรูปแบบสไตล์สถาปัตยกรรมรูปธรรมชาติ (ค่าเฉลี่ย = 3.19, S.D. = 0.02) และมีความชื่นชอบรูปแบบสไตล์สถาปัตยกรรมรูปแบบไทยน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 3.11, S.D. = 0.09) ตามลำดับ

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาที่พักอาศัยของหน่วยงานราชการ

จากการสัมภาษณ์ผู้พักอาศัยบ้านพักของกรมชลประทานปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี พบว่า มีความคิดเห็นต่อรูปแบบสไตล์สถาปัตยกรรม 4 รูปแบบ ที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน มีความคิดเห็นต่อรูปแบบสไตล์สถาปัตยกรรมสำหรับอาคารภายนอก และรูปแบบสไตล์สถาปัตยกรรมสำหรับอาคารภายใน ล้วนสรุปเป็นเอกฉันท์ว่ารูปแบบสไตล์สถาปัตยกรรมโมเดิร์นได้รับความนิยมชื่นชอบเป็นอันดับ 1

โดยผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาที่พักอาศัยของหน่วยงานราชการว่า หน่วยงานราชการควรหาทำเลที่พักรของข้าราชการให้อยู่ห่างไกลและมีความสงบ แต่สามารถเดินทางได้สะดวกและรวดเร็ว ตลอดจนควรเลือกรูปแบบพื้นที่ทำเลที่พักที่มีความร่มรื่นเป็นธรรมชาติ

ภาพที่ 1 รูปแบบอาคารภายนอก
4 ประเภท ๆ ละ 4 รูปแบบสไตล์

ภาพที่ 2 รูปแบบอาคารภายใน
4 ประเภท ๆ ละ 4 รูปแบบสไตล์

สรุปและวิจารณ์ผล

1. การหารูปแบบสไตล์สถาปัตยกรรมที่เหมาะสมสำหรับใช้เป็นที่พักอาศัย ได้นำมาประยุกต์ใช้กับการออกแบบที่พักของหน่วยงานราชการได้ 4 รูปแบบ ได้แก่ 1) รูปแบบไทย 2) รูปแบบยุโรป 3) รูปแบบโมเดิร์น และ 4) รูปแบบธรรมชาติ

2. ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ข้าราชการกรมชลประทาน ปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี พบว่า เป็นเพศชาย และเพศหญิง เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 50 มีอายุส่วนใหญ่ระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 37 ส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 33 มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41 ส่วนใหญ่มีรายได้ส่วนตัว ระหว่าง 30,001-40,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 33

3. ความชื่นชอบรูปแบบสไตล์สถาปัตยกรรมบ้านพัก พบว่า

3.1 ข้าราชการกรมชลประทาน ปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี มีความชื่นชอบรูปแบบสไตล์สถาปัตยกรรมในภาพรวม ส่วนใหญ่มีความชื่นชอบรูปแบบโมเดิร์นมากที่สุด

3.2 ข้าราชการกรมชลประทาน ปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี มีความชื่นชอบรูปแบบสไตล์สถาปัตยกรรมสำหรับอาคารภายนอก ส่วนใหญ่มีความชื่นชอบรูปแบบโมเดิร์นมากที่สุด

3.3 ข้าราชการกรมชลประทาน ปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี มีความชื่นชอบรูปแบบสไตล์สถาปัตยกรรมสำหรับอาคารภายใน ส่วนใหญ่มีความชื่นชอบรูปแบบโมเดิร์นมากที่สุด

4. ผลการศึกษาข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาที่พักอาศัยของหน่วยงานราชการ

ผลการศึกษาพบว่า หน่วยงานราชการหากจะดำเนินการจัดหาบ้านพักให้ข้าราชการ ควรหาทำเลที่พักให้กับข้าราชการให้อยู่ห่างไกลและมีความสงบ แต่สามารถเดินทางได้สะดวกและรวดเร็ว ตลอดจนควรเลือกรูปแบบพื้นที่ทำเลที่พักที่มีความร่มรื่นเป็นธรรมชาติ

วิจารณ์ผลการวิจัย

รูปแบบสไตล์สถาปัตยกรรมบ้านพักที่ผู้เชี่ยวชาญด้านสถาปัตยกรรม มาระดมความเห็นร่วมกัน (descriptive) ถึงรูปแบบสถาปัตยกรรมที่มีความเป็นไปได้ในการนำมาประยุกต์ใช้กับการออกแบบที่พักอาศัยของหน่วยงานราชการ จำนวน 4 รูปแบบ ผลที่ได้คือ รูปแบบไทย รูปแบบยุโรป รูปแบบโมเดิร์น และรูปแบบธรรมชาติ นั้น สอดคล้องกับบทความออนไลน์ของบริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (2563) ที่ค้นหาสไตล์บ้านในฝันแบบบ้านสวย 6 สไตล์ ที่ได้รับการออกแบบมาอย่างลงตัว ได้แก่ 1) บ้านสไตล์ร่วมสมัย (Contemporary Style) เป็นการออกแบบบ้านตามสมัยนิยม ที่นำเอาศิลปะของยุคสมัยหนึ่งในอดีตมาหลอมรวมกับความทันสมัยของยุคปัจจุบัน บ้านสไตล์ร่วมสมัยจะใช้โทนสีขาว ครีม น้ำตาล เทา มีการผสมผสานระหว่างวัสดุสมัยใหม่และวัสดุสมัยเก่าอย่างลงตัว 2) บ้านสไตล์โมเดิร์น (Modern Style) บ้านที่มีเส้นสายเรียบง่าย ลดทอนรายละเอียดที่เกินจำเป็นเน้นประโยชน์ใช้สอยเป็นหลัก ใช้รูปทรงเรขาคณิต เน้นการใช้รูปทรงสี่เหลี่ยมเพื่อการใช้สอยพื้นที่อย่างคุ้มค่า กับโทนสีที่เรียบง่ายสบายตา เช่น ขาว เทา ดำ นิยมเผยให้เห็นโครงสร้างและโครงผิวเนื้อแท้ของวัสดุ เช่น คอนกรีต กระดาษหินใหญ่ โลหะ ไม้ มีการตกแต่งภายในด้วยเฟอร์นิเจอร์ ๆ ทำให้ภาพของบ้านโดยรวมดูดีมีสไตล์ เรียบเท่ ผ่องไปด้วยรายละเอียดที่น่าสนใจ 3) บ้านสไตล์เนเชอรัล (Natural Style) หรือบ้านสไตล์ธรรมชาติ มีสไตล์ที่ผสมกลมกลืนกับธรรมชาติ โดยมีกรอบแบบให้เกิดความรู้สึกสัมผัสและเข้าถึงธรรมชาติได้ง่าย ตั้งแต่การจัดวางพื้นที่ใช้สอย รูปแบบ ไปจนถึงการเลือกใช้วัสดุที่เป็นธรรมชาติ ซึ่งอาจรวมถึงวัสดุทางเลือกอื่น ๆ ที่มีคุณสมบัติทนทาน เช่น ไม้เทียม ไม้สังเคราะห์ กระเบื้องลายไม้ กระเบื้องลายหิน มักมีการออกแบบให้มีช่องเปิดขนาดใหญ่เพื่อเปิดรับแสงแดด ดึงธรรมชาติรอบตัว

เข้ามาอยู่ภายในบ้าน สร้างความเชื่อมโยงระหว่างพื้นที่ภายนอกและภายใน ให้ความรู้สึกรอบรู้ผ่อนคลายสบายอารมณ์ 4) บ้านสไตล์ไทยประยุกต์ (Thai Oriental Style) บ้านที่สะท้อนให้เห็นถึงชีวิต วัฒนธรรมและชีวิตความเป็นอยู่ในแบบไทย รูปแบบบ้านนิยมใช้หลังคาทรงจั่วหรือปั้นหยา ตัวบ้านอาจเป็นปูนทั้งหลัง หรือมีการใช้ผนังก่ออิฐฉาบปูนเฉพาะชั้นล่างร่วมกับการใช้ไม้หรือวัสดุทดแทนไม้ พื้นที่ชั้นล่างส่วนใหญ่ จะมีสเปซเปิดโล่ง หรือมีประตูหน้าต่างบานใหญ่ที่สามารถเปิดเพื่อสูดรับอากาศจากภายนอกและให้อากาศถ่ายเทได้ดี มีลานนั่งเล่น เพื่อเป็นพื้นที่สำหรับทำกิจกรรมต่าง ๆ ของคนในครอบครัว จึงเป็นบ้านที่มีการนำรูปแบบบ้านไทยในอดีตมาปรับเปลี่ยนให้เข้ากับยุคสมัยปัจจุบันที่ยังคงไว้ซึ่งศิลปะความงามและกลิ่นอายในแบบไทย ๆ 5) บ้านสไตล์คลาสสิก (Classic Style) บ้านสไตล์คลาสสิก หรือสไตล์ยุโรป ได้รับอิทธิพลมาจากประเทศฝั่งตะวันตก เป็นสไตล์ที่มีความงดงามหรูหรา เน้นความสง่างามของรูปทรง นิยมใช้เส้นสายโค้ง (Arch) เสาโรมัน รวมถึงองค์ประกอบตกแต่งซึ่งแสดงถึงความหรูหรา มีฐานะอย่างงานปูนปั้น ประติมากรรมลอยตัวสไตล์ยุโรปที่ถูกปั้นแต่งขัดเกลารูปอย่างประณีต เช่น รูปปั้นเด็กกรีก ม้า บ่อน้ำพุ และการจัดแลนด์สเคปที่เป็นระเบียบสวยงาม 6) บ้านสไตล์โคโลเนียล (Colonial Style) เป็นสไตล์ที่ได้รับอิทธิพลมาจากศิลปะแบบตะวันตก ผสมรวมกับวิถีชีวิตแบบไทยอย่างลงตัว นิยมตกแต่งด้วยไม้ วัสดุทดแทนไม้ หรือบอร์ดยุคสมัยใหม่ เน้นสีของบ้านในโทนอ่อนหรือสีพาสเทล อย่างเช่น สีขาว สีครีม ขาวขี้ผึ้ง เขียวอ่อน ชมพูอ่อน และฟ้าอ่อน ลักษณะเด่นของสไตล์นี้ คือมีระเบียงกว้าง ผนังส่วนใหญ่เป็นผนังไม้ ติ่งยื่นเกล็ดสลับกับผนังปูน เพิ่มรายละเอียดอันอ่อนช้อย เช่น การประดับตกแต่งด้วยปูนปั้น ลวดลายไม้ฉลุ ประตูหน้าต่างที่มีการตกแต่งด้วยบัวปูนปั้นโดยรอบ กรอบ สไตล์นี้เหมาะสำหรับคนที่ชื่นชอบความอบอุ่นอ่อนหวาน และบรรยากาศที่มีกลิ่นอายของอดีต

ทั้งนี้ เมื่อศึกษาความชื่นชอบรูปแบบสไตล์สถาปัตยกรรมบ้านพัก ของข้าราชการกรมชลประทาน ปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี พบว่า ข้าราชการกรมชลประทาน ปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี มีความชื่นชอบรูปแบบสไตล์สถาปัตยกรรมบ้านพักในภาพรวม รูปแบบสไตล์สถาปัตยกรรมอาคารภายนอก และรูปแบบสไตล์สถาปัตยกรรมอาคารภายใน ส่วนใหญ่มีความชื่นชอบรูปแบบสไตล์โมเดิร์น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของพัฒนา สุวรรณสัมฤทธิ์ และพิรณันท์ อัมแพน (2563) ที่ได้ศึกษารูปแบบสถาปัตยกรรมสำหรับที่พักอาศัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐ กรณีศึกษารวมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อรูปแบบสไตล์สถาปัตยกรรมในภาพรวม ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือรูปแบบโมเดิร์น สำหรับรูปแบบสถาปัตยกรรมสำหรับอาคารภายนอก และรูปแบบสถาปัตยกรรมสำหรับอาคารภายใน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีความชื่นชอบรูปแบบสไตล์สถาปัตยกรรมรูปแบบโมเดิร์น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างเป็นข้าราชการที่ปฏิบัติงานอยู่ที่ส่วนกลาง ระดับกรม เหมือนกันกับข้าราชการกรมชลประทาน ปากเกร็ด ส่วนใหญ่จึงมีความชื่นชอบรูปแบบสไตล์สถาปัตยกรรมรูปแบบโมเดิร์น เนื่องจากบ้านสไตล์โมเดิร์น จะลดทอนรายละเอียดที่เกินจำเป็นเน้นประโยชน์ใช้สอยเป็นหลัก ใช้สอยพื้นที่อย่างคุ้มค่า มีการตกแต่งภายในด้วยเฟอร์นิเจอร์ ๆ ทำให้ภาพของบ้านโดยรวมดูดีมีสไตล์ เรียบเท่ ผังไปด้วยรายละเอียดที่น่าสนใจ การตกแต่งรูปแบบโมเดิร์นจะเป็นเน้นรูปทรงสี่เหลี่ยมเพื่อการใช้สอยพื้นที่อย่างคุ้มค่าชั้นบนแบ่งพื้นที่ใช้งานออกเป็นปีกซ้าย-ขวา โดยมีทางเดินยาวตรงกลางเชื่อมระหว่างสองฝั่งเข้าด้วยกัน กระงกบานใหญ่ช่วยให้บ้านดูโปร่งโล่งมองเห็นพื้นที่สีเขียวภายนอกได้อย่างเต็มที่ รูปแบบโมเดิร์นจึงเป็นรูปแบบสไตล์สถาปัตยกรรมที่ได้รับความนิยมสูงสุด

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือจากผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมในการเลือกรูปแบบสถาปัตยกรรมที่พักอาศัยเพื่อใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ตลอดจนข้าราชการกรมชลประทาน ปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ที่ให้ข้อมูลและตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีส่วนช่วยให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- มหาวิทยาลัยมหิดล คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์. (2559). *โครงการศึกษาปรับปรุงภูมิสถาปัตยกรรม (Landscape) พื้นที่กรมชลประทาน ปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี*. นนทบุรี: กรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- บริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด. (2563). *ค้นหาสไตล์บ้านในฝันกับแบบบ้านสวย 6 สไตล์ ที่ได้รับการออกแบบมาอย่างลงตัว*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.Scgbuildingmaterials.com/th/ideas/house-style/6-styles-of-dream-house>. (วันที่ค้นข้อมูล: 28 กุมภาพันธ์ 2563).
- ประทุม แยมสูงเนิน. (2558). *ความพึงพอใจในการจัดสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัยประเภทอาคารที่พักอาศัยส่วนกลาง ข้าราชการกองทัพเรือ พื้นที่กรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, สาขาวิชาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม.
- พัฒน์ สุวรรณสัมฤทธิ์ และพิรณันท์ ยิ้มแพน. (2563, กรกฎาคม-ธันวาคม). รูปแบบสถาปัตยกรรมสำหรับที่อยู่อาศัยของ เจ้าหน้าที่รัฐ กรณีศึกษากองส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี*, 12(2), 420-433.
- สมาคมสถาปนิกสยาม และวิมลสิทธิ์ ทรายงูร. (2536). *พัฒนาการแนวความคิดและรูปแบบของงานสถาปัตยกรรม : อดีต ปัจจุบันและอนาคต*. กรุงเทพฯ: สมาคมสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- หนังสือพิมพ์โคราชคนอีสาน. (2561). *ปีที่พิมพ์ 2561 ฉบับที่ 2533, ประจำวันที่ 26 ตุลาคม*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://koratdaily.com/blog.php?id=8467>. (วันที่ค้นข้อมูล: 18 กรกฎาคม 2561).
- Jencks, Charles. (2011). *The story of post-modernism : five decades of the ironic and critical in Architecture*. West Sussex: John Wiley & Son Ltd.
- Jencks, Charles and Kropf, Karl. (2006). *Theories and manifestoes of contemporary architecture; Chichester*. Wiley-Academy.
- Likert, R. (1932). *A technique for the Measurement of Attitudes*. New York: New York University.
- Tafari, Manfredo. (1986.) *Modern architecture*. New York: Electa/Rizzoli.

การพัฒนาตำรับอาหารพื้นเมืองสู่สำรับอาหารเพื่อการท่องเที่ยว
อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก
The Development of Local Food Recipes to Tourism Set Menus
of Bang Krathum District, Phitsanulok Province

วิรัชยา อินทะกันท์^{1*} และ กุลชญา สีวหงวน²

Wirachya Intakan^{1*} and Kunchaya Siwnguan²

^{1*}อาจารย์สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

²อาจารย์สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

*Corresponding author E-mail: wirachya067@gmail.com

Received: December 2, 2020; Revised: April 7, 2021; Accepted: May 3, 2021

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภูมิปัญญาด้านอาหารและพัฒนาตำรับอาหารพื้นเมืองสู่สำรับอาหารเพื่อการท่องเที่ยว อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก โดยใช้เทคนิคการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ 1) การสังเกตแบบมีส่วนร่วมในการประกอบอาหารแต่ละหมู่บ้าน 2) การสัมภาษณ์เชิงลึกโดยผู้เชี่ยวชาญด้านอาหารพื้นเมืองแต่ละหมู่บ้าน จำนวน 50 คน มีอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป หลังจากนั้นสนทนากลุ่มร่วมกับชุมชนเพื่อคัดเลือกประเภทตำรับอาหารพื้นเมืองแต่ละหมู่บ้านพัฒนาเป็นสำรับอาหารคาวและหวาน ผลการวิจัยพบว่า อาหารพื้นเมืองใช้วัตถุดิบท้องถิ่นตามฤดูกาลประกอบอาหาร มีวิธีการปรุงอาหารที่หลากหลายและถ่ายทอดภูมิปัญญาด้านอาหารจากคนในครอบครัวผ่านความเชื่อและพิธีกรรม สำรับอาหารเพื่อการท่องเที่ยวแต่ละหมู่บ้านประกอบด้วยสำรับอาหารคาว จำนวน 5 สำรับ สำรับอาหารหวาน จำนวน 5 สำรับ ตำรับอาหารแต่ละสำรับได้ผสมผสานความเชื่อและภูมิปัญญาที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะถิ่นทั้งในขั้นตอนการเลือกวัตถุดิบและวิธีการปรุงที่หลากหลาย วัตถุดิบหลักของตำรับอาหารคาว ได้แก่ เนื้อหมู เนื้อไก่และเนื้อปลา นอกจากนี้ยังประกอบด้วยน้ำพริกและผักพื้นบ้านตามฤดูกาลในทุกมื้อ ตำรับอาหารหวานวัตถุดิบหลักได้แก่ กล้วยน้ำว่า เป้งข้าวเหนียวและเป้งข้าวเจ้า

คำสำคัญ: การท่องเที่ยว ตำรับอาหารพื้นเมือง สำรับอาหาร

Abstract

The purposes of this research were to study the local food wisdom and the development of local food recipes to tourism set menus of Bang Krathum district, Phitsanulok province by participatory action research. Research instruments are: 1) Participatory observation on the food preparation of each village. 2) In-depth interviews by 50 local food experts of each village with the age over 50 years old. After that, there was a focus group discussion with

community to select local food types for each village and create savory and sweet dishes to welcome tourists. The research results show local foods using local seasonal ingredients. There are a variety of cooking methods based on local wisdom and pass on food wisdom from family through beliefs and rituals. Each village has the set menus for tourism contain 5 sets of savory, 5 sets of sweet. Each recipe combines beliefs and wisdom that are unique to each other in the selection process of various ingredients and cooking methods. The main ingredients of this savory recipe are pork, chicken and fish. It also contains chili paste and seasonal local vegetables in every meal. Sweet recipe, the main ingredient are banana namwa, glutinous rice flour and rice flour.

Keywords: Tourism, Local Food Recipes, Set Menus

บทนำ

อาหารพื้นเมืองเป็นอาหารที่มีอัตลักษณ์และเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นรวมทั้งภูมิปัญญาที่ถูกถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นจนเป็นสืบทอดอาหารที่บริโภคในครัวเรือนและงานประเพณี เสน่ห์ของอาหารพื้นเมืองมีวิธีการปรุง รสชาติและการจัดตกแต่งแตกต่างกันไปตามวิถีชีวิตอาหารแต่ละฤดูกาล อาหารพื้นเมืองจึงเป็นอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการปลอดภัยจากยาฆ่าแมลงและมีสรรพคุณในการดูแลสุขภาพซึ่ง ศรีสุม คงพันธุ์ (2560) ศึกษาเกี่ยวกับคุณค่าสรรพคุณทางยาของผักและสมุนไพรพื้นบ้านที่เป็นเครื่องปรุงอาหาร เช่น หอมแดงและกระเทียมที่ใส่น้ำพริกแกงช่วยลดไขมันในเลือด ผักมีใยอาหารช่วยกระตุ้นระบบขับถ่ายป้องกันโรคท้องผูกและมะเร็งลำไส้ใหญ่ เป็นต้น ผักพื้นบ้านส่วนใหญ่มีใยอาหารและสารต้านอนุมูลอิสระที่สูงช่วยป้องกันปัญหาทางสุขภาพได้ เช่น ใบย่านาง ผักหวานบ้าน ผักปลั่งขาว ผักแพว ดอกแค ใบยอ ผักคาวตอง ผักเพกา ผักชีฝรั่ง เป็นต้น ด้านการท่องเที่ยวพบว่าอาหารพื้นเมืองเป็นปัจจัยที่กระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในชุมชนเพิ่มมากขึ้น จากผลการสำรวจขององค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน นักท่องเที่ยวนิยมรับประทานอาหารพื้นเมืองและทำกิจกรรมทางด้านอาหารเนื่องจากสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชนในแต่ละพื้นที่ ซึ่งเป็นการกระจายรายได้สู่ชุมชน (พรณี สอนเพลง, 2559) จากการสำรวจทิศทางการท่องเที่ยวชุมชนของประเทศไทยปี 2562 โดย Airbnb พบว่า นักท่องเที่ยวร้อยละ 84 นิยมเลือกจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งชุมชนท้องถิ่นในเมืองรอง เช่น จังหวัดนครพนม จังหวัดน่าน จังหวัดพิษณุโลก เป็นต้น สอดคล้องกับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในจังหวัดพิษณุโลกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะอำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก เนื่องจากเป็นอำเภอที่ได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีในปี 2561 (กรมพัฒนาชุมชน, 2561) จึงมีนักท่องเที่ยวและหน่วยงานต่าง ๆ เข้าไปศึกษาดูงานเป็นจำนวนมาก จากการลงพื้นที่สำรวจบริบทชุมชนพบว่าชาวบ้านต้องการความหลากหลายของร้านอาหารพื้นเมือง สำหรับต้อนรับนักท่องเที่ยวเพื่อสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวและสร้างรายได้ สร้างอาชีพให้กับชุมชน รูปแบบการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมของชุมชน ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงอาหาร การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ (สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดพิษณุโลก, 2562) ดังนั้นผู้วิจัยจึงตระหนักและเห็นความสำคัญของการพัฒนาตำรับอาหารพื้นเมืองสู่ร้านอาหารเพื่อการท่องเที่ยว อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก เพื่อให้ชุมชนสามารถสร้างรายได้ สร้างอาชีพ

จากการจำหน่ายอาหารพื้นเมืองและร่วมอนุรักษ์อาหารพื้นเมืองไม่เลือนหายตามกาลเวลา รักษาคุณค่าทางวัฒนธรรมด้านอาหาร ผลการวิจัยสามารถนำไปประยุกต์เพื่อพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนตามแนวยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงอาหารของประเทศไทยและยังเป็นการบูรณาการบริการวิชาการกับการจัดการเรียนการสอนและงานวิจัยเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ชุมชนได้อีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภูมิปัญญาด้านอาหารพื้นเมือง อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อพัฒนาตำราอาหารพื้นเมืองสู่สารอาหารเพื่อการท่องเที่ยว อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษางานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีอาหารพื้นเมือง

อาหารพื้นเมืองเป็นอาหารที่บริโภคในชีวิตประจำวันและงานประเพณีของแต่ละพื้นที่ มีวิธีการประกอบอาหารที่หลากหลาย เช่น วิธีการต้ม วิธีการแกง วิธีการนึ่ง เป็นต้น รวมทั้งใช้เวลาในการปรุงอาหารไม่นาน อาหารมีลักษณะและรสชาติแตกต่างกันแต่ละพื้นที่ สะท้อนถึงเอกลักษณ์และภูมิปัญญาอาหารพื้นเมือง แหล่งเนื้อสัตว์และพืชผักได้จากธรรมชาติตามฤดูกาล นอกจากนี้อาหารพื้นเมืองเป็นอาหารที่มีไขมันต่ำและเส้นใยอาหารสูงเพราะไม่นิยมใช้น้ำมันปรุงอาหารแต่นิยมนำผักพื้นบ้านตามฤดูกาลเป็นเครื่องจิ้มกับอาหารประเภทน้ำพริกหรือหลนต่างๆ เอกลักษณ์ของอาหารพื้นเมืองเป็นการผสมผสานระหว่างปริมาณของวัตถุดิบชนิดต่างๆและเครื่องปรุงในครัวเรือนที่ผสมกันได้อย่างลงตัว ทำให้รสชาติแตกต่างกันไปตามพื้นที่ ซึ่งได้รับการถ่ายทอดภูมิปัญญาด้านอาหารจากรุ่นสู่รุ่นโดยการบอกเล่าและการสาธิตในครัวเรือน สมุนไพรพื้นบ้านที่เป็นวัตถุดิบในการประกอบอาหารหากรับประทานเป็นประจำสามารถป้องกันโรคและส่งเสริมสุขภาพให้ดีขึ้น ซึ่งทางสถาบันการแพทย์แผนไทยของกระทรวงสาธารณสุขได้รวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับอาหารเพื่อสุขภาพที่เป็นภูมิปัญญาของชาวไทยตั้งแต่สมัยโบราณแบ่งออกเป็นประเภทอาหารพื้นบ้านและเครื่องสมุนไพร (ฉวีวรรณ สุวรรณภาและคณะ, 2560) นอกจากนี้อาหารพื้นเมืองเปรียบเสมือนเรื่องราวของคนในชุมชนที่สืบทอดจากรุ่นสู่รุ่นจนกลายเป็นวัฒนธรรมอาหารที่สั่งสมประสบการณ์จากคนในครอบครัวและสังคมที่ยึดถือเป็นแนวปฏิบัติในชุมชน จากการศึกษาของ สุนี ศักดาเดช (2549) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตลักษณ์อาหารท้องถิ่นแบ่งออกเป็น 9 ปัจจัย ได้แก่ วัตถุดิบที่ใช้ในการปรุงอาหาร วิธีการปรุงอาหาร วิธีการรับประทานอาหาร ลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะภูมิอากาศ การย้ายถิ่น ความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี การเจริญสัมพันธ์ไมตรีกับต่างประเทศ ความเปลี่ยนแปลงของครอบครัวและสังคมสรุปได้ว่า อาหารพื้นเมืองเป็นอาหารที่บริโภคในชีวิตประจำวันและงานประเพณีของแต่ละพื้นที่ โดยใช้วัตถุดิบที่มีในชุมชนรวมถึงมีวิธีการประกอบอาหารที่ถูกถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นจนกลายเป็นภูมิปัญญาและวัฒนธรรมด้านอาหาร นอกจากนี้อาหารพื้นเมืองให้ความสำคัญต่อสภาพลักษณะ คุณค่าทางโภชนาการและความเชื่อเกี่ยวกับอาหารในประเพณีและโอกาสต่างๆของชุมชนที่แตกต่างกันออกไปแต่ละพื้นที่

2. แนวคิดและทฤษฎีการท่องเที่ยวเชิงอาหาร

การท่องเที่ยวเชิงอาหารมีวัตถุประสงค์เพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับอาหารที่ผสมผสานกับธรรมชาติ วัฒนธรรม การบริการและการเข้าถึงทรัพยากรท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ประสบการณ์เรียนรู้วิธีการประกอบอาหารและรับประทานอาหารพื้นเมือง ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่สามารถสร้างความประทับใจให้กับ

นักท่องเที่ยวต่อชุมชน รวมทั้งสร้างรายได้ทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อเศรษฐกิจการท่องเที่ยวชุมชน ภาณุวัฒน์ ภักดีอักษร (2555) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงอาหารเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์หรือแรงจูงใจหลักของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับอาหารเพื่อเรียนรู้ประสบการณ์ เกี่ยวกับอาหารควบคู่ไปกับการท่องเที่ยวพร้อมกัน นอกจากนี้ เบญจมาภรณ์ ชำนาญา (2561) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงอาหารเป็นการท่องเที่ยวที่มีแรงจูงใจและจุดมุ่งหมายในการลิ้มรสชาติทางด้านอาหารและเครื่องดื่ม ขณะที่นักท่องเที่ยวสามารถเพลิดเพลินไปกับการท่องเที่ยวตลอดคล้อยกับการศึกษาของ ชิชณพพงศ์ ศิริโชตินิศากร (2559) พบว่า อาหารพื้นถิ่นเป็นปัจจัยหลักที่กระตุ้นความสนใจของนักท่องเที่ยวให้เข้าไปท่องเที่ยวในชุมชนเพิ่มขึ้น โดยได้ศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่ออาหารพื้นถิ่นอยู่ในระดับมากที่สุดในแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านเครื่องปรุงและวัตถุดิบที่แสดงออกถึงอาชีพของคนในพื้นที่ ด้านอาหารพื้นถิ่นที่มีคุณค่าแก่การสืบทอดด้วยการสร้างเป็นสินค้าทางการท่องเที่ยว ด้านขั้นตอนการประกอบอาหารและรสชาติอาหาร นอกจากนี้ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริโภคอาหารพื้นเมืองของนักท่องเที่ยวมีหลายปัจจัย เช่น ลักษณะของอาหาร เรื่องราวของอาหาร รสชาติและวิธีการประกอบอาหาร เป็นต้น ดังนั้นสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงอาหารเป็นการท่องเที่ยวที่ผสมผสานของอาหารพื้นเมืองและเอกลักษณ์ของแต่ละชุมชนทำให้นักท่องเที่ยวได้ประสบการณ์ด้านวัฒนธรรมอาหารและช่วยสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน นอกจากนี้สภาพแวดล้อมมีส่วนช่วยกระตุ้นความสนใจของนักท่องเที่ยวในการบริโภคอาหารพื้นเมืองเพิ่มมากขึ้น

3. ทฤษฎีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

อาภาวดี ทับสิริรักษ์ (2555) กล่าวว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเป็นรูปแบบการวิจัยที่ดำเนินกระบวนการวิจัยโดยผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ทั้งที่เป็นชาวบ้านและนักพัฒนา กับผู้วิจัยภายนอกเพื่อให้เกิดกระบวนการเปลี่ยนแปลงสภาพความจริงของสังคมนั้น เชื่อในความสามารถของมนุษย์ที่จะเรียนรู้ในสิ่งที่สามารถเป็นประโยชน์สูงสุด รวมทั้งวิธีการแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม เน้นเทคนิคการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้และปฏิบัติร่วมกัน

ไพโรจน์ ชลารักษ์ (2548) กล่าวว่า กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมมีขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นการศึกษาบริบท เป็นขั้นตอนที่นักวิจัยต้องกำหนดพื้นที่หรืออาณาบริเวณที่จะทำการศึกษาริวิจัยเพื่อทำประชาคม โดยมีนักพัฒนาประชาสัมพันธ์ชักชวนให้ชาวบ้านเข้าร่วมกิจกรรมการวิจัย
2. ขั้นการกำหนดปัญหา นักวิจัยสามารถสรุป อธิบายและกำหนดวัตถุประสงค์ของการแก้ไขปัญหาเพื่อให้คนในชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความเข้าใจตรงกัน ส่วนนักพัฒนาทำความเข้าใจในประเด็นปัญหาและมองถึงผลการวิจัยได้อย่างชัดเจน ชาวบ้านได้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อให้ข้อมูลและแสดงความคิดเห็น ซึ่งนักวิจัยต้องสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประชาชนในชุมชน การสร้างความตระหนักในบทบาทและความสำคัญของการมีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัย
3. ขั้นการวางแผนปฏิบัติงานวิจัย นักวิจัยกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงานวิจัยให้ชัดเจน รวมทั้งระบุผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำวิจัยแต่ละฝ่าย พร้อมทั้งแผนการปรับปรุงหรือปรับเปลี่ยนวิธีการวิจัย ส่วนนักพัฒนาจะเข้าร่วมปฏิบัติการวิจัย โดยติดตามผลการดำเนินงานวิจัยทุกขั้นตอนและคอยตรวจสอบผลการดำเนินงานว่ามีสิ่งใดที่ผิดพลาดหรือไม่ เป็นไปตามแผนหรือเป้าหมาย โดยชาวบ้านมีส่วนร่วมลงมือในการปฏิบัติงานวิจัยตามแผนและตรวจสอบผลว่าพึงพอใจหรือไม่
4. ขั้นการติดตามตรวจสอบและปรับปรุง รวมทั้งการแก้ไขระหว่างกระบวนการปฏิบัติงานวิจัย ในขั้นนี้นักวิจัยที่มีส่วนร่วมโดยพิจารณาหาทางปรับปรุงแก้ไข การปฏิบัติการวิจัยแบบมีส่วนร่วมโดยอาศัยข้อมูลจากทุกฝ่ายแล้ว

นำมาทำการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย โดยนักพัฒนามีส่วนร่วมการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานวิจัยและประเมินว่าผลที่เกิดขึ้นเป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่

5. ขั้นสรุปผลการวิจัย นักวิจัยสรุปผลการวิจัยและเรียบเรียงการวิจัยออกเผยแพร่ นักพัฒนามีส่วนร่วมด้วยการรับทราบและประเมินผลการวิจัยว่าบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ มีปัญหาและอุปสรรคด้านใดบ้าง โดยให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมด้วยการให้ข้อมูลย้อนกลับผลการวิจัยว่าพึงพอใจและได้ผลตามที่คาดหวังไว้หรือไม่

สรุปได้ว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research-PAR) เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาของชุมชนโดยให้คนในชุมชนมีบทบาทและหน้าที่สร้างองค์ความรู้โดยศึกษาข้อมูลวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางการแก้ไขของปัญหาที่กำลังประสบอยู่ ซึ่งมีนักพัฒนาและนักวิจัยร่วมดำเนินการวิจัยโดยมีการกำหนดแผนการดำเนินอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้องและตรงตามความต้องการของชุมชน

วิธีการดำเนินการวิจัย

การพัฒนาตำรับอาหารพื้นเมืองสู่สารอาหารเพื่อการท่องเที่ยว อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบชุมชนมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) (วรรณดี สุทธิสาร, 2557) การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ขอบเขตการศึกษาประกอบด้วย 5 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่บ้านสนามคลี หมู่บ้านนครป่าหมาก หมู่บ้านคลองกระล่อน หมู่บ้านเกาะคู และหมู่บ้านบางกระน้อย ซึ่งเป็นหมู่บ้านในอำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก ที่ได้รับคัดเลือกเข้าร่วมโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี (สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดพิษณุโลก, 2562) การดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาบริบทชุมชน อัตลักษณ์ชุมชน ภูมิปัญญาอาหารพื้นเมืองและการถ่ายทอดภูมิปัญญาที่เกี่ยวข้องกับอาหารพื้นเมือง อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก

1. การเก็บข้อมูลตำรับอาหารพื้นเมือง ภูมิปัญญาด้านอาหารและการถ่ายทอดภูมิปัญญาโดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สัมภาษณ์รายบุคคลจากกลุ่มตัวอย่างผู้เชี่ยวชาญด้านอาหารพื้นเมืองแต่ละหมู่บ้านและผู้นำชุมชน จำนวน 50 คน มีอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่ (Snowball sampling)

2. การสังเกตแบบมีส่วนร่วมในการประกอบอาหารพื้นเมืองของแต่ละหมู่บ้านรวมทั้งศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3. การจัดประชุมกลุ่มย่อยแต่ละหมู่บ้านโดยมีผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับชุมชน ประกอบด้วยผู้นำชุมชนผู้เชี่ยวชาญอาหารพื้นเมือง ตัวแทนสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพิษณุโลก ตัวแทนนักพัฒนาชุมชนอำเภอบางกระทุ่ม และนักวิชาการด้านอาหารร่วมกันสรุปผล วิเคราะห์และคัดเลือกตำรับอาหารพื้นเมืองที่รวบรวมในขั้นต้นเพื่อจัดทำเป็นสารอาหารความและหวานเพื่อการท่องเที่ยวแต่ละหมู่บ้าน

ระยะที่ 2 การพัฒนาตำรับอาหารพื้นเมืองสู่สารอาหารเพื่อการท่องเที่ยว

1. การจัดประชุมกลุ่มย่อยแต่ละหมู่บ้านโดยมีผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับชุมชน ประกอบด้วยผู้นำชุมชนผู้เชี่ยวชาญอาหารพื้นเมือง ตัวแทนสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพิษณุโลก ตัวแทนนักพัฒนาชุมชนอำเภอบางกระทุ่ม และนักวิชาการด้านอาหารร่วมกันสรุปผล วิเคราะห์ ตรวจสอบข้อมูลอาหารและคัดเลือกตำรับอาหารพื้นเมืองที่

ผ่านการคัดเลือกในระยะที่ 1 จัดเป็นสำหรับอาหารคาวและหวานเพื่อการท่องเที่ยวของแต่ละหมู่บ้าน ประกอบด้วย ตำบลอาหารคาว จำนวน 5 ตำบลและตำบลอาหารหวาน จำนวน 5 ตำบล

2. ดำเนินการพัฒนาตำบลอาหารพื้นเมืองสู่สำหรับอาหารเพื่อการท่องเที่ยวของแต่ละหมู่บ้านประกอบด้วย ตำบลอาหารคาว จำนวน 5 ตำบลและตำบลอาหารหวาน จำนวน 5 ตำบล ซึ่งตวงส่วนผสมต่าง ๆ เก็บรวบรวมข้อมูล ก่อนการประกอบอาหารและบันทึกภาพขั้นตอนการประกอบอาหารเพื่อให้ได้เป็นตำรับมาตรฐาน

ระยะที่ 3 การคืนความรู้ด้านภูมิปัญญาอาหาร อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก

1. การจัดประชุมกลุ่มผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชน เพื่อยืนยันข้อมูลจากผลการพัฒนาตำบลอาหารพื้นเมืองสู่สำหรับอาหารเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน
2. จัดทำรูปเล่มตำบลอาหารพื้นเมืองสู่สำหรับอาหารเพื่อการท่องเที่ยว
3. เผยแพร่องค์ความรู้ด้านภูมิปัญญาอาหารสู่ชุมชน

ผลการวิจัย

1. การศึกษาภูมิปัญญาด้านอาหารพื้นเมือง อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก

จากการศึกษาข้อมูลและการสำรวจวัตถุดิบอาหารในเขตพื้นที่อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก พบว่าแหล่งวัตถุดิบอาหารประเภทพืชผัก สามารถหาได้จากแหล่งธรรมชาติในชุมชนตามฤดูกาล วัตถุดิบเนื้อสัตว์ได้จากสัตว์ที่เลี้ยงในครัวเรือน ตลาดชุมชนและแหล่งน้ำธรรมชาติ อาหารพื้นเมืองมีวิธีการปรุงที่สืบทอดต่อกันมาจากรุ่นบรรพบุรุษ ส่วนใหญ่นิยมใช้วิธีการแกงเพราะมีขั้นตอนการปรุงไม่ซับซ้อนและใช้เวลาไม่นาน ส่วนผสมของพริกแกงใช้สมุนไพรพื้นบ้าน เช่น พริกแห้ง กระเทียม ตะไคร้ หอมแดง ข่า เป็นต้น สะท้อนถึงวิถีชีวิตที่เรียบง่ายและความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญอาหารพื้นเมืองและผู้ในชุมชน พบว่า อาหารพื้นเมืองสามารถจำแนกเป็นตำบลอาหารคาว จำนวน 130 ตำบล ประกอบด้วยประเภทแกง 85 ตำบล ประเภทผัดและทอด 15 ตำบล ประเภทหนึ่ง 10 ตำบล ประเภทน้ำพริกและอื่นๆ 20 ตำบล สำหรับตำบลอาหารหวาน จำนวน 50 ตำบล ประกอบด้วยประเภททอด ประเภทหนึ่ง ประเภทกวน ประเภทเชื่อมและประเภทต้มส่วนใหญ่เป็นอาหารที่รับประทานในชีวิตประจำวันและใช้ประกอบพิธีการในงานประเพณีชุมชน การถ่ายทอดภูมิปัญญาด้านอาหารพื้นเมืองแบ่งได้ 2 ประเภท ได้แก่ การถ่ายทอดภูมิปัญญาด้านอาหารพื้นเมืองให้กับบุคคลในครัวเรือนและถ่ายทอดตามความเชื่อและประเพณีของชุมชน ดังนี้

1.1 การถ่ายทอดภูมิปัญญาด้านอาหารพื้นเมืองให้กับบุคคลในครัวเรือน ผู้ที่ถ่ายทอด ได้แก่ ผู้สูงอายุในครอบครัวที่เป็นเพศหญิงเลือกถ่ายทอดให้กับลูกและหลานในเครือญาติที่สนใจประกอบอาหาร ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชายเพราะผู้หญิงมีหน้าที่หลักรับผิดชอบเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัวและทำอาหาร การถ่ายทอดภูมิปัญญาด้านอาหารได้ถ่ายทอดตั้งแต่การคัดเลือกวัตถุดิบ การประกอบอาหาร เช่น แกงกล้วยดิบต้องใช้กล้วยน้ำว้าดิบ เพราะมีเนื้อสัมผัสที่ไม่เละ ไม่ฝาดมากเกินไปและมีรสชาติหวานมากกว่ากล้วยชนิดอื่น แกงหยวกใส่ไก่ก็นิยมใช้หยวกกล้วยน้ำว้าเพราะหยวกมีความนิ่มและไม่เหนียวเมื่อต้มสุก กล้วยโอบต้องใช้กล้วยน้ำว้าสุกเท่านั้นเพราะมีเนื้อสัมผัสที่นุ่ม มีกลิ่นหอมและรสชาติหวาน การทำขนมเปียกปูนจะใช้สีดาจากการเผาจากใบตาลเพราะมีกลิ่นหอมเฉพาะแตกต่างจากการใช้สีดาจากใบมะพร้าวเผา เป็นต้น

1.2 การถ่ายทอดภูมิปัญญาด้านอาหารพื้นเมืองตามความเชื่อและประเพณีของชุมชน ได้รับอิทธิพลจากพุทธศาสนาซึ่งประเพณีงานบุญชาวบ้าน นิยมนำอาหารหวานไปทำบุญเพราะมีความเชื่อต่ออาหารที่นำไป

ถวายพระ เช่น ข้าวต้มมัดเชื่อว่าตัวข้าวเหนียวมูนเปรียบเสมือนความศรัทธาที่ถูกมัดรวมด้วยเส้นตอกทำให้ความศรัทธาในพระพุทธศาสนามีความมั่นคงยืนยาว ขนมเทียนเป็นอาหารหวานที่มีชื่อเป็นมงคลทำให้ชีวิตมีความเจริญรุ่งเรืองเปรียบเสมือนแสงเทียน เป็นต้น นอกจากนี้อาหารหวานบางประเภทสามารถส่งเสริมความผูกพันและความสามัคคีของคนในชุมชน เช่น ขนมเปียกปูนนิยมทำในงานประเพณีลงแขกเกี่ยวข้าวเพราะต้องใช้กำลังคนจำนวนมากในการกวนขนมเปียกปูนทำให้มีการผลัดเปลี่ยนผู้ที่กวนขนมเปียกปูนตลอดเวลา ซึ่งมีความเชื่อว่าผู้ที่ได้ทำขนมเปียกปูนจัดเลี้ยงผู้อื่นในงานบุญจะทำให้ได้รับผลบุญและส่งเสริมให้ชีวิตมีแต่ความเจริญรุ่งเรือง เป็นต้น

2. การพัฒนาตำบลอาหารพื้นเมืองสู่สำหรับอาหารเพื่อการท่องเที่ยว อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก

การจัดสำหรับอาหารพื้นเมืองเพื่อต้อนรับนักท่องเที่ยวของอำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก เป็นการนำเสนอสำหรับอาหารที่มีเรื่องเล่าและแสดงถึงเอกลักษณ์ของชุมชน โดยนำภูมิปัญญาด้านอาหารพื้นเมืองที่ได้จากการถ่ายทอดองค์ความรู้จากบรรพบุรุษถ่ายทอดเรื่องราวผ่านตำบลอาหารพื้นเมืองแต่ละตำบลเพื่อสร้างความน่าสนใจและเกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจ ประกอบด้วยอาหารสำหรับคาวและหวานของแต่ละหมู่บ้าน รวมทั้งหมด 10 สำหรับ แต่ละตำบลเป็นอาหารพื้นเมืองที่มีเรื่องราวเกี่ยวข้องกับชุมชน นิยมรับประทานในชีวิตประจำวันและประเพณีต่าง ๆ มีวิธีการปรุงที่หลากหลาย วัตถุดิบอาหารได้จากแหล่งธรรมชาติตามฤดูกาลในท้องถิ่น การจัดสำหรับอาหารจะจัดภาชนะโดยวางเรียงเป็นวงกลม (ภาพที่ 1) ผู้รับประทานอาหารนั่งล้อมเป็นวงกลมเพื่อรับประทานอาหารร่วมกันและแสดงสำหรับอาหารพื้นเมืองเพื่อการท่องเที่ยว อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก ในตารางที่ 1

ภาพที่ 1 สำหรับอาหารคาวและหวาน

ตารางที่ 1 สำหรับอาหารพื้นเมืองเพื่อการท่องเที่ยว อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก

ชื่อหมู่บ้านโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก	สำหรับอาหารคาว	สำหรับอาหารหวาน
หมู่บ้านบางกระน้อย ตำบลนครป่าหมาก	ต้มกะทิปลาเค็มใบมะขามอ่อน น้ำพริกสมุนไพร แกงเลียงผักพื้นบ้าน ยำหัวปลีใส่ไก่ฉีก ปลาทอดบางกระน้อย	ข้าวต้มมะพร้าวอ่อน มะพร้าวแก้วใบเตย ขนมครกข้าวไรซ์เบอร์รี่ เปียกปูนใบตาล แพนเค้กข้าวไรซ์เบอร์รี่

ชื่อหมู่บ้านโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก	สำหรับอาหารคาว	สำหรับอาหารหวาน
หมู่บ้านบึงเวียน ตำบลบางกระทุ่ม	ยำไหลบัว แกงกล้วยปลาย่าง หลนปลาร้า เมี่ยงกลีบบัว แจ่วมะเขือเทศ	ขนมกล้วยมะพร้าวอ่อน ข้าวเหนียวหน้าปลาช่อน ไข่มุกรทอง ขนมต้ม ขนมกล้วยกะทิสด
บ้านคลองกระล่อน ตำบลบางกระทุ่ม	ต้มยำใส่หอยกกล้วย แกงกล้วยดิบ ห่อหมกหัวปลี น้ำพริกนรกกล้วย ไก่อบสมุนไพร	กล้วยบวชชี ข้าวเหนียวนึ่งกล้วย กล้วยปิ้งคลองกระล่อน กล้วยโอบ ข้าวแต่น
หมู่บ้านเกาะคู ตำบลบางกระทุ่ม	แกงหอยกกล้วย มัสมั่นเกาะคู น้ำพริกกล้วย กระเจี๊ยบคั่วเกลือ ทอดหัวปลีสมุนไพร	กล้วยตากโบราณ ขนมกล้วยเกาะคู กล้วยปิ้ง ขนมละมุนลิ้น บัวลอยเกาะคู
หมู่บ้านสนามคลี ตำบลสนามคลี	หลามปลาต้มยำ ไก่ดงสมุนไพร น้ำพริกเตยแดง ห่อหมกกะลาปลา แกงป่าสมุนไพร	ขนมขุยหนู บัวลอย 5 สี ขนมฟักเขียวมะพร้าวอ่อน ลอดช่องสนามคลี ขนมหม้อแกงกล้วยตาก

สรุปและวิจารณ์ผล

1. ชาวบ้านชุมชนอำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก มีวิถีชีวิตแบบสังคมเกษตรกรรม มีความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย แหล่งวัตถุดิบอาหารพื้นเมืองได้จากแหล่งธรรมชาติในชุมชน โดยเฉพาะพืชผักตามฤดูกาล วัตถุดิบประเภทเนื้อสัตว์ได้จากการเลี้ยงสัตว์ในครัวเรือน ตลาดชุมชนและแหล่งน้ำธรรมชาติ เครื่องแกงมีรสชาติเฉพาะถิ่นเพราะใช้สมุนไพรพื้นบ้านเป็นวัตถุดิบหลัก เช่น พริกแห้ง กระเทียม ตะไคร้ หอมแดง ข่า เป็นต้น นิยมใช้น้ำปลาร้าเป็นเครื่องปรุงรส การถ่ายทอดภูมิปัญญาด้านอาหารพื้นเมืองแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) การถ่ายทอดภูมิปัญญาด้านอาหารพื้นเมืองให้กับบุคคลในครัวเรือน ผู้ที่ถ่ายทอดภูมิปัญญาส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุเพศหญิงดำเนินการถ่ายทอดการส่งต่อหน้าที่ตามเพศเพราะเพศหญิงมีหน้าที่ในการทำอาหารและดูแลความเรียบร้อยภายในบ้าน สอดคล้องกับการศึกษาของชลดา ทวีคุณ และจิราณี พินมูล (2558) พบว่า ลักษณะการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหารท้องถิ่นเพื่อสุขภาพในชุมชนไม่หวั่น อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ได้รับการถ่ายทอดหรือสืบทอดจากสมาชิกในครอบครัวระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ การลองผิดลองถูกด้วยตนเอง นอกจากนี้การศึกษาของ

ชนิดา ประดิษฐ์สถาพรและคณะ (2560) ดำรับอาหารพื้นบ้านพะเยา พบว่า การถ่ายทอดทางวัฒนธรรมเน้นการถ่ายทอดภายในครัวเรือนจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง ผู้ที่ถ่ายทอด ได้แก่ คนเฒ่าคนแก่ โดยถ่ายทอดให้กับคนในครอบครัวที่สนใจทางด้านการประกอบอาหารพื้นบ้าน 2) การถ่ายทอดภูมิปัญญาด้านอาหารพื้นเมืองตามความเชื่อและประเพณีของชุมชนนิยมใช้อาหารหวานเป็นเครื่องประกอบพิธีการในงานประเพณี สอดคล้องกับการศึกษาของวรรณิสา สุตวิงยางและคณะ (2562) พบว่า พิธีปาดตงข้าวใหม่ของชาวไททรงดำ นิยมใช้สำหรับอาหารหวานเป็นเครื่องประกอบพิธีการซึ่งมีวัตถุดิบที่สามารถหาได้ง่ายในท้องถิ่น เช่น ข้าวเม่าคลุกเคล้ากับมะพร้าวชุบพรมน้ำเกลือขนมข้าวต้มมัด ขนมมมสาว เป็นต้น

2. ผลการพัฒนาตำรับอาหารพื้นเมืองสู่สำหรับอาหารเพื่อการท่องเที่ยว อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลกสามารถจัดเป็นสำหรับอาหารท่องเที่ยวได้ทั้งหมด จำนวน 10 สำหรับ ประกอบด้วยสำหรับคาว จำนวน 5 สำหรับและสำหรับหวาน จำนวน 5 สำหรับ อาหารพื้นเมืองในแต่ละสำหรับเป็นอาหารที่มีเรื่องเล่าตามความเชื่อและแสดงถึงเอกลักษณ์ของชุมชนเพื่อให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสเข้าถึงชุมชนมากขึ้นผ่านเรื่องเล่าของอาหารพื้นเมืองจากคนเล่าเรื่องในชุมชน ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจ สร้างความผูกพันและมิตรภาพระหว่างคนในชุมชนและนอกชุมชนสอดคล้องกับการศึกษาของ ณัฐพร ไข่มุกข์และคณะ (2563) พบว่า สำหรับอาหารเพื่อต้อนรับนักท่องเที่ยว ณ ตำบลบ้านทุ่งหลวง อำเภอศรีมณฑล จังหวัดสุโขทัย เน้นการนำเสนอสำหรับอาหารที่แสดงถึงเอกลักษณ์ชุมชน ผ่านเรื่องเล่าอาหารที่คัดเลือกมาจัดสำหรับอาหาร นอกจากนี้การศึกษาของ เกศศิณี ตระกูลทิวากรและคณะ (2557) พบว่า การส่งเสริมการท่องเที่ยวภาคเหนือโดยใช้ภาพลักษณ์ของอาหารท้องถิ่น ได้นำประวัติความเป็นมาของอาหารพื้นถิ่นและภูมิปัญญาชุมชนสอดแทรกให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว เพื่อกระตุ้นความสนใจและสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวรวมทั้งการศึกษาของ วรารัตน์ สานนท์ และกมลพร สวนทอง (2563) พบว่า การศึกษาอาหารท้องถิ่นเพื่อสุขภาพในแหล่งท่องเที่ยวชุมชนจากอัตลักษณ์เพื่อการท่องเที่ยวเรียนรู้ กรณีศึกษาชุมชนหนองโรง ตำบลหนองโรง อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ได้จัดรูปแบบสำหรับอาหารท้องถิ่นให้มีลักษณะที่หลากหลายและจัดทำเรื่องเล่าเกี่ยวกับประวัติอาหาร วัตถุดิบท้องถิ่น การประกอบอาหารรวมทั้งประโยชน์ของสมุนไพรที่ส่งเสริมสุขภาพแก่นักท่องเที่ยวเพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยว สืบสานต่อภูมิปัญญาด้านอาหารและอาหารท้องถิ่น

เมื่อพิจารณาด้านวัตถุดิบอาหารในการจัดทำสำหรับอาหารพื้นเมือง อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลกพบว่าใช้วัตถุดิบอาหารจากแหล่งธรรมชาติตามฤดูกาล มีวิธีการประกอบอาหารที่หลากหลายและใช้เวลาปรุงอาหารไม่นาน มีรสชาติและเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น เครื่องปรุงรสเค็มส่วนใหญ่ใช้น้ำปลาร้าเพราะสามารถหาได้ในชุมชน โดยเฉพาะหมู่บ้านสนามคลี่ที่นำปลาตามแหล่งน้ำธรรมชาติหมักเป็นปลาร้าด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น เครื่องแกงส่วนใหญ่ใช้สมุนไพรพื้นบ้าน เช่น พริกแห้ง กระเทียม ตะไคร้ หอมแดง และข่า เป็นต้น ผักที่ใช้ประกอบอาหารเป็นผักพื้นบ้านตามฤดูกาลทำให้ได้ผักที่มีคุณภาพสดและใหม่ สำหรับเนื้อสัตว์ที่ใช้เป็นวัตถุดิบหลัก ได้แก่ เนื้อปลา เนื้อหมู และเนื้อไก่ ทำให้นักท่องเที่ยวได้รับประทานอาหารพื้นเมืองที่รสชาติเฉพาะถิ่นและมีความรู้สึกลอยล่องรสชาติอาหารในฤดูกาลต่างๆ สอดคล้องกับการศึกษาของ ชิณพวงค์ ศิริโชตินิศากร (2559) พบว่า รูปแบบนวัตกรรม ของอาหารพื้นถิ่นในความต้องการของนักท่องเที่ยวที่ต้องการมากที่สุด 3 ลำดับ ได้แก่ 1) ด้านเครื่องปรุงและวัตถุดิบที่แสดงออกถึงความเป็นอาหารพื้นถิ่น (Ingredient) 2) ด้านเทคนิคการปรุงอาหารที่แสดงถึงวิถีชีวิตของชุมชน (Cooking Technique) และ 3) ด้านการนำเสนออาหารรูปแบบผสมผสานวัฒนธรรม (Modern-Style Presentation) ผลการศึกษาของ วรรณิสา สุตวิงยางและคณะ (2562) พบว่า ชาวไททรงดำที่อาศัยในหมู่บ้านตำบลบ่อทอง อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก มีวัฒนธรรมการบริโภคอาหารที่นำผักพื้นบ้านประกอบอาหาร

หลายชนิดแตกต่างกันตามฤดูกาล ส่วนใหญ่นิยมประกอบอาหารด้วยวิธีการต้มมากกว่าวิธีอื่น เนื่องจากขั้นตอนการทำไม่ซับซ้อน เนื้อสัตว์ส่วนใหญ่ที่นิยมใช้ปรุงอาหาร ได้แก่ เนื้อปลา เนื้อหมูและเนื้อไก่ ส่วนผสมหลักของพริกแกงพื้นบ้าน ได้แก่ กระเทียม ตะไคร้ ใบมะกรูดและพริกแห้ง สำหรับเครื่องปรุงรส ได้แก่ น้ำปลาร้าและน้ำมะขามเปียก สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วิรัชยา อินทะกันต์และคณะ (2561) พบว่า ตำรับอาหารพื้นบ้านชาวไททรงดำ ในหมู่บ้านแหลมมะค่า ตำบลพันเสา อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก อาหารคาวส่วนใหญ่ใช้เนื้อหมู เนื้อปลาและเนื้อไก่เป็นวัตถุดิบหลักเพราะเลี้ยงในครัวเรือนเพื่อบริโภคและจำหน่าย นิยมใช้ผักในท้องถิ่นตามฤดูกาลและสมุนไพรพื้นบ้านประกอบอาหาร ได้แก่ กระเทียม ข่า ตะไคร้ ใบมะกรูด พริกแห้งและมะแขว่น สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของชาวบ้านในสังคมเกษตรกรรมที่นิยมปลูกผักและเลี้ยงสัตว์ในครัวเรือน

เมื่อพิจารณาสำหรับอาหารหวานพื้นเมือง อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก พบว่า นิยมใช้วัตถุดิบที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น เช่น กล้วยน้ำว่า เป้งข้าวเจ้า เป้งข้าวเหนียว เป็นต้น ปรุงรสหวานด้วยน้ำตาลปี๊บและน้ำตาลทรายขาว ปรุงรสเค็มด้วยเกลือป่น ใช้เวลาในการปรุงน้อยและขั้นตอนไม่ซับซ้อน ลักษณะเนื้อสัมผัสและรสชาติของอาหารหวานแตกต่างกันไปแต่ละหมู่บ้าน สะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมการบริโภคและความเชื่อของคนในชุมชนที่นิยมนำอาหารหวานเป็นเครื่องประกอบพิธีการในประเพณีต่างๆ เช่น การทำขนมเปียกปูนนิยมทำในงานประเพณีลงแขกเกี่ยวข้าวและงานบวชเพราะเชื่อว่าผู้ที่ได้ทำขนมเปียกปูนจัดเลี้ยงผู้อื่นในงานบุญจะทำให้ได้รับบุญและส่งเสริมให้ชีวิตมีแต่ความเจริญรุ่งเรือง เป็นต้น สอดคล้องกับการศึกษาของบัณฑิตา ทับทิมเพชรางกุลและคณะ (2562) พบว่า กลุ่มชาติพันธุ์ไทยวนส่วนใหญ่อาศัยบริเวณตำบลสมอแข อำเภอมือง จังหวัดพิษณุโลก นิยมนำกล้วยน้ำว้าเป็นวัตถุดิบหลักในการประกอบอาหารหวานเนื่องจากกล้วยน้ำว้าสามารถปลูกได้ง่ายในชุมชนและมีผลผลิตตลอดทั้งปี นอกจากนี้มีความเชื่อว่ากล้วยน้ำว้าเป็นผลไม้มงคลเป็นตัวแทนแห่งความอุดมสมบูรณ์และความสำเร็จ จึงนิยมรับประทานในงานมงคล เช่น งานบวช งานแต่งงาน และงานขึ้นบ้านใหม่ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในงานวิจัย

หน่วยงานเอกชนและรัฐบาลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับชุมชนควรสนับสนุนและส่งเสริมการนำอาหารพื้นเมือง จัดแสดงในกิจกรรมงานท่องเที่ยวระดับจังหวัดเพื่อช่วยสืบทอดภูมิปัญญาด้านอาหารและสร้างรายได้ให้กับชุมชน

2. ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษารวบรวมและจัดทำสำหรับอาหารพื้นเมืองเพื่อสุขภาพในระดับอำเภอ เนื่องจากปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงอาหารสุขภาพ ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศส่งผลให้ชุมชนและประเทศมีรายได้เพิ่มมากขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณชุมชนอำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลกและหมู่บ้านในโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก ที่มีส่วนช่วยในการวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- กรมพัฒนาชุมชน. (2561). *คู่มือการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี*. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย.
- เกศศิณี ตระกูลทิวากร. (2557). *การส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยใช้ภาพลักษณ์ของอาหารท้องถิ่น* (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ฉวีวรรณ สุวรรณภา อรอนงค์ วุวงศ์ และเสริมศิลป์ สุขเมธีสกุล. (2560). *อาหารพื้นบ้าน:กระบวนการจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและจริยธรรมทางสังคมในชุมชนภาคเหนือ*. (รายงานผลการวิจัย).แพร่: มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ชนิตา ประดิษฐ์สถาพร เอกอรินทร์ ดวงทิพย์ นิณาริ อิตินันท์ มณฑกานัญญ์ ปิ่นภู และวิไลพร วงศ์คินี. (2560, กรกฎาคม-สิงหาคม). *ตำรับอาหารพื้นบ้านพะเยา: การสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นและคุณค่าทางโภชนาการ*. *วารสารวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่*, 9(4), 298-313.
- ชลลดา ทวีคุณ และจิราณีย์ พันมูล. (2558). *การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในมิติอาหารเพื่อสุขภาพ: กรณีศึกษา ชุมชนไทยทรงดำ ตำบลไผ่หุบ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: http://www.thai-explore.net/search_detail/result/7199. (วันที่ค้นข้อมูล: 15 พฤศจิกายน 2563).
- ชิษณุพงศ์ ศิริโชติจินตการ. (2559). *การพัฒนารูปแบบนวัตกรรมอาหารพื้นถิ่นเชิงสร้างสรรค์เพื่อการเป็นสินค้าทางการท่องเที่ยวในเขตจังหวัดเพชรบุรีและจังหวัดประจวบคีรีขันธ์*. (วิทยานิพนธ์ดุสิตบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, บัณฑิตวิทยาลัย, สาขาวิชาการจัดการ.
- ณัฐพร ไข่มุกข์ และอรอุษา สุวรรณประเทศ. (2563, มกราคม-มีนาคม). *จากภูมิปัญญาพื้นบ้านสู่สำรับอาหารเพื่อการท่องเที่ยว:กรณีศึกษาชุมชนบ้านทุ่งหลวง อำเภอศรีมหาชัย จังหวัดสมุทรสาครและชุมชนบ้านวังวน อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย*. *วารสารการวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชน*, 13(1), 109-127.
- บัณฑิตา ทับทิมเพชรราชกุล อีรฎม ภูมิชูชาติ พัฒนธรรัฐ อัครแก้วเพชร จิราพัทธ์ แก้วศรีทอง และวิรัชยา อินทะกันต์. (2562, 8 พฤศจิกายน). *การศึกษาตำรับอาหารพื้นบ้านชาวไทยวนกรณีศึกษา : หมู่บ้านสมอแข ตำบลสมอแข อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก*. ใน *มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน: การประชุมสวนสุนันทาวิชาการด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 2*. กรุงเทพฯ.
- เบญจมาภรณ์ ชำนาญญา. (2561, มกราคม-มิถุนายน). *การท่องเที่ยวเชิงอาหาร: ศักยภาพและความได้เปรียบของประเทศไทย*. *สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย*, 24(1), 103-116.
- พรรณี สอนเพลง. (2559). *รายงานภาวะเศรษฐกิจท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา.
- ไพโรจน์ ชลารักษ์. (2548, กรกฎาคม-ธันวาคม). *การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม*. *วารสารราชภัฏตะวันออก*, 1(1), 20-21.
- ภาณุวัฒน์ รักดีอักษร. (2555, กรกฎาคม-สิงหาคม). *ทฤษฎีแรงจูงใจการท่องเที่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอาหาร*. *วารสารวิทยาการจัดการ*, 29(2), 129-148.

- วรรัตน์ สานนท์ และกมลพร สอนทอง. (2563, มกราคม-มิถุนายน). การศึกษาอาหารท้องถิ่นเพื่อสุขภาพในแหล่งท่องเที่ยวชุมชนจากอัตลักษณ์เพื่อการท่องเที่ยวเรียนรู้ อาหารเชิงสุขภาพของภูมิภาคตะวันตก กรณีศึกษาชุมชนหนองโรง ตำบลหนองโรง อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี. *วารสารมนุษยศาสตร์วิชาการ*, 27(1), 237-273.
- วรรณดี สุทธิณารกร. (2557). *การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมและกระบวนการทางสำนึก*. กรุงเทพฯ: สยามปริทัศน์.
- วรรณสา สุดวัยยาง สุกัญญา ไทรนนทรีย์ อารีย์ โฉมวานิช กิรติญา สอนเนย และวิรัชยา อินทะกันต์. (2562, 8 พฤศจิกายน). การศึกษาดำรับอาหารพื้นบ้านชาวไททรงดำ กรณีศึกษา ตำบลบ่อทอง อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก. ใน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, *วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน: การประชุมสวนสุนันทาวิชาการด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 2*. กรุงเทพฯ.
- วิรัชยา อินทะกันต์ จิราพัทธ์ แก้วศรีทอง และอภิรดี ศรีประภา. (2561, 23 มีนาคม). การศึกษาดำรับอาหารพื้นบ้านชาวไททรงดำ กรณีศึกษา: หมู่บ้านแหลมมะค่า ตำบลพันเสา อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก. ใน มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, *Thailand 4.0 นวัตกรรมและการวิจัยเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน: การประชุมวิชาการระดับชาติ พิบูลสงครามวิจัย ครั้งที่ 4 ประจำปี พ.ศ.2561*. พิษณุโลก.
- ศรีสมร คงพันธุ์. (2560). *อาหารไทยธุรกิจ*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: บริษัท สแกนแอนด์พริ้น จำกัด.
- สุนี ศักดาเดช. (2549). *อาหารท้องถิ่น*. จันทบุรี: คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดพิษณุโลก. (2562). *สรุปผลการดำเนินโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดพิษณุโลก*. กรุงเทพฯ: กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย.
- อภาวดี ทับสิริรักษ์. (2555). *การพัฒนาศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชาวญัฮกุร อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ*. (การศึกษาอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, บัณฑิตวิทยาลัย, สาขาการจัดการการท่องเที่ยว.

การวิเคราะห์การสร้างคำใหม่และความหมายแฝงในภาพยนตร์
แนวเหยียดเชื้อชาติ กรณีศึกษา Green Book และ The Butler
An Analysis of Word Formation and Connotation
in Racism Films : A Case Study of Green Book and The Butler

สพลเชษฐ์ ประชุมชัย^{1*}

Sapolachet Prachumchai^{1*}

^{1*} ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

*Corresponding author E-mail: sapolachet@gmail.com

Received: December 17, 2020; Revised: March 29, 2021; Accepted: May 3, 2021

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อวิเคราะห์การสร้างคำใหม่และความหมายแฝงในภาพยนตร์แนวเหยียดเชื้อชาติ กรณีศึกษา Green Book และ The Butler และ 2) เพื่อเปรียบเทียบการสร้างคำใหม่และความหมายแฝงระหว่าง ภาพยนตร์เรื่อง Green Book และ The Butler ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือคำ จำนวน 23,026 คำ และประโยค จำนวน 3,820 ประโยค ในภาพยนตร์เรื่อง Green Book และ The Butler โดยใช้ทฤษฎีการสร้างคำใหม่ของ Yule (2010) และทฤษฎีการวิเคราะห์ความหมายแฝงของ Leech (1981) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ผล วิจัยพบว่า ภาพยนตร์ Green Book พบ Derivation (การเติมหน่วยคำแปลง) มากที่สุด จำนวน 55 คำ และความหมาย แฝง จำนวน 39 ประโยค ขณะที่ The Butler พบ Derivation (การเติมหน่วยคำแปลง) พบมากที่สุด จำนวน 142 คำ ความหมายแฝง จำนวน 14 ประโยค เมื่อเปรียบเทียบภาพยนตร์ทั้งสองเรื่องพบว่า Green Book พบความหมายแฝง มากกว่า The Butler ขณะที่ The Butler พบการสร้างคำใหม่มากกว่า Green Book

คำสำคัญ: การสร้างคำ ความหมายแฝง Green Book The Butler

Abstract

This research aimed to 1) analyze word formation and connotation in racism films : a case study of Green Book and The Butler and 2) compare the word formation and connotation in racism films between Green Book and The Butler. The samples consisted of 23,026 words and 3,820 sentences in Green Book and The Butler. The research applied the word formation theory of Yule (2010) and the connotation theory of Leech (1981) to analyze the data. Meanwhile, frequency as a basic statistic was used to accumulate the result numbers. The results were found that the most commonly 55 words of derivation and 39 sentences of connotation were found in Green Book;

meanwhile, the most commonly 142 words of derivation and 14 sentences of connotative were found in The Butler. A comparison of two films was found that more numbers of connotation were found in Green Book than in The Butler. On contrary, more new words of formation were found in The Butler.

Keywords: Word Formation, Connotation, Green Book, The Butler

บทนำ

ภาษาในภาพยนตร์เป็นภาษาพูดที่เป็นธรรมชาติใช้ในโลกของความเป็นจริง ดังนั้นผู้สอนสามารถนำภาพยนตร์มาใช้เป็นสื่อในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพียงแต่ว่าผู้เรียนต้องได้รับการชี้แนะและฝึกฝนเพื่อทำให้เกิดการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการใช้ภาพยนตร์มีใช้เพียงแค่กระตุ้นความสนใจของผู้เรียนแต่ผู้สอนสามารถใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์ให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ภาษาที่ใช้ในการสนทนาได้เป็นอย่างดี (Hughes, 2009, น.3) อย่างไรก็ตามการศึกษาวิเคราะห์ตัวภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาพยนตร์แบบเชิงวิเคราะห์ยังมีน้อย เมื่อเทียบกับการวิจัยเพื่อพัฒนาบทเรียนหรือสื่อมัลติมีเดียโดยใช้ภาพยนตร์เป็นสื่อกลางช่วยฝึกทักษะด้านคำศัพท์ การฟัง การพูดและการแปลภาษาอังกฤษให้กับผู้เรียนระดับต่างๆ เช่น การพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดียจากฉากและบทพูดในภาพยนตร์เพื่อพัฒนาคำศัพท์และสำนวนภาษาอังกฤษของนักเรียนที่มีปัญหาสามาริสนั (วาสนา ณ วิเชียรและคณะ, 2562) และการใช้ภาพยนตร์แอนิเมชันเพื่อพัฒนาความสามารถด้านพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพร้าวิทยาคม (บุปผา ปงลังกาและคณะ, 2559) เป็นต้น

ในการศึกษาวิเคราะห์ภาษาอังกฤษในภาพยนตร์เชิงภาษาศาสตร์ที่น่าสนใจและนิยมนั้นได้แก่การใช้คำ สำนวน รูปแบบประโยคและความหมาย ตลอดจนวจนวลลีลาและหน้าที่หรือจุดมุ่งหมายของภาษาได้ เนื่องจากภาษาที่ตัวละครในภาพยนตร์ใช้สื่อสารระหว่างบุคคลนั้นเป็นภาษาที่เจ้าของภาษาใช้จริงในชีวิตประจำวัน ตัวอย่างเช่น Marzita et al. (2013, น.171) ได้ศึกษาการสร้างคำที่ใช้ในภาพยนตร์วัยรุ่น พบว่าตัวละครในภาพยนตร์มักจะใช้คำสแลงมากที่สุดในการสนทนาเพื่อให้ง่ายต่อการเข้าใจความรู้สึกหรืออารมณ์ของตัวละครในสถานการณ์ แต่ในการศึกษาของ Purwaningtyas (2016, น.17) ที่วิเคราะห์การสร้างคำในภาพยนตร์เรื่อง The Adventure of Tintin ตามทฤษฎีการสร้างคำของ Yule (2010) จากตัวอย่างคำ จำนวน 578 คำ กลับพบการสร้างคำประเภท Compounding (การประสมคำ) มากที่สุดจำนวน 200 คำ แต่ประเภทที่ไม่พบการใช้คือ Multiple processes (การสร้างคำแบบรวมหลายวิธี) ในการศึกษาความหมายแฝงในภาพยนตร์ เช่นการศึกษาของ Riani and Nasuttion (2019, น.100) ในการวิเคราะห์การใช้ความหมายแฝงในภาพยนตร์เรื่อง Peaceful Warrior พบว่า Socrates และ Dan ตัวละครหลักพยายามสื่อความหมายโดยผ่านการใช้คำที่มีความหมายโดยนัย เพื่อสื่อถึงอารมณ์และความรู้สึกของตัวเองแทนที่จะพูดตรง ๆ เพื่อเลี่ยงการกระทบกระทั่ง เห็นได้ชัดจากตัวอย่างการศึกษาวิเคราะห์การใช้ภาษาในภาพยนตร์เรื่องต่าง ๆ ข้างต้น การสร้างคำและความหมายแฝงนั้นมีความน่าสนใจในหลายแง่มุมทั้งตัวภาษาเองและบริบทของภาษาที่ใช้ในสถานการณ์นั้น ๆ ที่สื่ออารมณ์ความรู้สึก ความคิด และเจตนาของตัวละครแตกต่างกันไป

อนึ่งทฤษฎีที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ประกอบด้วยทฤษฎีการสร้างคำของ Yule (2010) และทฤษฎีความหมายแฝงของ Leech (1981) ในส่วนทฤษฎีของ Yule นั้นเป็นทฤษฎีที่มีการรวบรวมหลักการสร้างคำไว้หลากหลายที่สุด มีเนื้อหาที่ครอบคลุม เนื้อหาที่มีความทันสมัย และมีการนำไปใช้ในการวิเคราะห์การสร้างคำในภาพยนตร์อย่างแพร่หลาย ตัวอย่างผู้ใช้ทฤษฎีของ Yule คือ Novianti (2017, น.23) ที่ได้วิเคราะห์การสร้างคำในภาพยนตร์เรื่อง Deadpool โดยใช้ทฤษฎีการสร้างคำของ Yule (2010) จำนวน 10 วิธี พบการสร้างคำ 32 คำ จำนวน 5 วิธี ได้แก่ Compounding (การประสมคำ) 20 คำ, Blending (การรวมคำ) 4 คำ, Clipping (การตัดคำ) 2 คำ, Abbreviation (การย่อคำ) 1 คำ, และ Multiple process (การรวมหลายวิธี) 1 คำ พบว่ามีการใช้การประสมคำหรือ Compounding (การประสมคำ) มากที่สุด และไม่พบการสร้างคำ 5 ประเภทคือ Borrowing (การยืมคำ), Back Formation (การสร้างคำย้อนกลับ), Conversion (การเปลี่ยนหน้าที่ของคำ), Derivation (การเติมหน่วยคำแปลง) และ Coinage (การบัญญัติคำ) ขณะที่ทฤษฎีของ Leech (1981) เป็นทฤษฎีที่มีการรวบรวมหลักการวิเคราะห์ความหมายไว้หลากหลายที่สุด มีเนื้อหาที่ครอบคลุม เนื้อหาที่มีความทันสมัย และมีการนำไปใช้ในการวิเคราะห์ความหมายแฝงทั้งในภาพยนตร์โฆษณา และเพลงอย่างแพร่หลาย ตัวอย่างผู้ใช้ทฤษฎีของ Leech คือ Prastiphyllia (2018, น.799) ที่ได้วิเคราะห์ความหมายแฝงในภาพยนตร์เรื่อง Sausage Party พบ Denotative (ความหมายตรงตัว) 1,581 และประโยค Connotative (ความหมายแฝง) 34 ประโยค

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกศึกษาภาพยนตร์แนวดราม่า 2 เรื่อง คือ Green Book และ The Butler เพราะภาพยนตร์ทั้งสองเรื่องนี้สะท้อนการแบ่งแยกชนชั้นระหว่างกลุ่มคนผิวสีและกลุ่มคนผิวขาวในสังคมชาวอเมริกันในศตวรรษที่ 19 ซึ่งในภาพยนตร์ดังกล่าวมีการใช้คำและลักษณะภาษาในประเด็นการเหยียดเชื้อชาติที่น่าสนใจ อนึ่งตัวละครผิวขาวก็สร้างภาพลักษณ์เสมือนหนึ่งเป็นวีรบุรุษที่คอยช่วยเหลือตัวละครผิวดำ ในภาพยนตร์เรื่อง Green Book มีการใช้ภาษาเพื่อแสดงถึงการเหยียดเชื้อชาติ ตัวอย่างเช่น “Don't let the sun set on your black ass” ตำรวจนายหนึ่งพูดกับ Dr. Shirley นักเปียโนชาวอเมริกันเชื้อสายแอฟริกัน ห้ามไม่ให้เขาออกไปที่สาธารณะหลังพระอาทิตย์ตกดิน และอีกประโยคหนึ่งคือ “Mr. Cole was the first Negro asked to play at a white establishment” Oleg บอกกับ Tony ชาวอเมริกันเชื้อสายอิตาลี คนขับรถของ Dr. Shirley ว่าเหตุที่ Dr. Shirley สามารถเล่นเปียโนที่ทำเนียบขาวได้ เพราะเคยมีชาวอเมริกันผิวสีคนแรกทำได้ก่อนคือ Mr. Cole เขาสามารถขายแผ่นเสียงได้มากกว่าหนึ่งล้านแผ่นและได้รับการยอมรับจากคนผิวขาว ขณะที่ Dr. Shirley มีความสามารถและพรสวรรค์ ขณะที่ The Butler พบคำที่ใช้ในการเหยียดเชื้อชาติ เช่น Niggers, get out here! กลุ่มประท้วงขับไล่ Louis ชาวแอฟริกันเชื้อสายอเมริกันให้ออกจากรถบัส ซึ่งในสมัยนั้นคนผิวสีไม่ได้รับอนุญาตให้นั่งรถบัส เนื่องจากวิจัยด้านภาษาในภาพยนตร์ในประเทศไทยส่วนใหญ่นิยมศึกษาภาพยนตร์ทั่วไปและศึกษาประเด็นภาษาของภาพยนตร์เรื่องเดียว ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาภาพยนตร์ที่มีลักษณะจำเพาะโดยเฉพาะอย่างยิ่งการแบ่งชนชั้นทางสังคมและการเหยียดเชื้อชาติ ตลอดจนเลือกวิเคราะห์ประเด็นทางด้านภาษาในสองมิติ คือการสร้างคำและความหมายแฝง อนึ่งเพื่อเปรียบเทียบการใช้ภาษาของภาพยนตร์ทั้งสองเรื่องนี้ด้วย

จากทั้งหมดที่กล่าวมา ผู้วิจัยเห็นว่าแนวคิดการใช้ภาษาอังกฤษกับภาษาภาพยนตร์นั้นสามารถนำมาเชื่อมโยงกับการวิเคราะห์การสร้างคำและความหมายแฝงได้ เพราะแนวคิดเรื่องนี้จะสามารถช่วยให้ผู้ศึกษาทางด้านภาษาอังกฤษและเข้าใจการถ่ายทอดภาษาในห้วงเวลาที่สังคมอเมริกันมีทัศนคติต่อคนที่มีเชื้อชาติสีผิวและสถานภาพแตกต่างกันได้อย่างเหมาะสม ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการสร้างคำในภาพยนตร์เรื่อง Green Book และ The Butler ว่ามีวิธีการ

อย่างไร มีการใช้ความหมายแฝงในรูปแบบใด วัจนลีลาและหน้าที่ของภาษาที่ใช้ ตลอดจนลักษณะการใช้ภาษาระหว่างภาพยนตร์ทั้งสองเรื่องเป็นไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์การสร้างคำใหม่และความหมายแฝงในภาพยนตร์แนวเหยียดเชื้อชาติ กรณีศึกษา Green Book และ The Butler
2. เพื่อเปรียบเทียบการสร้างคำใหม่และความหมายแฝงระหว่างภาพยนตร์เรื่อง Green Book และ The Butler

ตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือภาพยนตร์เรื่อง Green Book กำกับโดย ปีเตอร์ ฟาเรลลี (Universal Pictures, 2018) ออกฉายวันที่ 11 กันยายน 2561 ในการฉายทั้งหมด 130 นาที จำนวนบทสนทนา 10,797 คำ 1,982 ประโยค และ The Butler กำกับโดย ลี แดเนียลส์ (Salamander Pictures, 2013) ออกฉายวันที่ 5 สิงหาคม 2556 ในการฉายทั้งหมด 135 นาที จำนวนบทสนทนา 12,229 คำ 1,838 ประโยค รวมเวลาทั้งหมด 275 นาที รวมข้อมูลจากการบันทึกบทสนทนาทั้งหมดจำนวน 23,026 คำและ 3,820 ประโยค

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

นักวิจัยได้ศึกษาการวิเคราะห์การสร้างคำและความหมายแฝงในภาพยนตร์แล้ว พบว่าทฤษฎีการวิเคราะห์สร้างคำของ Yule (2010) และทฤษฎีความหมายแฝงของ Leech (1981) ตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

Yule (2010, น.53) ได้แบ่งหลักและวิธีการสร้างคำในภาษาอังกฤษไว้ ดังนี้ 1) Coinage การนำเสียงของคำที่มีอยู่แล้วในภาษามาสร้างเป็นคำใหม่ 2) Borrowing การยืมมาจากภาษาต่างประเทศหรือภาษาถิ่นอันเป็นผลจากการสัมผัสภาษา (language contact) ของผู้ที่ใช้ภาษาต่างกัน 3) Compounding การนำคำที่มีในภาษามารวมเป็นคำใหม่ 4) Blending การนำบางส่วนของคำในภาษามารวมกัน หรืออาจเรียกได้ว่าเป็นการ ผสมระหว่างวิธีการตัดคำและประสมคำ 5) Clipping การตัดบางส่วนของคำเพื่อให้มีจำนวนพยางค์น้อยลง มักพบคำประเภทนี้ได้ในภาษาแบบไม่เป็นทางการ 6) Backformation การสร้างคำใหม่โดยการเปลี่ยนชนิดของคำจากชนิดหนึ่งไป เป็นอีกชนิดหนึ่ง ส่วนมากมักเป็นคำนามที่เปลี่ยนไปเป็นคำกริยา 7) Conversion การนำคำที่มีอยู่ในภาษามาเปลี่ยนหน้าที่ของคำ (Part of Speech) โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงรูปศัพท์ 8) Acronym การสร้างคำโดยการนำตัวอักษรตัวแรกของกลุ่มคำแต่ละตัวมารวมกันและออกเสียงเป็นคำใหม่ 9) Derivation การเติมหน่วยคำแปลงเพื่อให้เป็นคำหรือความหมายที่แตกต่างกัน สามารถทำได้โดยใช้ Affixation การเติมหน่วยคำในรากศัพท์ และ 10) Multiple processes การสร้างคำแบบรวมหลายวิธี

Leech (1981, น.22-23) ได้จำแนกความหมายออกเป็น 7 ประเภท คือ 1) Conceptual or Denotative Meaning (ความหมายในตัว) คือ ความหมายที่สอดคล้องกับความหมายที่ระบุไว้ในพจนานุกรม 2) Associative Meaning (ความหมายเกี่ยวข้อง) หมายถึงความหมายที่ติดมากับคำเป็นความหมายอื่น ๆ โดยส่วนของความหมายเกี่ยวข้องนี้แยกออกเป็น 5 ประเภท คือ 2.1) Connotative Meaning (ความหมายแฝง) คือ ความหมายโดยนัยของคำศัพท์ที่ไม่มีบอกไว้ในพจนานุกรม สื่อถึงความหมายที่ผูกเชื่อมโยงเข้ากับคำศัพท์นั้น ๆ ไม่ว่าจะเป็นทางอารมณ์ความรู้สึก

หรือทางวัฒนธรรมก็ตาม 2.2) Social Meaning (ความหมายทางสังคม) คือ ความหมายที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของผู้ใช้คำนั้น ๆ เช่น ให้ข้อมูลว่าผู้พูดมาจากที่ใด เพศอะไร อายุเท่าไร หรือมีฐานะทางสังคมเป็นอย่างไร 2.3) Affective Meaning (ความหมายเชิงจิตวิสัย) คือ ความหมายที่แสดงอารมณ์ ความรู้สึก ทศนคติที่แฝงอยู่ในคำ 2.4) Reflected Meaning (ความหมายหวน) คือ คำ ๆ หนึ่งที่ไม่ได้แสดงความหมายตามรูปที่ปรากฏ แต่สื่อความหมายให้คิดถึงคำอีกคำหนึ่งซึ่งอาจอยู่ในรูปของคำพ้องรูป คำพ้องเสียง คำอุปลักษณ์ 2.5) Collocative Meaning (ความหมายปรากฏร่วม) คือ ความหมายที่ใช้ร่วมกันในการสื่อสารทั่วไป และ 3) Thematic meaning (ความหมายเฉพาะเรื่อง) คือ สิ่งที่ผู้พูดสื่อสารออกไปโดยเน้นเสียง หรือเน้นย้ำข้อมูลในประโยค

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร เป็นการเก็บข้อมูลในลักษณะข้อมูลทุติยภูมิ จากเอกสารงานวิชาการต่าง ๆ ทั้งที่เป็นหนังสือและสื่อสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ ผลงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ งานเขียนทางวิชาการ บทความทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ โดยผู้วิจัยเลือกเฉพาะเนื้อหาที่เชื่อมโยงกับเนื้อหาสาระ และกรอบแนวคิดในการวิจัย
2. ศึกษาข้อมูลทฤษฎี หลักการและวิธีการเกี่ยวกับการสร้างคำและความหมายแฝง
3. รวบรวมข้อมูลจากการบันทึกบทสนทนาทั้งหมดจากภาพยนตร์เรื่อง Green Book และ The Butler

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีการจัดลำดับขั้นตอนดังนี้

1. รวบรวมข้อมูลการบันทึกบทสนทนาในภาพยนตร์
2. จัดเรียงลำดับคำและประโยค
3. กำหนดรหัสของคำและประโยค
4. วิเคราะห์คำและความหมายตามทฤษฎี
5. เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ระหว่าง Green Book และ The Butler
6. ตรวจสอบผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษและภาษาศาสตร์ภาษาอังกฤษ จำนวน 3 คน (Inter-Rater Reliability)
7. สรุปผลการวิเคราะห์

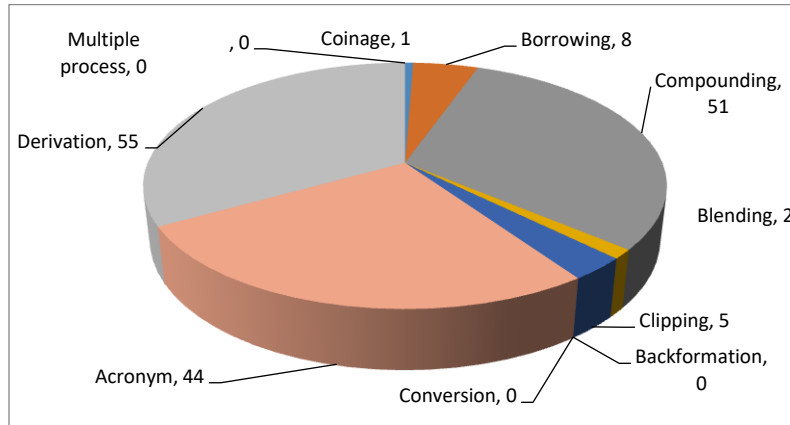
ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์การสร้างคำในภาพยนตร์ Green Book และ The Butler

ในการวิเคราะห์การสร้างคำใหม่ตามทฤษฎีของ Yule (2010, น.53) ผู้วิจัยกระทำการวิเคราะห์คำในภาพยนตร์เรื่อง Green Book จำนวน 10,797 คำ และคำในภาพยนตร์เรื่อง The Butler จำนวน 12,229 คำ

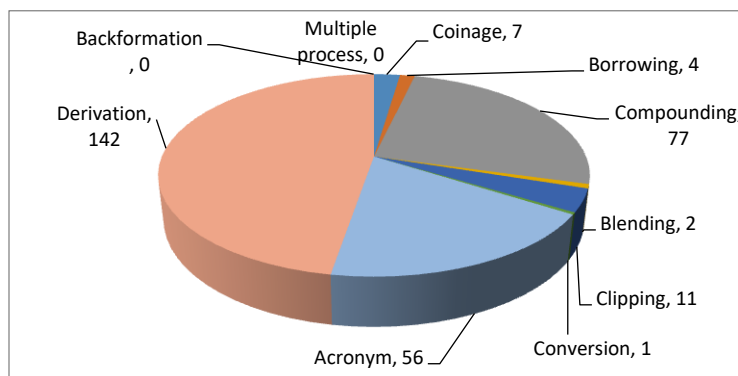
ในภาพยนตร์เรื่อง Green Book พบ Derivation (การเติมหน่วยคำแปลง) มากที่สุดจำนวน 55 คำ รองลงมาคือ Compounding (การประสมคำ) จำนวน 51 คำ และ Acronym (การย่อคำ) จำนวน 44 คำ ขณะที่

Borrowing (การยืมคำ) และ Clipping (การตัดคำ) มีจำนวนใกล้เคียงกัน 8 คำและ 5 คำ ตามลำดับ ประเภทที่พบน้อย คือ Blending และ Coinage (การบัญญัติคำ) จำนวน 2 คำ และ 1 คำ ตามลำดับ และประเภทที่ไม่พบคำใหม่ได้แก่ Backformation (การสร้างคำย้อนกลับ) Conversion (การเปลี่ยนหน้าที่คำ) และ Multiple process (การรวมหลายวิธี) ปรากฏผลดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์การสร้างคำใหม่ในภาพยนตร์เรื่อง Green Book

ในภาพยนตร์เรื่อง The Butler พบ Derivation (การเติมหน่วยคำแปลง) มากที่สุดจำนวน 142 คำ รองลงมาคือ Compounding (การประสมคำ) จำนวน 77 คำ และ Acronym จำนวน 56 คำ ขณะที่ Clipping (การตัดคำ) และ Coinage (การบัญญัติคำ) มีจำนวนใกล้เคียงกัน 11 คำและ 7 คำ ตามลำดับ ประเภทที่พบน้อย คือ Borrowing (การยืมคำ) Blending (การรวมคำ) และ Conversion (การเปลี่ยนหน้าที่คำ) จำนวน 4 คำ 2 คำ และ 1 คำ ตามลำดับ และประเภทที่ไม่พบคำใหม่ได้แก่ Backformation (การสร้างคำย้อนกลับ) และ Multiple process (การรวมหลายวิธี) ปรากฏผลดังภาพที่ 2

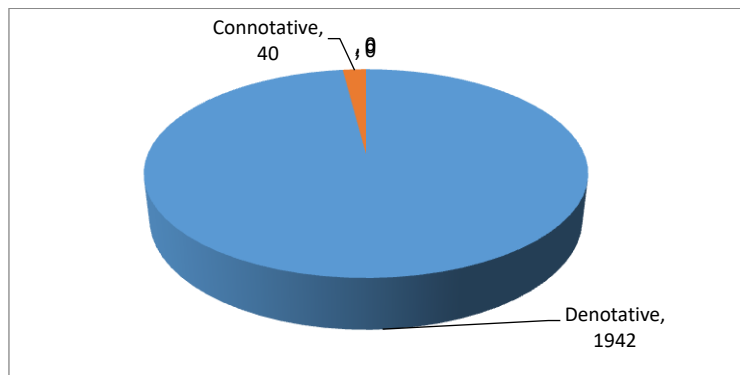

ภาพที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์การสร้างคำใหม่ในภาพยนตร์เรื่อง The Butler

2. ผลการวิเคราะห์ความหมายแฝงในภาพยนตร์ Green Book และ The Butler

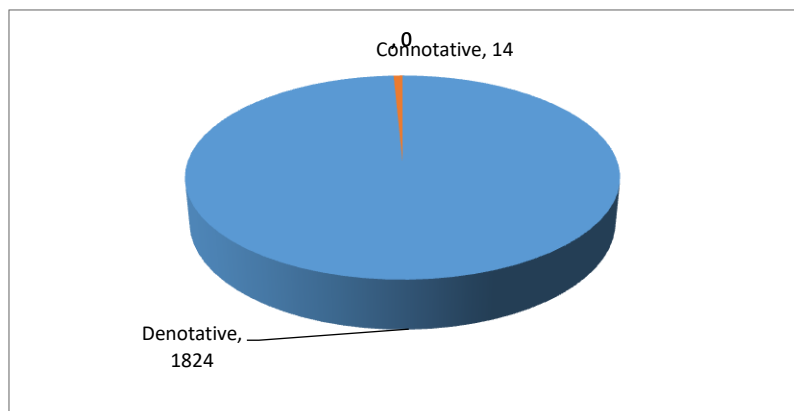
ในการวิเคราะห์ความหมายแฝงตามทฤษฎีของ Leech (1981, น.22-23) ผู้วิจัยกระทำการวิเคราะห์ประโยคในภาพยนตร์เรื่อง Green Book จำนวน 1,982 ประโยค และประโยคในภาพยนตร์เรื่อง The Butler จำนวน 1,838 ประโยค

ในภาพยนตร์เรื่อง Green Book พบ Connotative (ความหมายแฝง) จำนวน 40 ประโยค และ Denotative (ความหมายตรงตัว) จำนวน 1,942 ประโยค ปรากฏผลดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ความหมายแฝงในภาพยนตร์เรื่อง Green Book

ในภาพยนตร์เรื่อง The Butler พบ Connotative (ความหมายแฝง) จำนวน 14 ประโยค และ Denotative (ความหมายตรงตัว) จำนวน 1,824 ประโยค ปรากฏผลดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์ความหมายแฝงในภาพยนตร์เรื่อง The Butler

3. ผลการเปรียบเทียบระหว่างภาพยนตร์ Green Book และ The Butler

ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบการสร้างคำและความหมายแฝงระหว่างภาพยนตร์ Green Book และ The Butler ได้ผลตามตารางที่ 1 และ 2

ตารางที่ 1 แสดงผลการเปรียบเทียบการสร้างคำใหม่ระหว่างภาพยนตร์ Green Book และ The Butler

Word Formations	Green Book (A)	The Butler (B)	Results
Coinage	1	7	A<B
Borrowing	8	4	A>B
Compounding	51	77	A<B
Blending	2	2	A=B
Clipping	5	11	A<B
Backformation	0	0	A=B
Conversion	0	1	A<B
Acronyms	44	56	A<B
Derivation	55	142	A<B
Multiple process	0	0	A=B
Total	165	301	A<B

ตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าภาพยนตร์เรื่อง The Butler มีจำนวนคำใหม่โดยรวมมากกว่า Green Book เมื่อพิจารณาตามประเภทการสร้างคำ พบว่า The Butler มีจำนวนคำใหม่มากกว่า Green Book จำนวน 6 ประเภท ได้แก่ Coinage (การบัญญัติคำ), Compounding (การประสมคำ), Clipping (การตัดคำ), Conversion (การเปลี่ยนหน้าที่คำ), Acronyms (การย่อคำ) และ Derivation (การเติมหน่วยคำแปลง) ขณะที่ Green Book มีจำนวนคำใหม่มากกว่า จำนวน 1 ประเภท คือ Borrowing (การยืมคำ) และประเภทที่ภาพยนตร์ทั้งสองเรื่องมีจำนวนคำใหม่เท่ากัน คือ Blending (การรวมคำ) และประเภทที่ไม่ปรากฏคำใหม่ในภาพยนตร์ทั้งสองเรื่อง ได้แก่ Backformation (การสร้างคำย้อนกลับ) และ Multiple process (การรวมหลายวิธี)

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบความหมายแฝงระหว่างภาพยนตร์ Green Book และ The Butler

Meaning types	Green Book (A)	The Butler (B)	Results
Connotative	40	14	A>B
Denotative	1,942	1,824	A>B
Total	1,982	1,838	A>B

ตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าภาพยนตร์เรื่อง Green Book มีประโยคที่เป็นความหมายแฝงโดยรวมมากกว่า The Butler เมื่อพิจารณาตามประเภทของความหมายแฝง พบว่า Green Book ที่เป็นประโยคความหมายแฝง จำนวน 40 ประโยค ขณะที่ The Butler มีประโยคที่เป็นความหมายแฝง จำนวน 14 ประโยค

สรุปและวิจารณ์ผล

สรุปผลการวิเคราะห์การสร้างคำตามทฤษฎีของ Yule (2010)

1. ในภาพยนตร์เรื่อง Green Book พบ Derivation (การเติมหน่วยคำแปลง) มากที่สุดจำนวน 55 คำ รองลงมาคือ Compounding (การประสมคำ) จำนวน 51 คำ และ Acronym (การย่อคำ) จำนวน 44 คำ ขณะที่ Borrowing (การยืมคำ) และ Clipping (การตัดคำ) มีจำนวนใกล้เคียงกัน 7 คำและ 5 คำ ตามลำดับ ประเภทที่พบน้อยคือ Blending (การรวมคำ) และ Coinage (การบัญญัติคำ) จำนวน 2 คำ และ 1 คำ ตามลำดับ และประเภทที่ไม่พบคำใหม่ได้แก่ Backformation (การสร้างคำย้อนกลับ) Conversion (การเปลี่ยนหน้าที่คำ) และ Multiple process (การรวมหลายวิธี)

2. ในภาพยนตร์เรื่อง The Butler พบ Derivation มากที่สุดจำนวน 142 คำ รองลงมาคือ Compounding (การประสมคำ) จำนวน 77 คำ และ Acronym (การย่อคำ) จำนวน 56 คำ ขณะที่ Clipping (การตัดคำ) และ Coinage (การบัญญัติคำ) มีจำนวนใกล้เคียงกัน 12 คำและ 7 คำ ตามลำดับ ประเภทที่พบน้อยคือ Borrowing (การยืมคำ) Blending (การรวมคำ) และ Conversion (การเปลี่ยนหน้าที่คำ) จำนวน 4 คำ 2 คำ และ 1 คำ ตามลำดับ และประเภทที่ไม่พบคำใหม่ได้แก่ Backformation (การสร้างคำย้อนกลับ) และ Multiple process (การรวมหลายวิธี)

สรุปผลการวิเคราะห์ความหมายแฝงตามทฤษฎีของ Leech (1981)

1. ในภาพยนตร์เรื่อง Green Book พบ Connotative (ความหมายแฝง) จำนวน 40 ประโยค และ Denotative (ความหมายตรงตัว) จำนวน 1,942 ประโยค

2. ในภาพยนตร์เรื่อง The Butler พบ Connotative (ความหมายแฝง) จำนวน 14 ประโยค และ Denotative (ความหมายตรงตัว) จำนวน 1,824 ประโยค

สรุปการเปรียบเทียบภาพยนตร์ทั้งสองเรื่อง

1. ภาพยนตร์เรื่อง The Butler มีจำนวนคำใหม่โดยรวมมากกว่า Green Book เมื่อพิจารณาตามประเภทการสร้างคำพบว่า The Butler มีจำนวนคำใหม่มากกว่า Green Book จำนวน 6 ประเภท ได้แก่ Coinage (การบัญญัติคำ), Compounding (การประสมคำ), Clipping (การตัดคำ), Conversion (การเปลี่ยนหน้าที่คำ), Acronyms (การย่อคำ) และ Derivation (การเติมหน่วยคำแปลง) ขณะที่ Green Book มีจำนวนคำใหม่มากกว่า จำนวน 1 ประเภท คือ Borrowing (การยืมคำ) และประเภทที่ภาพยนตร์ทั้งสองเรื่องมีจำนวนคำใหม่เท่ากัน คือ Blending (การรวมคำ) และประเภทที่ไม่ปรากฏคำใหม่ในภาพยนตร์ทั้งสองเรื่อง ได้แก่ Backformation (การสร้างคำย้อนกลับ) และ Multiple process (การรวมหลายวิธี)

2. ภาพยนตร์เรื่อง Green Book มีประโยคที่เป็นความหมายแฝงโดยรวมมากกว่า The Butler เมื่อพิจารณาตามประเภทของความหมายแฝงพบว่า Green Book ที่เป็นประโยคความหมายแฝง จำนวน 40 ประโยค ขณะที่ The Butler มีประโยคที่เป็นความหมายแฝง จำนวน 14 ประโยค

ผู้วิจัยจะอภิปรายผลการวิเคราะห์การใช้ภาษาในภาพยนตร์แนวเหยียดเชื้อชาติ กรณีศึกษา Green Book และ The Butler ตามลำดับวัตถุประสงค์การศึกษา ดังนี้

1. อภิปรายการวิเคราะห์การสร้างคำในภาพยนตร์ Green Book และ The Butler

จากการศึกษาการวิเคราะห์การสร้างคำในภาพยนตร์ Green Book และ The Butler พบว่าในภาพยนตร์เรื่อง Green Book พบ Derivation (การเติมหน่วยคำแปลง) มากที่สุดจำนวน 55 คำ เช่น respectful, performance, personal รองลงมาคือ Compounding (การประสมคำ) จำนวน 51 คำ เช่น low-class, snowplows, sweetheart และ Acronym (การย่อคำ) จำนวน 44 คำ เช่น Mr. และ ain't และไม่พบประเภท Backformation (การสร้างคำย้อนกลับ) Conversion (การเปลี่ยนหน้าที่คำ) และ Multiple process (การรวมหลายวิธี) ขณะที่ในภาพยนตร์เรื่อง The Butler พบ Derivation (การเติมหน่วยคำแปลง) มากที่สุดจำนวน 142 คำ เช่น accomplishments, calligraphers, enforce รองลงมาคือ Compounding (การประสมคำ) จำนวน 77 คำ เช่น star-shaped, playboy, role-play และ Acronym (การย่อคำ) จำนวน 56 คำ เช่น CNN, DC, FBI และไม่พบประเภท Backformation (การสร้างคำย้อนกลับ) และ Multiple process (การรวมหลายวิธี) สิ่งที่ปรากฏเหมือนกันก็คือ Derivation (การเติมหน่วยคำแปลง) Compounding (การประสมคำ) และ Acronym (การย่อคำ) พบมากที่สุดตามลำดับในภาพยนตร์ทั้งสองเรื่อง สอดคล้องกับ Purwaningtyas (2016, น.17) ที่พบ Compounding (การประสมคำ) และ Derivation (การเติมหน่วยคำแปลง) ในการวิเคราะห์การสร้างคำใหม่ในภาพยนตร์เรื่อง The Adventure of Tintin เช่นเดียวกับปิยบุษ พุเกิ้ลและคณะ (2556, น.197) ที่พบ Compounding (การประสมคำ) ในการวิเคราะห์การสร้างคำใหม่ในโฆษณา นิตยสารผู้หญิง ที่พบ Compounding (การประสมคำ) ในการวิเคราะห์การสร้างคำภาษาอังกฤษที่พบในสื่อโฆษณา กลางแจ้งในกรุงเทพมหานคร กล่าวได้ว่า Compounding (การประสมคำ) เป็นวิธีการที่นิยมใช้ในภาษาลักษณะบันเทิงคดี (Fiction Language) และ Derivation (การเติมหน่วยคำแปลง) เป็นวิธีการเพิ่มเติมความหมายของคำเดิมหรือดัดแปลงหน้าที่ของคำทำให้เกิดคำกลุ่มนี้มากกว่าวิธีการอื่น (O'Grady, 1997, น.168) ในทางกลับกัน Backformation (การสร้างคำย้อนกลับ) และ Multiple process (การรวมหลายวิธี) มักไม่พบการสร้างคำ สอดคล้องกับ Novianti (2017, น.23) ที่ไม่พบ Backformation (การสร้างคำย้อนกลับ) และ Multiple process (การรวมหลายวิธี) ในการวิเคราะห์การสร้างคำในภาพยนตร์เรื่อง Deadpool กล่าวคือที่มักไม่พบ Backformation เพราะเป็นวิธีการที่มีความคล้ายคลึงกับ Derivation (การเติมหน่วยคำแปลง) หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า *back-derivation* กล่าวคือคำกริยาให้เป็นคำนาม หรือกลับคำนามให้เป็นกริยา เช่น regulate เติม -ion เป็น regulation แล้วเปลี่ยน regulation กลับเป็น regulate เมื่อต้องการใช้เป็นกริยา (Yule, 2010, น.53) ส่วน Multiple Process (การรวมหลายวิธี) เป็นวิธีการสร้างคำที่ซับซ้อนและต้องใช้วิธีการอื่น ๆ มารวมกันเพื่อให้เกิดคำใหม่จึงไม่เป็นที่นิยม

2. อภิปรายการวิเคราะห์ความหมายแฝงในภาพยนตร์ Green Book และ The Butler

จากการศึกษาความหมายแฝงในภาพยนตร์เรื่อง Green Book พบ Connotative (ความหมายแฝง) จำนวน 40 ประโยค ขณะที่ภาพยนตร์เรื่อง The Butler พบ Connotative จำนวน 14 ประโยค ที่พบ Connotative (ความหมายแฝง) จำนวน 34 ประโยค ในการวิเคราะห์ความหมายแฝงในภาพยนตร์เรื่อง Sausage Party ความหมายแฝงที่พบในภาพยนตร์ Green Book ส่วนใหญ่จะเป็นการเหยียดเชื้อชาติ เช่น “Don't let the sun set on your black ass” ตำรวจนายหนึ่งพูดกับ Dr. Shirley ว่า “อย่าปล่อยให้ดวงอาทิตย์ตกบนตูดหมีของคุณ” เช่นเดียวกับประโยค “I want these Yankees off of my property.” ตำรวจพูดกับ Tony ว่า “ฉันต้องการให้แยงกี้พวกนี้ออกไปจากทรัพย์สินของฉัน” และอีกประเภทที่จะเป็นการประชดประชัน เช่น “People don't like the way I talk, they can go take a shit.” Tony สนทนากับ Dr. Shirley ว่า “พวกเขาไม่ชอบวิธีที่ฉันพูด พวกเขาจะไปตายที่ไหนก็ช่าง”

เช่นเดียวกับประโยค “They don't like it, They can shove it up their ass.” Tony สนทนากับ Dr. Shirley ว่า “พวกเขาไม่ชอบการแสดงออกเช่นนั้น ก็ช่างหัวมันปะไร” ขณะที่ The Butler ส่วนใหญ่จะเป็นการสอนเอาชีวิตรอดในโลกที่คนขาวเป็นใหญ่ เช่น “Cecil, we got two faces, ours and the one we got to show the white folks” Maynard พูดกับ Cecil ว่า “เซอซิล พวกเรามีสองหน้า หน้าจริงและอีกหน้าที่แสร้งให้คนขาวเห็น” เช่นเดียวกับประโยค “And, you know, sometime I feel like...we're living in two different worlds.” Cecil พูดกับ Carter ว่า “คุณรู้ไหม บางครั้งฉันรู้สึกเหมือนเราอยู่กันคนละโลก” ซึ่งโลกในที่นี้หมายถึงคนผิวดำและผิวขาว ซึ่งคนผิวดำไม่สามารถเรียกร้องสิทธิเสรีภาพได้เพราะพวกเขาอาศัยอยู่ในประเทศที่มีผู้อำนาจคือคนผิวขาว

ข้อเสนอแนะ

1. ในด้านการนำไปใช้ ผู้วิจัยควรศึกษาทฤษฎีการสร้างคำและความหมายแฝง วจนลีลาเพื่อให้เข้าใจและสามารถวิเคราะห์ข้อความจากบทภาพยนตร์ได้ง่ายขึ้น และสำคัญอย่างยิ่งควรมีผู้เชี่ยวชาญคอยให้คำแนะนำและประเมินความถูกต้องแม่นยำของข้อมูลที่นักวิเคราะห์
2. ในด้านการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยควรเลือกภาพยนตร์แนวอื่นมาวิเคราะห์ เช่น สยองขวัญ ตลก เป็นต้น เพื่อความหลากหลายในการวิเคราะห์ หรืออาจประยุกต์ใช้ทฤษฎีกับสื่ออื่น ๆ เช่น โฆษณา เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ได้รับการสนับสนุนจากสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ที่ส่งเสริมให้มีโอกาสในการดำเนินการวิจัยจนเสร็จสิ้น และผู้เชี่ยวชาญที่ให้คำปรึกษาและทำหน้าที่ตรวจสอบความเชื่อมั่นแบบความสอดคล้องและความคงเส้นคงวากายในการวิเคราะห์ข้อมูลการสร้างคำและความหมายแฝงในภาพยนตร์ทั้งสองเรื่อง ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

เอกสารอ้างอิง

- บุปผา ปงลังกา คิตา เขี่ยมขันติถาวรและอารีรักษ์ มีแจ้ง. (2559). ผลการใช้ภาพยนตร์แอนิเมชันเพื่อพัฒนาความสามารถทางด้านการพูดภาษาอังกฤษและความพึงพอใจ โรงเรียนพร้าวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์การเรียนรู้ทางไกลเชิงนวัตกรรม*, 6(1), 45-60.
- ปิยนุช ภูขาวและนภาศรี ทิมแย้ม. (2556). Word Formation Processes of Neologisms Found in Women Cosmetic Advertisement in Women Magazines. *วารสารมนุษยศาสตร์*, 19(1), 197-214.
- วาสนา ณ วิเชียร วีระพล สายกาล เกศมณี แก้วบางและอมิตตา หุ่นเก่า. (2562). *บทเรียนมัลติมีเดียจากฉากและบทพูดในบทพูดในภาพยนตร์เพื่อพัฒนาคำศัพท์และสำนวนภาษาอังกฤษของนักเรียนที่มีปัญหาสมาธิสั้น*. (รายงานผลการวิจัย). เพชรบูรณ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- Riani, A. and Nasuttion, S.S. (2019). An Analysis of Implicature in “Peaceful Warrior” Movie Script. *Proceeding Universitas Pamulang*, 1(1), 95-105.
- Hughes, R. (2009). *The Teacher's Grammar of English*. New York: Cambridge University Press.

- Leech, G. (1981). *Semantics: The Study of Meaning*. Harmondsworth: Penguin.
- Marzita, R., Syarif, H. and Ardi, H. (2013). An Analysis of Word Formation Process of English Slang in Teenager Movie Scripts. *English Language and Literature E-Journal*, 2(1), 163-173.
- Novianti, D. (2017). *Word Formation Analysis of English Slang Language on "Dead pool" Movie*. Bachelor of Arts in English, State Islamic University of Syarif Hidayatullah.
- O'Grady, W. (1997). *Contemporary Linguistics: An Introduction*. New York: Longman.
- Prastyphylia, D.N. (2018). Types of Slang Words in the Movie Script of Sausage Party. *Jurnal Humanis, Fakultas Ilmu Budaya Unud*, 22(3), 796-803.
- Purwaningtyas, T. (2016). *A Morphology Analysis of Word Formation Process in Film Script "The Adventures of Tintin"*. Bachelor of Arts in English, State Islamic College of Ponorogo.
- Yule, G. (2010). *The Study of Language*. (4th). New York: Cambridge University Press.

การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของ
นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
Development of Indicator Competence Researcher in
The Classroom of Pre-Service Teachers of Education Faculty
Suan Sunandha Rajabhat University

วิภาวรรณ เอกวรรณง^{1*}

Wipawan Ekwannang^{1*}

^{1*} อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

*Corresponding author E-mail: wipawan.ea@ssru.ac.th

Received: October 4, 2020; Revised: June 26, 2021; Accepted: June 28, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 5 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ปีการศึกษา 2562 จำนวน 588 คน กลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ จำแนกชั้นภูมิตามสาขาวิชา 6 สาขาวิชา จำนวน 238 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามสมรรถนะนักวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจเพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา แสดงค่าดัชนี ไคเซอร์ – ไมเยอร์ – ออลคิน เท่ากับ .939 ได้องค์ประกอบที่เหมาะสมจำนวน 8 องค์ประกอบ 62 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ 1) การดำเนินการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน 19 ตัวบ่งชี้ 2) ทักษะและคุณลักษณะนักวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน 16 ตัวบ่งชี้ 3) การจัดการเรียนการสอน 8 ตัวบ่งชี้ 4) ความรู้และคุณลักษณะจริยธรรมความเป็นครู 6 ตัวบ่งชี้ 5) การสังเกตและพัฒนานักเรียน 7 ตัวบ่งชี้ 6) การแสวงหาคำตอบ 3 ตัวบ่งชี้ 7) ความซื่อสัตย์ในการอ้างอิงเอกสาร/งานวิจัย 2 ตัวบ่งชี้ และ 8) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 1 ตัวบ่งชี้

คำสำคัญ: สมรรถนะนักวิจัย การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

Abstract

The purpose of this research was to develop indicator competence researcher in the classroom of pre-service teachers. The participants of this research are the 5th year teaching profession students of Suan Sunandha Rajabhat University The total of participants of this

research are 588 people. The research instrument is questionnaire The statistic is Exploratory Factor Analysis.

The researcher's findings were as follows.

According to analysis indicator competence researcher in the classroom of faculty pre-service teachers of Suan Sunandha Rajabhat University, researcher analyses document operation in the classroom. Morality teacher profession competency receives 58 indicators by showing 0.939 MSA (The Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy). It is higher than 0.50 and it is near 1. It shows that information is appropriate for analyses. There are 8 compositions, 62 indicators

- 1) 19 indicators about operation classroom action research.
- 2) 16 indicators about attitude and characteristic of researchers.
- 3) 8 indicators about the teaching and learning management.
- 4) 6 indicators about knowledge and ethical characteristics of teacher.
- 5) 7 indicators about observing and students 'development.
- 6) 3 indicators about finding answers.
- 7) 2 indicators about honesty of documentary/research reference.
- and 8) an indicator about academic achievement.

Keywords: Researcher Competencies, Classroom Action Research, Pre-Service Teachers

บทนำ

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มีหน้าที่ในการผลิตบัณฑิตครู ที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องตามข้อกำหนดของมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา ด้านมาตรฐานความรู้ มาตรฐานที่ 7 การวิจัยทางการศึกษา ดังนั้นนักศึกษาครูจึงต้องมีสมรรถนะในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนในคณะครุศาสตร์ เน้นการเรียนรู้จากสถานการณ์จริง ผสมผสานภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ (คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 2561, น. 1) จากหลักการ ดังกล่าว จึงได้กำหนดให้นักศึกษาที่ฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครูมีสมรรถนะด้านการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อเตรียมพร้อมในการออกไปประกอบอาชีพครูที่มีประสิทธิภาพ ดังนี้ สุวิมล ว่องวานิช (2553, น. 24-25) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการวิจัยต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ไว้ว่า การที่ครูได้มีการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนจะมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ทั้งด้านตัวครูเองที่ได้พัฒนาองค์ความรู้ เพิ่มประสิทธิภาพการสอน นักเรียนได้รับการแก้ไขหรือพัฒนาให้มีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่สูงขึ้น การทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนจึงเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษา ประกอบกับ สำนักพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553, น. 15-21) ได้กำหนดสมรรถนะประจำสายงานสมรรถนะหนึ่งได้แก่ สมรรถนะการวิเคราะห์ สังเคราะห์และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ขนาธิป ท้ายแป (2555, น. 90) ที่กล่าวว่า คุณภาพในการปฏิบัติงานของครู ต้องมีสมรรถนะในการดำเนินการวิจัย ครูในระดับปฏิบัติการต้องดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนง่าย ๆ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่ปฏิบัติงานเสมือนครูระดับปฏิบัติการจึงจำเป็นต้องมีสมรรถนะในการดำเนินการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน การดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนเป็นการดำเนินการที่ต้องอาศัยสมรรถนะหลายด้าน สิ่งหนึ่งที่จะทำให้การดำเนินการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของนักศึกษามีประสิทธิภาพขึ้นคือการมี ตัวบ่งชี้ที่ชัดเจน ทั้งนี้เนื่องจากตัวบ่งชี้เป็นสิ่งที่สังเกตได้ ใช้บ่งบอกสมรรถนะหรือสะท้อนลักษณะการดำเนินงานหรือผลของการดำเนินงาน (ศิริชัย กาญจนวสี, 2551, น. 5) และจากผลการดำเนินการวิจัย ของ กรรณิการ์ ภิรมย์รัตน์ (2560, น.

40-41) ศึกษา การพัฒนาชุดฝึกทักษะการเขียนเค้าโครงการวิจัยทางการศึกษาสำหรับนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ส่วนหนึ่งของผลการศึกษา พบว่า นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ไม่สามารถเขียนเค้าโครงการวิจัยได้ เนื่องจาก มีความคิดว่า วิชาวิจัยเป็นวิชาที่เนื้อหาหายาก กระบวนการซับซ้อน อาจารย์ผู้สอนดูแลนักศึกษาไม่ทั่วถึง จึงส่งผลต่อการเขียนเค้าโครงการวิจัย และจากประสบการณ์การสอนและการเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสอบป้องกันการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ของผู้วิจัย พบว่า นักศึกษามีปัญหาและมีความเครียดและวิตกกังวลว่าจะดำเนินการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนอย่างไร ให้เกิดประสิทธิภาพ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจว่า การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน สำหรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจะมีองค์ประกอบใดบ้าง แต่ละองค์ประกอบมีตัวบ่งชี้ย่อยใดบ้าง เพื่อเป็นประโยชน์และข้อมูลพื้นฐานให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู นำตัวบ่งชี้ไปใช้ในการตรวจสอบและพัฒนาสมรรถนะการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของตนเอง อาจารย์ผู้สอนในวิชาที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย นำไปใช้ในการวางแผนจัดการเรียนการสอน อาจารย์นิเทศนำไปใช้ในการกำกับติดตามการดำเนินงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน คณะกรรมการสอบป้องกันการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน นำไปใช้เป็นเครื่องมือในประเมินการดำเนินการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของนักศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 5 ที่กำลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 6 สาขาวิชา จำนวน 588 คน กลุ่มตัวอย่าง การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สูตรการคำนวณ จากประชากร 588 คน กำหนดความคลาดเคลื่อนที่ ระดับ .05 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 238 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างเป็นการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิให้ได้จำนวนขนาดกลุ่มตัวอย่างตามที่ต้องการ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสาขา

สาขา	ประชากร (จำนวน)	กลุ่มตัวอย่าง (จำนวน)
ภาษาไทย	95	38
สังคมศึกษา	100	41
การศึกษาปฐมวัย	108	44
คณิตศาสตร์	95	38
ภาษาอังกฤษ	95	38
วิทยาศาสตร์	95	38
รวม	588	238

2. เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามสมรรถนะการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เป็น แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ การสร้างเครื่องมือการวิจัย ดำเนินการโดย 1) ศึกษา ค้นคว้า สังเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน การจัดการเรียนการสอน สมรรถนะนักวิจัย คุณลักษณะครู จรรยาบรรณนักวิจัย 2) นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ สังเคราะห์ มาสร้างเป็น (ร่าง) แบบสอบถามสมรรถนะนักวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ที่ครอบคลุมประเด็น เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การดำเนินการวิจัย ปฏิบัติการในชั้นเรียน คุณลักษณะนักวิจัย คุณลักษณะนักศึกษาครูและจรรยาบรรณนักวิจัย การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย ผู้วิจัยมีวิธีการในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการดำเนินการวิจัย ดังนี้ 1) การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา IOC (Index of Item Objective Congruence) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ผู้วิจัยกำหนดคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญไว้ว่า เป็นผู้สอนในคณะครุศาสตร์ / ศึกษา ที่สอนในวิชาที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย และมีประสบการณ์ในการสอนมาแล้วไม่ต่ำกว่า 3 ปี ได้ค่าความสอดคล้อง IOC เป็นไปตามเกณฑ์คือมีค่ามากกว่า 0.50 ทุกข้อ โดยค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 การตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มเป้าหมายที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏอื่น ๆ จำนวน 32 คน หาค่าความเชื่อมั่นโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของคอนบาค (α) (Cronbach's alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .93

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณบดี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ในการเก็บรวบรวมผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และมีผู้ช่วยนักวิจัยช่วยแจกแบบสอบถามในวันปัจฉิมนิเทศของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมด้วยแบบสอบถามด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ใช้ KMO and Bartlett's test of sphericity ใช้วิธีสกัดปัจจัยแบบ Principal Component Analysis (PCA) ใช้ค่า Eigen Values มากกว่า 1 หมุนแกนสูงสุดที่ 25 รอบ เลือกวิธีการหมุนแบบ Varimax มีเกณฑ์การคัดเลือกตัวบ่งชี้ ดังนี้

4.1 การพิจารณาความเหมาะสมของเมทริกซ์สหสัมพันธ์ ก่อนการวิเคราะห์องค์ประกอบ ทดสอบค่า Bartlett's test of sphericity เพื่อทดสอบว่าเมทริกซ์สหสัมพันธ์นั้นเป็นเมทริกซ์เอกลักษณ์ (Identity Matrix) หรือไม่ โดยพิจารณาค่าไค-สแควร์ ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ถ้ามีนัยสำคัญทางสถิติต่ำกว่านัยสำคัญที่กำหนด จะปฏิเสธสมมติฐานที่ว่าเมทริกซ์สหสัมพันธ์เป็นเมทริกซ์เอกลักษณ์ ซึ่งหากผลการทดสอบพบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน แสดงว่าตัวแปรมีความสัมพันธ์กันเพียงพอที่จะใช้สถิติวิเคราะห์ตัวแปรพหุนามได้ และสามารถนำข้อมูลไปวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไปได้

4.2 การทดสอบความเหมาะสมของข้อมูลในการวิเคราะห์องค์ประกอบ ด้วยค่า ดัชนีไคเซอร์-ไมเยอร์-โอลคิน (The Kaiser-Meyer – Olkin Measure of sampling Adequacy : MSA) เป็นดัชนีเปรียบเทียบขนาดของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่สังเกตได้และขนาดของสหสัมพันธ์พาร์เชียลระหว่างตัวแปรแต่ละคู่ เมื่อจัดความแปรปรวนของตัวแปรอื่นแล้ว ค่าที่เหมาะสม จะต้องมีความมากกว่า .50 และถ้าค่า KMO ยิ่งเข้าใกล้ 1 จะเหมาะสมมากในการใช้วิเคราะห์องค์ประกอบ

4.3 การพิจารณารายข้อใช้การพิจารณาความมีนัยสำคัญของค่าน้ำหนักองค์ประกอบ แฮร์และคณะ (Hair & Others.2006:127-128 อ้างถึงใน มาตา แก้วเซ่ง. 2559, น 130) ได้เสนอแนะการพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 2 ลักษณะคือ ความมีนัยสำคัญในการปฏิบัติ (Practical Significance) และความมีนัยสำคัญทางสถิติ (Statistical Significance) การพิจารณาความมีนัยสำคัญในเชิงปฏิบัติเป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกตัวแปรสามารถประเมินค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 3 ระดับ ดังนี้

4.3.1 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบในช่วงระหว่าง $\pm .30$ ถึง $\pm .40$ อยู่ในระดับต่ำที่ตีความโครงสร้างของข้อมูล

4.3.2 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบในช่วงระหว่าง $\pm .50$ หรือมากกว่า แสดงว่านัยสำคัญในทางปฏิบัติ

4.3.3 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบในช่วงระหว่าง $\pm .70$ เป็นตัวบ่งชี้ของโครงสร้างที่ได้มีการนิยามอย่างดีและเป็นเป้าหมายของการวิเคราะห์องค์ประกอบ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาองค์ประกอบเชิงสำรวจเพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ตารางที่ 2 ผลการพิจารณาความเหมาะสมของข้อมูล

ข้อมูล	Bartlett's Test of Sphericity			Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling	
	Approx.	df	Sig.	ค่าที่	ค่าที่ได้
ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา	Chi-Square			ค่าที่เหมาะสม	
	12302.479	1891	.000	>.50	.939

จากตารางที่ 2 แสดงค่าดัชนีไกเซอร์ – ไมเยอร์ – ออลคิน (The Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy : MSA) เท่ากับ .939 มีค่าสูงกว่า .50 และค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่าข้อมูลมีความเหมาะสมที่จะวิเคราะห์องค์ประกอบดีมาก ค่าไค-สแควร์ จาก Bartlett's Test of Sphericity มีค่าเท่ากับ 12302.479 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000 จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ว่าเมตริกซ์สัมพันธ์เป็นเมตริกซ์เอกลักษณ์และเมตริกซ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กัน จึงมีความเหมาะสมที่จะใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบ ข้อความทั้ง 62 ข้อความ มีความสัมพันธ์กันเพียงพอและสามารถนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบได้

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจของการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวนตัวบ่งชี้ 62 ตัวบ่งชี้ ใช้ KMO and Bartlett's Test of Sphericity สกัดองค์ประกอบแบบ Principal Component Analysis (PCA) และใช้ค่า Eigen Values มากกว่า 1 หมุนแกนสูงสุดที่ 25 รอบ โดยเลือกวิธีการหมุนแบบ Varimax องค์ประกอบที่ควรเป็นคือ 8 องค์ประกอบ การพิจารณาตัวบ่งชี้ ใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักตั้งแต่ .30 ขึ้นไป การจัด

องค์ประกอบตัวบ่งชี้พิจารณาจากค่าน้ำหนักที่มีค่าสูงเป็นเกณฑ์ จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า มี 8 องค์ประกอบ 62 ตัวบ่งชี้ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงค่าไอเกน ร้อยละความแปรปรวนและร้อยละสะสมของความแปรปรวนขององค์ประกอบ

องค์ประกอบ	ค่าไอเกน	ร้อยละของ ความแปรปรวน	ร้อยละสะสมของ ความแปรปรวน
1. การดำเนินการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน	21.599	34.837	34.837
2. ทศนคติและคุณลักษณะนักวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน	6.527	10.528	45.365
3. การจัดการเรียนการสอน	3.382	5.455	50.820
4. ความรู้และคุณลักษณะจริยธรรมความเป็นครู	2.173	3.505	54.325
5. การสังเกตและพัฒนานักเรียน	1.600	2.580	56.905
6. การแสวงหาคำตอบ	1.396	2.252	59.157
7. ความซื่อสัตย์ในการอ้างอิงเอกสาร/งานวิจัย	1.350	2.177	61.334
8. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	1.145	1.847	65.112

จากตารางที่ 3 แสดงค่าไอเกน ร้อยละความแปรปรวนและร้อยละสะสมของความแปรปรวนขององค์ประกอบ พบว่า ค่าไอเกนสูงสุดมีค่า เท่ากับ 21.599 ค่าต่ำสุดมีค่า เท่ากับ 1.145 ร้อยละความแปรปรวนสูงสุด เท่ากับ 34.837 ร้อยละความแปรปรวนต่ำสุด เท่ากับ 1.847 ร้อยละสะสมของความแปรปรวนเท่ากับ 65.112

จากการพิจารณาสาระของตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบที่ผ่านการสกัดองค์ประกอบและหมุนแกน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ดังตารางที่ 4 – 11

ตารางที่ 4 แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ 1 ตัวบ่งชี้การดำเนินการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

ตัวบ่งชี้ ที่	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
1	การกำหนดปัญหาการวิจัย	.731
2	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	.729
3	การกำหนดวัตถุประสงค์	.728
4	การระบุขอบเขต	.630
5	การเขียนนิยามศัพท์	.735
6	การนำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	.763
7	การนำเสนอกรอบแนวคิด	.739
8	การระบุประชากรเป้าหมาย	.706
9	การระบุเครื่องมือการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน	.796
10	การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	.737

ตัวบ่งชี้ ที่	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
11	การพัฒนาสื่อ/นวัตกรรม ที่สอดคล้องกับแนวคิดเพื่อการดำเนินการวิจัยปฏิบัติการ ในชั้นเรียน	.770
12	การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้	.424
13	การระบุด้านตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล	.799
14	การวิเคราะห์ข้อมูล	.790
15	การเขียนผลการวิเคราะห์ข้อมูล	.818
16	การสรุปผลการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน	.787
17	การอภิปรายผลการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน	.723
18	การเขียนข้อเสนอแนะการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน	.640
19	การทำรายงานการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน	.662

จากตารางที่ 4 คำนวณน้ำหนักองค์ประกอบที่ 1 การดำเนินการวิจัย มีตัวบ่งชี้ 19 ตัวบ่งชี้ คำนวณน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด ได้แก่ การเขียนผลการวิเคราะห์ข้อมูล .818 คำนวณน้ำหนักองค์ประกอบต่ำสุด ได้แก่ การเขียนแผนการดำเนินการวิจัย .424

ตารางที่ 5 แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ 2 ทศนคติ คุณลักษณะนักวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

ตัวบ่งชี้ ที่	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
1	ความอดทนในการแก้ไขงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนให้สมบูรณ์	.502
2	ความรอบคอบในการดำเนินการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน	.510
3	การกำหนดแผนการดำเนินการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนอย่างเป็นลำดับขั้นตอน	.536
4	การปฏิบัติงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนตามแผนที่กำหนด	.518
5	การพัฒนาสื่อ/นวัตกรรมเพื่อการดำเนินการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน	.573
6	ความเชื่อว่าการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนสามารถแก้ปัญหาหรือพัฒนานักเรียนได้	.719
7	ความเชื่อว่าการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่ให้กับผู้อื่น	.788
8	ความเชื่อว่าการดำเนินการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนช่วยให้เป็นคนรอบคอบ	.802
9	ความเชื่อการดำเนินการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเป็นสิ่งที่ครูต้องทำ	.767
10	การทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนทำให้เป็นคนคิดอย่างเป็นระบบ	.765
11	การรับฟังข้อเสนอแนะของผู้อื่นในการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน	.724
12	การพิจารณาความน่าเชื่อถือของผลการดำเนินงานวิจัยที่ใช้อ้างอิงอย่างมีเหตุและผล	.754

ตัวบ่งชี้ ที่	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
13	การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับผู้อื่นจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ในการดำเนินการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน	.668
14	ความรู้สึกรู้สึกมีความสุขและความภูมิใจในการรายงานผลการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน	.727
15	การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารเป็นสิ่งสำคัญของทำรายงานการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน	.674
16	ความภูมิใจในการดำเนินการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนสำเร็จ	.727

จากตารางที่ 5 คำนวณน้ำหนักองค์ประกอบที่ 2 ตัวบ่งชี้ทัศนคติและคุณลักษณะนักวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน มีตัวบ่งชี้ 16 ตัวบ่งชี้ คำนวณน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด ได้แก่ ความเชื่อว่าการดำเนินการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนช่วยให้เป็นคนรอบคอบ.802 คำนวณน้ำหนักองค์ประกอบต่ำสุด ได้แก่ ความอดทนในการแก้ไขงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนให้สมบูรณ์ .502

ตารางที่ 6 แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบตัวบ่งชี้ที่ 3 การจัดการเรียนการสอน

ตัวบ่งชี้ที่	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
1	การเตรียมสิ่งที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน	.689
2	การนำเข้าสู่บทเรียน	.704
3	การทบทวนเนื้อหา ก่อนการสอน	.722
4	การชี้แจงกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน	.732
5	การพัฒนา/ใช้สื่อ นวัตกรรมที่เหมาะสมกับผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้แต่ละครั้ง	.610
6	การจัดการเรียนการสอนโดยการใช้คำถามกระตุ้น แนะนำแหล่งเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสถานการณ์จริง	.672
7	การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในชั้นเรียนขณะจัดการเรียนการสอน	.580
8	บุคลิกภาพที่เหมาะสมของครูที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน	.657

จากตารางที่ 6 คำนวณน้ำหนักองค์ประกอบที่ 3 การจัดการเรียนการสอน มีตัวบ่งชี้ 8 ตัวบ่งชี้ คำนวณน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด ได้แก่ การชี้แจงกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน .732 คำนวณน้ำหนักองค์ประกอบต่ำสุด ได้แก่ การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในชั้นเรียนขณะจัดการเรียนการสอน .580

ตารางที่ 7 แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบตัวบ่งชี้ที่ 4 ความรู้และคุณลักษณะจริยธรรมความเป็นครู

ตัวบ่งชี้ที่	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
1	การแก้ไข/การพัฒนาตนเอง	.413

ตัวบ่งชี้ที่	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
2	การมีความรู้ในเนื้อหาการสอน	.654
3	การมีความรู้ทั่วไป	.723
4	การแสวงหาและค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม	.670
5	ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	.707
6	การแก้ปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	.660

จากตารางที่ 7 คำนวณน้ำหนักองค์ประกอบที่ 4 ความรู้และคุณลักษณะจริยธรรมความเป็นครู มีตัวบ่งชี้ 6 ตัวบ่งชี้ คำนวณน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด ได้แก่ ความรู้ทั่วไป .723 คำนวณน้ำหนักองค์ประกอบต่ำสุด ได้แก่ การแก้ไข/การพัฒนาตนเอง .413

ตารางที่ 8 แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ 5 การสังเกตและการพัฒนานักเรียน

ตัวบ่งชี้ที่	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
1	การรับฟังความคิดเห็นของนักเรียนขณะจัดการเรียนการสอน	.418
2	การติดตามพัฒนาการของนักเรียนที่มีปัญหา	.462
3	ความมุ่งมั่นในการพัฒนานักเรียนที่มีปัญหาการเรียนรู้อยู่	.485
4	การสังเกตพฤติกรรมนักเรียนของนักเรียน	.578
5	การพัฒนาเครื่องมือการประเมินนักเรียนที่มีปัญหา	.705
6	การบันทึกพฤติกรรมนักเรียน	.762
7	การวิเคราะห์สภาพปัญหาในชั้นเรียน	.533

จากตารางที่ 8 คำนวณน้ำหนักองค์ประกอบที่ 5 การสังเกตและการพัฒนานักเรียน มีตัวบ่งชี้ 7 ตัวบ่งชี้ คำนวณน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด ได้แก่ การบันทึกพฤติกรรมนักเรียน .762 คำนวณน้ำหนักองค์ประกอบต่ำสุด ได้แก่ การรับฟังความคิดเห็นของนักเรียนขณะจัดการเรียนการสอน .418

ตารางที่ 9 แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ 6 การแสวงหาคำตอบ

ตัวบ่งชี้ที่	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
1	การเป็นคนช่างสังเกตเหตุการณ์ทุกอย่างที่เข้ามาในชีวิตประจำวัน	.724
2	การหาคำตอบในสิ่งที่สงสัย	.753
3	การแสวงหาความรู้ทางวิชาการที่หลากหลาย	.558

จากตารางที่ 9 คำนวณน้ำหนักองค์ประกอบที่ 6 การแสวงหาคำตอบ มีตัวบ่งชี้ 3 ตัวบ่งชี้ คำนวณน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด ได้แก่ การหาคำตอบในสิ่งที่สงสัย มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ .753 คำนวณน้ำหนักองค์ประกอบต่ำสุด ได้แก่ การแสวงหาความรู้ทางวิชาการที่หลากหลาย มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ .558

ตารางที่ 10 แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ 7 ความซื่อสัตย์ในการอ้างอิงเอกสาร/งานวิจัย

ตัวบ่งชี้ที่	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
1	การนำเอกสาร งานวิจัยมาใช้ ต้องมีการอ้างอิงชื่อเจ้าของผลงานเสมอ	.573
2	การอ้างอิงเอกสารงานวิจัยตามข้อกำหนดของหน่วยงาน (เอกสาร/งานวิจัย ไม่เกิน 10 ปี)	.546

จากตารางที่ 10 คำนวณน้ำหนักองค์ประกอบที่ 7 ความซื่อสัตย์ในการอ้างอิงเอกสาร/งานวิจัย มีตัวบ่งชี้ 2 ตัว คำนวณน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด ได้แก่ การนำเอกสาร งานวิจัยมาใช้ ต้องมีการอ้างอิงชื่อเจ้าของผลงานเสมอ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ .573 ตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักตัวบ่งชี้ต่ำกว่า ได้แก่ การอ้างอิงเอกสารงานวิจัยตามข้อกำหนดของหน่วยงาน (เอกสาร/งานวิจัย ไม่เกิน 10 ปี)

ตารางที่ 11 แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบตัวบ่งชี้ที่ 8 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตัวบ่งชี้	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
1	ผลสัมฤทธิ์การเรียน	.759

จากตารางที่ 11 คำนวณน้ำหนักองค์ประกอบที่ 8 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีตัวบ่งชี้ตัวเดียว ได้แก่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ .759

สรุปผลและวิจารณ์ผล

ผลการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา โดยใช้กรอบแนวคิดจากมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาเกี่ยวข้องกับ สมรรถนะวิชาชีพครู สมรรถนะวิชาชีพนักวิจัย จรรยาบรรณวิชาชีพวิจัย ได้ตัวบ่งชี้สมรรถนะนักวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา 62 ตัวบ่งชี้ 8 องค์ประกอบ ที่ครอบคลุมสมรรถนะนักวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน สำหรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ที่จะต้องดำเนินการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเสมือนกับครูประจำการในโรงเรียน โดยที่ผ่านมามีปัญหาเกี่ยวกับการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ที่ไม่สามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการเรียนการสอนกับการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนได้ การวางแผนการวิจัยที่ไม่เป็นไปตามลำดับขั้นตอน ความตระหนักและยึดมั่นกับคุณธรรมความเป็นครูและจรรยาบรรณนักวิจัย ตลอดจนการวางแผนการเรียนเพื่อให้มีผลสัมฤทธิ์ที่ดี มีความรู้ทั้งในเนื้อหาวิชาที่สอน ความรู้ในวิชาชีพครูที่ช่วยในการจัดการเรียนการสอนและความรู้ทั่วไปที่จะนำมาใช้ในการบูรณา

การกับการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ดำเนินการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น ตัวบ่งชี้ที่พัฒนาขึ้น จึงมีประโยชน์กับผู้ที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ในการนำไปใช้ ได้แก่ ตัวนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สามารถนำไปใช้ในการวางแผนการพัฒนาตนเองในการดำเนินการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนขณะฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สามารถตรวจสอบหรือประเมินตนเองเกี่ยวกับ การดำเนินการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนและตรวจสอบคุณลักษณะอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน อาจารย์นิเทศ ครูพี่เลี้ยง สามารถใช้ตัวบ่งชี้ที่พัฒนาขึ้นในการกำกับติดตาม ให้ข้อเสนอแนะ การดำเนินการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนกับนักศึกษาฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครู อาจารย์ผู้สอนรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยทั้งวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และวิจัยในชั้นเรียนตามกลุ่มสาระ มาใช้ในการวางแผนการสอนและปลูกฝังคุณลักษณะการเป็นนักวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเพื่อให้มีสมรรถนะการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่สูงขึ้น สำหรับผู้บริหาร คณะครุศาสตร์สามารถนำตัวบ่งชี้ที่พัฒนาขึ้น ไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย กำกับ ติดตาม เพื่อส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาสมรรถนะนักวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนให้กับนักศึกษาในคณะครุศาสตร์ นอกจากนี้ผู้ที่สนใจยังสามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลพื้นที่ในการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแต่ละสาขาวิชา

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณแหล่งทุนอุดหนุนการวิจัยประจำปีงบประมาณ 2563 สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา นักศึกษาชั้นปีที่ 5 ปีการศึกษา 2562 ที่มีส่วนช่วยให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ .

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิการ์ ภิรมย์รัตน์. (2560, มกราคม-มีนาคม). การพัฒนาชุดฝึกทักษะการเขียนโครงการวิจัยทางการศึกษา สำหรับนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. *พัฒนาเทคนิคศึกษา*, 29(39), 39-46.
- คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. (2561). *คู่มือฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู*. ม.ป.ท.
- ชนาธิป พุ้ยแป. (2555, ตุลาคม 2554-มีนาคม 2555). การพัฒนาระบบการประเมินการปฏิบัติงานของครูผู้สอน ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน : การประยุกต์ใช้การประเมินผลที่มุ่งเน้นผลลัพธ์ตามระดับความเชี่ยวชาญ. *วิธีวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา*, 9(2), 81-94.
- มาตา แก้วเซ่ง. (2559). การพัฒนาตัวบ่งชี้การคิดเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่ม จังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต).
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, บัณฑิตวิทยาลัย, สาขาวิชาการบริหารและการจัดการศึกษา.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2551). *ทฤษฎีการประเมิน*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2553). *การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *คู่มือประเมินสมรรถนะครู (ฉบับปรับปรุง)*. ม.ป.ท.

ผลการฝึกเสริมความอ่อนตัวควบคู่กับการจินตภาพ
ที่มีต่อความแม่นยำในการเสิร์ฟของนักกีฬาเซปักตะกร้อชาย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

The Effect of Flexibility Training and Imagery in Regards to
Serving Accuracy in Sepak Takraw.

สลักจิตร์ คณະฤทธิ^{1*} พลากร ชาญณรงค์² และ พงษ์วรินทร์ เตังยี่³
Salakjit Kanalit^{1*} Palakorn Channarong² and Pongwarin Teangyee³

^{1*}อาจารย์ประจำสาขาวิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

²อาจารย์ประจำสาขาวิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

³อาจารย์ประจำสาขาวิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

*Corresponding author E-mail: Sepak_ball@hotmail.com

Received: August 17, 2020; Revised: June 24, 2021; Accepted: June 29, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความแม่นยำในการเสิร์ฟเซปักตะกร้อ ของนักกีฬาเซปักตะกร้อชาย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักกีฬาเซปักตะกร้อทีมชายในตำแหน่งตัวเสิร์ฟจำนวน 5 คน ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ โปรแกรมการฝึกความอ่อนตัวและการฝึกจินตภาพ 8 สัปดาห์ ๆ ละ 3 วัน คือ วันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์ ทำการทดสอบความแม่นยำในการเสิร์ฟเซปักตะกร้อ ก่อนและหลังการทดลอง นำผลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า หลังการทดลอง 8 สัปดาห์ กลุ่มตัวอย่างที่ฝึกด้วยโปรแกรมการฝึกความอ่อนตัวและการฝึกจินตภาพ มีผลการทดสอบความแม่นยำในการเสิร์ฟเซปักตะกร้อ สูงกว่าก่อนการทดลอง

คำสำคัญ: ความแม่นยำในการเสิร์ฟ โปรแกรมการฝึกความอ่อนตัวและการฝึกจินตภาพ เซปักตะกร้อ

Abstract

The purpose of this research was to study the accuracy of sepak takraw serving. of male sepak takraw athletes, Phetchabun Rajabhat University The samples used in the research Is a male sepak takraw team in a server position of 5 people, obtained by specific selection. The research instrument was a program of flexibility training and image training, 8 weeks, 3 days per week, Monday, Wednesday and Friday. The accuracy of sepak takraw serving was tested. before and after the experiment The obtained results were used for statistical analysis. by finding the mean and standard deviation.

The results showed that after 8 weeks of the experiment, the samples trained with the flexibility training program and the image training program There is a test result of accuracy in serving Sepak Takraw. higher than before the experiment

Keywords: Serving accuracy, Flexibility Training and Imagery program, Sepak Takraw

บทนำ

กีฬาตะกร้อ เป็นกีฬาไทยที่นิยมเล่นกันอย่างแพร่หลายมานานตั้งแต่สมัยโบราณ เป็นการละเล่นพื้นเมือง มีการเล่นแบบตั้งวง เป็นการใช้ทักษะส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ได้แก่ เท้า เข่า ศอก ไหล่ ศีรษะ เพื่อประคับประคอง ให้ลูกตะกร้อลอยอยู่ในอากาศไม่ให้ตกพื้นและส่งกันไปมา การเล่นกีฬาตะกร้อเป็นกีฬาที่ช่วยส่งเสริมการออกกำลังกายที่ดี อีกทั้งยังให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน เล่นได้ทุกสถานที่ไม่จำกัดเวลา เล่นได้ทั้งในร่มและกลางแจ้ง ใช้พื้นที่ในการเล่นไม่กว้าง ไม่จำกัดเพศ อายุ หรือรูปร่าง การเล่นกีฬาตะกร้อจึงส่งผลให้มีสุขภาพที่ดีทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ดังนั้นการเล่นกีฬาตะกร้อจึงได้รับความนิยมตลอดมา (กรมพลศึกษา, 2543 อ้างถึงใน ปวเรศร์ พันธยุทธ์, 2556) การเล่นกีฬาเซปักตะกร้อจะช่วยประสานหน้าที่ของอวัยวะในร่างกายให้มีระบบการทำงานที่ดีขึ้น จะเป็นการฝึกประสาทได้เป็นอย่างดี เพราะการเล่นลูกแต่ละครั้ง ต้องอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างประสาทกับกล้ามเนื้อและอวัยวะต่าง ๆ เช่น ประสาทตากับการเคลื่อนไหวของเท้าและมือ ทำให้การเตะหรือการเล่นลูกเป็นไปอย่างราบรื่น นิ่มนวลและได้จังหวะจะโคน ประสาทหู ตา ต้องตื่นตัวอยู่เสมอ ประสาทกล้ามเนื้อก็พร้อมที่จะเคลื่อนไหวได้ทันที และรวดเร็วทุกทิศทาง นับเป็นการบริหารกายได้อย่างดีเลิศ เพราะมีการเคลื่อนไหวอวัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกายอยู่ตลอดเวลา ซึ่งดูเหมือนว่ากีฬาตะกร้อจะใช้ทุกส่วนของร่างกาย นับเป็นการส่งเสริมประสิทธิภาพการทำงานของอวัยวะต่าง ๆ ทำให้ร่างกายมีความแข็งแรง สมบูรณ์ ช่วยป้องกันและรักษาโรคหัวใจ ทำให้เลือดไหลเวียนดี การขับถ่ายก็จะติดไปด้วย ทั้งจะต้องมีปฏิภาณไหวพริบ มีการแก้ปัญหา อยู่ตลอดเวลาที่เล่น ต้องใช้สมองและสติปัญญาในการเล่นประเภทที่แข่งขันด้วยแล้วก็ต้อง มีการวางแผนการเล่น โดยอาศัยปัจจัยหลายประการทำให้การแข่งขันมีรสชาติ เพราะเป็นการวัดว่าใครมีไหวพริบและปฏิภาณไหวพริบและประสบการณ์ดีกว่าหรือมากกว่ากันกล่าวได้ว่า กีฬาเซปักตะกร้อ เป็นกีฬาที่เล่นได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ วัสดุอุปกรณ์มีราคาไม่สูง เป็นกีฬาที่สามารถเล่นได้ทุกเพศ ทุกวัย ก่อให้เกิดสังคมมิตรภาพ ความสามัคคี กลมเกลียว ปลุกฝังความมีน้ำใจนักกีฬา และยังเป็นกีฬาที่มีความสนุกสนาน เพลิดเพลินทางจิตใจ ทำให้รู้จักการตัดสินใจ ซึ่งการเล่นกีฬาเซปักตะกร้อใช้ทุกส่วนของร่างกาย นับเป็นการส่งเสริมประสิทธิภาพการทำงานของอวัยวะต่าง ๆ ทำให้ร่างกายมีความแข็งแรง สมบูรณ์ (ศักดิ์ภาพ บุญบาล, 2554)

ศศิมา พุกุลานนท์ (2558) กล่าวว่า การจินตภาพพร้อมการฟังเพลงเป็นการฝึกทางจิตวิทยาการกีฬาที่มีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับแล้วว่า สามารถเพิ่มความสามารถทางการกีฬาได้ เนื่องจากสามารถสร้างประสบการณ์ทักษะกีฬาที่ถูกต้องขึ้นในใจ ทั้งนี้การเพิ่ม การฝึกทางกายในลักษณะเดียวกับการฝึกทางใจข้างต้น จะช่วยกระตุ้นเสริมให้เกิดผลพัฒนาความสามารถทางการกีฬาได้ สอดคล้องกับ แฮร์ริสและแฮร์ริส (Harris and Harris, 1984) ได้กล่าวไว้ว่า ประโยชน์ของการจินตภาพที่มีต่อการแสดงทักษะ จะช่วยเพิ่มการประสานงานในการเคลื่อนไหวของร่างกายได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยรับรู้ตำแหน่งต่าง ๆ

ความอ่อนตัวของร่างกาย หมายถึง ความสามารถของข้อต่าง ๆ ที่สามารถเคลื่อนไหวได้ในมุมกว้าง (Flexibility = The range of motion available at a joint) บุคคลใดที่ความอ่อนตัวของร่างกายดี ก็จะมีผลดีต่อการเคลื่อนไหวในชีวิตประจำวัน เช่น การงอ การเหยียด การก้ม การบิด การหมุน การเหวี่ยง การดึง การดัน การขว้าง ตลอดทั้งการปา และ สู้กัญญา พานิชเจริญนาม (2546) ยังกล่าวไว้อีกว่า บุคคลใดที่มีความอ่อนตัวของข้อต่อและกล้ามเนื้อ (Flexibility or Stretching Exercise) ที่ดียังมีผลดีโดยตรงกับร่างกาย กล่าวคือ ความอ่อนตัวสามารถความตึงเครียดของกล้ามเนื้อ ลดความเครียด ลดการบาดเจ็บ ลดกรดแลคติก (กรดไม่ดี) ที่หลงเหลืออยู่ตามกล้ามเนื้อ เพิ่มประสิทธิภาพของการไหลเวียนโลหิต เพิ่มความยาวของเอ็นและกล้ามเนื้อเพิ่มมุมของการเคลื่อนไหว ตลอดจนทั้งรักษาความตึงของกล้ามเนื้อได้อีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ ศราวุฒิ โภคา (2556) ได้กล่าวว่า โปรแกรมการฝึกทักษะการเสิร์ฟเซปักตะกร้อร่วมกับการฝึกการทรงตัว ความอ่อนตัว และความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ สามารถทำให้ทักษะการเสิร์ฟเซปักตะกร้อของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นดีขึ้น

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยสนใจศึกษาเรื่อง ผลการฝึกความอ่อนตัวควบคู่กับการจินตภาพที่มีต่อความแม่นยำในการเสิร์ฟของนักกีฬาเซปักตะกร้อมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้จะนำไปเป็นข้อมูลในการวางแผนการพัฒนาการทางด้านการส่งเสริมนักกีฬา ของมหาวิทยาลัยให้ประสบความสำเร็จในการแข่งขัน อีกทั้งเพื่อใช้ในการเรียนการสอนรายวิชาตะกร้อต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความแม่นยำในการเสิร์ฟเซปักตะกร้อ ของนักกีฬาเซปักตะกร้อชายมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ที่ทำการฝึกด้วยโปรแกรมการฝึกความอ่อนตัวและการฝึกจินตภาพ

สมมติฐานของการวิจัย

ความแม่นยำในการเสิร์ฟเซปักตะกร้อ ของนักกีฬาเซปักตะกร้อทีมชาย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ หลังการฝึกด้วยโปรแกรมการฝึกความอ่อนตัวและการฝึกจินตภาพ ดีกว่าก่อนการฝึกด้วยโปรแกรมการฝึกความอ่อนตัวและการฝึกจินตภาพ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักกีฬาเซปักตะกร้อทีมชาย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จำนวน 20 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักกีฬาเซปักตะกร้อทีมชายในตำแหน่งตัวเสิร์ฟ จำนวน 5 คน ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. โปรแกรมการฝึกความอ่อนตัวและการฝึกจินตภาพ จำนวน 24 โปรแกรม มีขั้นตอนดังนี้
 - 1.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกความอ่อนตัวและการฝึกจินตภาพแล้วทำการศึกษารูปแบบโปรแกรมการฝึกต่าง ๆ
 - 1.2 ดำเนินการสร้างการฝึกความอ่อนตัวและการฝึกจินตภาพ จำนวน 24 โปรแกรม
 - 1.3 นำโปรแกรมการฝึกความอ่อนตัวและการฝึกจินตภาพ เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน เพื่อทำการประเมินคุณภาพของเครื่องมือเพื่อหาความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ซึ่งคุณภาพของโปรแกรมการฝึกความอ่อนตัวและการฝึกจินตภาพมีค่าความตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 0.88

1.4 ทำการแก้ไขปรับปรุงโปรแกรมการฝึกความอ่อนตัวและการฝึกจินตภาพ ให้มีความสมบูรณ์ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

1.5 นำโปรแกรมการฝึกความอ่อนตัวและการฝึกจินตภาพ ไปดำเนินการฝึกให้นักกีฬาเซปักตะกร้อทีมชาย ในตำแหน่งตัวสำรอง

2. การสร้างแบบทดสอบความแม่นยำในการเสิร์ฟ มีขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบทดสอบการฝึกความแม่นยำในการเสิร์ฟ ของกีฬาเซปักตะกร้อ

2.2 ผู้วิจัยดำเนินการจัดทำแบบทดสอบความแม่นยำในการเสิร์ฟ ของกีฬาเซปักตะกร้อ

2.3 นำแบบทดสอบความแม่นยำในการเสิร์ฟ เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน เพื่อทำการประเมินคุณภาพของเครื่องมือเพื่อหาความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ซึ่งคุณภาพของแบบทดสอบความแม่นยำในการเสิร์ฟ มีค่าความตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 0.88

2.4 ทำการแก้ไขปรับปรุงแบบทดสอบความแม่นยำในการเสิร์ฟ ให้มีความสมบูรณ์ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ให้สมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบทดสอบความแม่นยำในการเสิร์ฟ ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยให้นักกีฬาเซปักตะกร้อทีมชาย ในตำแหน่งตัวสำรอง จำนวน 5 คน ทดสอบด้วยแบบทดสอบทักษะความแม่นยำในการเสิร์ฟ ก่อนการทดลอง

2. ผู้วิจัยทำการฝึกตามโปรแกรมการฝึกความอ่อนตัวและการฝึกจินตภาพให้กับนักกีฬาเซปักตะกร้อทีมชายในตำแหน่งตัวสำรอง จำนวน 5 คน ระยะเวลา 8 สัปดาห์ ๆ ละ 3 วัน คือ วันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์

3. ผู้วิจัยให้นักกีฬาเซปักตะกร้อทีมชาย ในตำแหน่งตัวสำรอง จำนวน 5 คน ทดสอบด้วยแบบทดสอบความแม่นยำในการเสิร์ฟ หลังการทดลอง 8 สัปดาห์

การดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากแบบทดสอบความแม่นยำในการเสิร์ฟ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง ผลการฝึกเสริมความอ่อนตัวควบคู่กับการจินตภาพที่มีต่อความแม่นยำในการเสิร์ฟของนักกีฬาเซปักตะกร้อชายมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ มีดังนี้

ตารางที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างใช้สถิติที่ใช้คือค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
19 - 20	1	20
21 - 22	3	60

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
23 - 24	1	20
รวม	5	100

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างของนักกีฬาเซปักตะกร้อ มีทั้งหมด 5 คน ช่วงอายุ 21 - 22 จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 60 ช่วงอายุ 19 - 20 จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 20 และช่วงอายุ 23 - 24 จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 20 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 แสดงผลผลิศึกษาความแม่นยำในการเสริมฟเซปักตะกร้อ ก่อนและหลังทดลองด้วยโปรแกรมการฝึกความอ่อนตัวและการฝึกจินตภาพในการเสริมฟตะกร้อ

นักกีฬาคคนที่	ความแม่นยำในการเสริมฟเซปักตะกร้อ					
	ก่อนการทดลอง		ความหมาย	หลังการทดลอง		ความหมาย
	$\bar{x}$	S.D.		$\bar{x}$	S.D.	
1	2.50	1.00	ต้องปรับปรุง	3.00	0.82	ปานกลาง
2	2.00	0.82	ต้องปรับปรุง	3.00	0.82	ปานกลาง
3	3.00	0.82	ปานกลาง	3.25	0.96	ปานกลาง
4	1.75	0.96	ต่ำ	2.50	0.58	ต้องปรับปรุง
5	2.25	0.96	ต้องปรับปรุง	3.00	0.82	ปานกลาง
รวม	2.30	0.91	ต้องปรับปรุง	2.95	0.80	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 พบว่า หลังการทดลอง 8 สัปดาห์ นักกีฬาเซปักตะกร้อทีมชายในตำแหน่งตัวเสริมฟ ที่ได้รับการฝึกด้วยโปรแกรมการฝึกความอ่อนตัวและการฝึกจินตภาพทุกคนมีผลทดสอบความแม่นยำในการเสริมฟเซปักตะกร้อ สูงกว่าก่อนการทดลอง โดยค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

สรุปและวิจารณ์ผล

จากสมมติฐานของการวิจัยที่ว่า ความแม่นยำในการเสริมฟเซปักตะกร้อ ของนักกีฬาเซปักตะกร้อทีมชายมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ หลังการฝึกด้วยโปรแกรมการฝึกความอ่อนตัวและการฝึกจินตภาพ ดีกว่าก่อนการฝึกด้วยโปรแกรมการฝึกความอ่อนตัวและการฝึกจินตภาพ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ความแม่นยำในการเสริมฟเซปักตะกร้อ หลังการทดลอง ด้วยโปรแกรมการฝึกความอ่อนตัวและการฝึกจินตภาพในการเสริมฟตะกร้อ ดีกว่าก่อนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า โปรแกรมการฝึกความอ่อนตัวและการฝึกจินตภาพ เป็นโปรแกรมการฝึกที่มีคุณภาพ ซึ่งภายในระยะเวลา 8 สัปดาห์ มีค่าเฉลี่ยความแม่นยำในการเสริมฟตะกร้อ ดีกว่าก่อนการทดลอง ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าโปรแกรมการฝึกความอ่อนตัวและการฝึกจินตภาพ สามารถพัฒนาความแม่นยำในการเสริมฟตะกร้อ อันเกิดจากแนวปฏิบัติที่ผู้วิจัยเลือกมาใช้ซึ่งประกอบไปด้วยแบบฝึกความอ่อนตัวและแบบฝึกการจินตภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ

ศศิมา พกุลานนท์ (2558) กล่าวว่า การจินตภาพพร้อมการฟังเพลงเป็นการฝึกทางจิตวิทยาการกีฬาที่มีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับแล้วว่า สามารถเพิ่มความสามารถทางการกีฬาได้ เนื่องจากสามารถสร้างประสบการณ์ทักษะกีฬาที่ถูกต้องขึ้นในใจ ทั้งนี้การเพิ่ม การฝึกทางกายในลักษณะเดียวกับการฝึกทางใจข้างต้น จะช่วยกระตุ้นเสริมให้เกิดผลพัฒนาความสามารถทางการกีฬาได้ และสอดคล้องกับ แฮร์ริสและแฮร์ริส (Harris and Harris, 1984) ได้กล่าวไว้ว่า ประโยชน์ของการจินตภาพที่มีต่อการแสดงทักษะ จะช่วยเพิ่มการประสานงานในการเคลื่อนไหวของร่างกายได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยรับรู้ตำแหน่งต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับศราวุฒิ โภคา (2556) ได้กล่าวว่า โปรแกรมการฝึกทักษะการเสิร์ฟเซปักตะกร้อร่วมกับการฝึกการทรงตัว ความอ่อนตัว และความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ สามารถทำให้ทักษะการเสิร์ฟเซปักตะกร้อของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นดีขึ้น

ข้อเสนอแนะจากการทำวิจัย

1. จากข้อค้นพบของงานวิจัย พบว่า การนำโปรแกรมการฝึกความอ่อนตัวและการฝึกจินตภาพ ไปฝึกให้กับนักกีฬาเซปักตะกร้อ สามารถพัฒนาความแม่นยำในการเสิร์ฟได้อย่างเป็นรูปธรรม และสามารถนำไปใช้กับทักษะในชนิดกีฬาอื่น ๆ ได้
2. ก่อนทำการฝึกโปรแกรมการฝึกจินตภาพและความอ่อนตัว ผู้ฝึกสอนควรศึกษารูปแบบการฝึกจินตภาพและความอ่อนตัว เพื่อให้การฝึกเป็นไปอย่างถูกต้องตามกระบวนการ

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาและฝึกจินตภาพความแข็งแรงการเสิร์ฟและทักษะกับรุ่นอายุต่าง ๆ
2. ควรศึกษาการฝึกจินตภาพภายในและภายนอกควบคู่กับกีฬานิตอื่น ๆ เช่น กีฬาบาสเกตบอล ฟุตบอล เปตอง เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณ แหล่งทุนอุดหนุนการวิจัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 และสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ที่มีส่วนช่วยให้การวิจัยครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- ปวเรศร์ พันธยุทธ์. (2556). *วิชาตะกร้อ 1*. สุพรรณบุรี: สถาบันการพลศึกษา คณะวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ วิทยาเขตสุพรรณบุรี.
- สุกัญญา พานิชเจริญนาม. (2546). *คู่มือการเดินแอโรบิกสำหรับครู*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศักยภาพ บุญบาล. (2554). *การฝึกทักษะกีฬาเซปักตะกร้อ*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ศราวุฒิ โภคา. (2556). *ผลของโปรแกรมการฝึกทักษะการเสิร์ฟเซปักตะกร้อร่วมกับการฝึกการทรงตัว ความอ่อนตัว และความแข็งแรงของกล้ามเนื้อที่มีต่อทักษะการเสิร์ฟเซปักตะกร้อของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น*. (วิทยานิพนธ์). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศศิมา พกุลานนท์. (2558, กรกฎาคม). *ผลการฝึกทักษะการเสิร์ฟตะกร้อควบคู่กับการฝึกจินตภาพ พร้อมการฟังเพลงต่อความ แม่นยำของการเสิร์ฟในนักกีฬาเซปักตะกร้อมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง*. *วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬา*, 15(1).

Harris, D.V. and Harris B.L. (1984). *The Athlete Guide to Sport Psychology : Mental Skill for physical People*. New York: Leisure Press.

Publication Ethics

(จริยธรรมการตีพิมพ์)

วารสารราชภัฏเพชรบูรณ์สาร กำหนด Publication Ethics (จริยธรรมการตีพิมพ์) อ้างอิงมาตรฐานจาก COPE – Committee on Publication Ethics (<http://www.publicationethics.org/files/2008%20Code%20of%20Conduct.pdf>) แปลโดย ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index Centre)

มาตรฐานทางจริยธรรมของคณะกรรมการจริยธรรมการตีพิมพ์

หน้าที่และความรับผิดชอบของบรรณาธิการ

บรรณาธิการควรจะต้องรับผิดชอบต่อทุกสิ่งที่มีการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร ในความรับผิดชอบของตน กล่าวคือ:

- ดำเนินการให้ตรงตามความประสงค์ของผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความและผู้เขียนบทความ
- ปรับปรุงวารสารอย่างสม่ำเสมอ
- รับรองคุณภาพของงานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์
- สนับสนุนเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น
- คงไว้ซึ่งความถูกต้องของผลงานทางวิชาการ
- ปกป้องมาตรฐานของทรัพย์สินทางปัญญาจากความต้องการทางธุรกิจ
- เต็มใจที่จะแก้ไขข้อผิดพลาดการตีพิมพ์ การทำให้เกิดความกระจ่าง การถอด-ถอนบทความ และการขอภัย หากจำเป็น

หน้าที่ของบรรณาธิการต่อผู้เขียนบทความ

- บรรณาธิการควรดำเนินการทุกอย่างเพื่อให้มั่นใจในคุณภาพของบทความที่ตีพิมพ์ เพื่อรับรองคุณภาพของงานวิจัยที่ตีพิมพ์ ตระหนักว่าวารสาร และแต่ละส่วนของวารสาร มีวัตถุประสงค์และมาตรฐานที่ต่างกัน
- การตัดสินใจของบรรณาธิการต่อการยอมรับหรือปฏิเสธบทความวิจัยเพื่อการตีพิมพ์ ควรขึ้นอยู่กับความสำคัญ ความใหม่ และความชัดเจนของบทความวิจัย ตลอดจนความเกี่ยวข้องกับขอบเขตของวารสาร
- ควรมีการชี้แจงหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการตรวจสอบประเมินบทความ (Peer Review) นอกจากนี้บรรณาธิการควรมีความพร้อมในการชี้แจงความเบี่ยงเบนต่าง ๆ จากกระบวนการตรวจสอบที่ได้ระบุไว้

- วารสารควรมีช่องทางให้ผู้เขียนบทความอุทธรณ์ได้หากผู้เขียนบทความมีความคิดเห็นแตกต่างจากการตัดสินใจของบรรณาธิการ
- บรรณาธิการควรจัดพิมพ์คำแนะนำแก่ผู้เขียนบทความในทุกประเด็นที่บรรณาธิการคาดหวังในทุกเรื่องให้ผู้เขียนบทความควรรับทราบ และควรมีการปรับปรุงคำแนะนำให้ทันสมัยอยู่เสมอ พร้อมทั้งควรมีการอ้างอิงหรือการเชื่อมโยงกับระเบียบดังกล่าวนี้ด้วย
- บรรณาธิการไม่ควรเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจในการตอบรับบทความที่ถูกปฏิเสธการตีพิมพ์ไปแล้ว ยกเว้นมีปัญหาร้ายแรงเกิดขึ้นในระหว่างการส่งบทความมารับการพิจารณา
- บรรณาธิการใหม่ไม่กลับคำตัดสินใจมาตีพิมพ์บทความที่บรรณาธิการคนก่อนตอบปฏิเสธไปแล้ว ยกเว้นมีการพิสูจน์ถึงปัญหาร้ายแรงที่เกิดขึ้น

หน้าที่ของบรรณาธิการต่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ

- บรรณาธิการควรจัดพิมพ์คำแนะนำแก่ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความในทุกประเด็นที่บรรณาธิการคาดหวัง และควรมีการปรับปรุงคำแนะนำให้ทันสมัยอยู่เสมอ พร้อมทั้งควรมีการอ้างอิงหรือการเชื่อมโยงกับระเบียบดังกล่าวนี้ด้วย
- บรรณาธิการควรมีระบบที่ปกป้องข้อมูลส่วนตัวของผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ ยกเว้นวารสารนั้นมีการประเมินบทความแบบเปิดที่ได้แจ้งให้ผู้เขียนบทความและผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความรับทราบล่วงหน้าแล้ว

กระบวนการพิจารณาประเมินบทความ

- บรรณาธิการควรมีระบบที่ทำให้มั่นใจได้ว่าบทความที่ส่งเข้ามายังวารสาร จะได้รับการปกปิดเป็นความลับในระหว่างขั้นตอนการพิจารณาประเมิน

การร้องเรียน

- บรรณาธิการควรดำเนินการตามขั้นตอนที่ปรากฏในผังการทำงานที่กำหนดโดยคณะกรรมการจริยธรรมการตีพิมพ์
- บรรณาธิการควรมีการตอบกลับคำร้องเรียนในทันที และควรแสดงให้เห็นว่าผู้ร้องเรียนมั่นใจได้ว่าสามารถร้องเรียนได้อีกหากยังไม่พอใจ ซึ่งกลไกดังกล่าวนี้ควรปรากฏชัดเจนในวารสาร และควรรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการส่งเรื่องที่ยังไม่ได้รับการแก้ไขไปให้คณะกรรมการจริยธรรมการตีพิมพ์

การสนับสนุนการอภิปราย

- ควรมีการเปิดเผยคำวิจารณ์บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสาร ยกเว้นบรรณาธิการจะมีเหตุผลอื่นที่ดีเพียงพอในการไม่เปิดเผยคำวิจารณ์นั้น

- ควรเปิดโอกาสให้ผู้เขียนบทความที่มีคนอื่นวิจารณ์ให้สามารถชี้แจงตอบกลับได้ นอกจากนี้ การศึกษาวิจัยที่มีผลขัดแย้งกับบทความวิจัยที่ลงตีพิมพ์ไปแล้ว ก็ควรได้รับโอกาสนี้เช่นกัน
- การศึกษาวิจัยที่มีการรายงานผลการวิจัยในด้านลบก็ควรรวมไว้ในบทความด้วย ไม่ควรตัดส่วนนี้ออกไป

สนับสนุนความถูกต้องทางวิชาการ

- บรรณาธิการควรทำให้เกิดความมั่นใจว่ารายละเอียดทุกส่วนในบทความวิจัยที่มีการตีพิมพ์ในวารสาร ต้องเป็นไปตามหลักจริยธรรมสากลที่ได้รับการยอมรับ
- บรรณาธิการควรหาหลักฐานเพื่อให้มั่นใจว่างานวิจัยทุกชิ้นที่จะตีพิมพ์นั้นได้รับการอนุมัติและเห็นชอบโดยคณะบุคคลที่มีอำนาจ (เช่น คณะกรรมการทางจริยธรรมด้านงานวิจัย คณะกรรมการพิจารณาบทความวิจัยของสถาบัน เป็นต้น) อย่างไรก็ตามบรรณาธิการควรระลึกไว้เสมอว่าการพิจารณาอนุมัตินั้นไม่ได้เป็นการรับประกันว่างานวิจัยนั้นถูกต้องตามหลักจริยธรรมเสมอไป

การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

- บรรณาธิการควรปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลให้เป็นความลับ (เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนไข้และแพทย์ เป็นต้น) ดังนั้นบรรณาธิการจึงต้องมีหนังสือยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรจากคนไข้ หากชื่อ หรือ รูปของคนไข้ปรากฏในรายงานหรือบทความ อย่างไรก็ตามบรรณาธิการสามารถตีพิมพ์บทความได้โดยไม่ต้องมีเอกสารยินยอมหากบทความนั้นมีความสำคัญต่อสุขภาพของคนทั่วไป (หรือมีความสำคัญในบางเรื่อง) หรือมีความยากลำบากในการได้มาซึ่งเอกสารยินยอม และบุคคลผู้นั้นไม่คัดค้านต่อการตีพิมพ์เผยแพร่ (ก็ต้องมีการปฏิบัติตามเงื่อนไขสามประการดังกล่าว)

การติดตามความประพฤติมิชอบ

- บรรณาธิการมีหน้าที่ติดตามความประพฤติมิชอบในกรณีเกิดข้อสงสัย ซึ่งรวมถึงบทความวิจัยทั้งที่ได้รับการตีพิมพ์และยังไม่ได้มีการตีพิมพ์
- บรรณาธิการไม่ควรปฏิเสธบทความวิจัยที่อาจจะมีประเด็นมิชอบในทันทีทันใด บรรณาธิการมีหน้าที่ต้องติดตามบทความวิจัยที่ถูกกล่าวหาว่าประพฤติมิชอบเพื่อหาข้อเท็จจริง
- บรรณาธิการควรแสวงหาคำตอบจากบุคคลผู้ถูกกล่าวหา ก่อน แต่หากยังไม่พอใจต่อคำตอบที่ได้รับให้สอบถามหัวหน้าหรือคณะบุคคลที่เกี่ยวข้อง (ซึ่งในบางครั้งอาจเป็นหน่วยงานที่ออกกฎระเบียบ) เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริง
- บรรณาธิการควรดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในผังการทำงานของคณะกรรมการจริยธรรมการตีพิมพ์เมื่อมีความจำเป็นต้องใช้

- บรรณาธิการควรพยายามทำให้เกิดความมั่นใจว่าได้มีการดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงอย่างถูกต้องด้วยหลักเหตุและผล แต่หากไม่ได้ดำเนินการดังกล่าวบรรณาธิการควรชวนขวยาหาทางแก้ไขปัญหา ซึ่งถึงแม้ว่าจะเป็นเรื่องที่ยุ่งยากแต่ก็เป็นภาระหน้าที่ที่สำคัญ

การรับรองความถูกต้องของผลงานทางวิชาการ

- เมื่อมีการรับรู้ว่ามีปัญหาไม่ถูกต้องเกิดขึ้นกับบทความวิชาการที่ตีพิมพ์ไปแล้ว รวมถึงมีประโยชน์ที่นำไปสู่ความเข้าใจผิด หรือเป็นรายงานที่บิดเบือนข้อเท็จจริง บรรณาธิการต้องแก้ไขทันทีและด้วยความชัดเจน
- หากปรากฏการประพฤติทุจริตภายหลังการดำเนินการตรวจสอบแล้ว บรรณาธิการต้องดำเนินการเพิกถอนบทความนั้นด้วยความชัดเจนที่จะสามารถพิสูจน์ได้ ทั้งนี้การเพิกถอนนี้ต้องให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความและระบบฐานข้อมูลอื่น ๆ ทราบด้วย

ความสัมพันธ์กับเจ้าของวารสารและสำนักพิมพ์

- ความสัมพันธ์ของบรรณาธิการต่อสำนักพิมพ์และเจ้าของวารสารมักมีความซับซ้อน อย่างไรก็ตามควรมีพื้นฐานอยู่บนความเป็นอิสระของบรรณาธิการ และแม้ว่าสภาพความเป็นจริงทางเศรษฐกิจและการเมืองของวารสารจะเป็นเช่นไร บรรณาธิการควรพิจารณาตัดสินใจเกี่ยวกับการรับบทความเพื่อตีพิมพ์โดยยึดคุณภาพและความเหมาะสมกับผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความมากกว่าผลตอบแทนทางการเงินหรือการเมือง

ประเด็นพิจารณาที่เกี่ยวข้องในเชิงพาณิชย์

- บรรณาธิการควรประกาศนโยบายในด้านการโฆษณาที่เน้นเนื้อหาที่มีความเกี่ยวข้องกับเนื้อหาสาระของวารสาร และในการตีพิมพ์ส่วนเสริมหรือเพิ่มเติมใด ๆ ของวารสาร
- บรรณาธิการต้องไม่ตีพิมพ์การโฆษณาที่อาจทำให้เกิดความเข้าใจผิด และต้องยินดีที่จะตีพิมพ์คำวิจารณ์ต่าง ๆ ทั้งนี้ให้ยึดถือเกณฑ์เดียวกันกับการพิจารณาส่วนต่าง ๆ ของวารสาร
- ในการนำบทความเดิมมาพิมพ์ใหม่นั้น ต้องให้คงลักษณะเดิมทุกประการยกเว้นหากจะมีการเพิ่มเติมส่วนที่แก้ไข

ผลประโยชน์ทับซ้อน

- บรรณาธิการควรมีระบบในการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน (การขัดกันด้านผลประโยชน์) ของบรรณาธิการเองรวมทั้งของเจ้าหน้าที่วารสาร ผู้เขียนบทความ ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ และสมาชิกกองบรรณาธิการ

กระบวนการจัดการกับข้อร้องเรียนที่มีต่อบรรณาธิการที่มีการส่งมาให้คณะกรรมการจริยธรรมการตีพิมพ์

วารสารราชภัฏเพชรบูรณ์สาร ปีที่ 22 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2563

- ข้อร้องเรียนของ ผู้เขียนบทความ ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ บรรณาธิการหรือสำนักพิมพ์วารสารอาจมีการส่งมาให้คณะกรรมการจริยธรรมการตีพิมพ์ พิจารณา อย่างไรก็ตามข้อร้องเรียนต่าง ๆ จะส่งมาได้ต่อเมื่อ บรรณาธิการ/วารสาร ที่ปัญหาเป็นสมาชิกของคณะกรรมการจริยธรรมการตีพิมพ์
- ในการร้องเรียนบรรณาธิการวารสารนั้น ต้องร้องเรียนเป็นลายลักษณ์อักษรไปที่บรรณาธิการโดยตรงก่อนในขั้นตอนแรกควรทำการร้องเรียนอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรต่อบรรณาธิการวารสารโดยตรงหากข้อร้องเรียนไม่ได้รับการแก้ไขเป็นที่น่าพอใจ ก็สามารถยื่นข้อร้องเรียนนั้นต่อคณะกรรมการต้นสังกัดของบรรณาธิการหรือผู้ตรวจการหน่วยงานใด ๆ (ถ้ามี)
- ข้อร้องเรียนที่ผ่านขั้นตอนการร้องเรียนต่อวารสารเท่านั้นจึงจะสามารถส่งต่อมาที่คณะกรรมการจริยธรรมการตีพิมพ์ได้ ทั้งนี้ให้แนบเอกสารที่เกี่ยวข้องทุกอย่างมาด้วย
- คณะกรรมการจริยธรรมการตีพิมพ์จะรับข้อร้องเรียนภายใน 6 เดือนหลังจากวารสารได้พิจารณาข้อร้องเรียนเรียบร้อยแล้ว ทั้งนี้คณะกรรมการจริยธรรมการตีพิมพ์อาจพิจารณานอกระยะเวลาดังกล่าวนี้เป็นกรณีพิเศษได้
- คณะกรรมการจริยธรรมการตีพิมพ์จะไม่พิจารณาการร้องเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาของการตัดสินใจตีพิมพ์บทความของบรรณาธิการ (แต่จะพิจารณากระบวนการ) หรือข้อวิจารณ์เกี่ยวกับเนื้อหาในบทบรรณาธิการ
- คณะกรรมการจริยธรรมการตีพิมพ์จะไม่พิจารณาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนหน้าการเผยแพร่เอกสารมาตรฐานทางจริยธรรมนี้

เมื่อการร้องเรียนมีการส่งต่อมาที่คณะกรรมการจริยธรรมการตีพิมพ์:

- ผู้ร้องเรียนยื่นข้อร้องเรียนต่อเจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการ
- เจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการจริยธรรมการตีพิมพ์ตรวจสอบเพื่อยืนยันข้อร้องเรียนตามประเด็นต่อไปนี้:
 1. เป็นข้อร้องเรียนต่อสมาชิกในคณะกรรมการจริยธรรมการตีพิมพ์
 2. เป็นข้อร้องเรียนที่อยู่ในขอบเขตการทำงานของคณะกรรมการจริยธรรมการตีพิมพ์
 3. เป็นข้อร้องเรียนที่ไม่ได้รับการแก้ไขภายหลังส่งให้วารสารพิจารณาตามกระบวนการ
 4. เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายหลังวันที่ระเบียบนี้มีผลบังคับใช้ (วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2548)
- ผู้ร้องเรียนต้องส่งเอกสารหลักฐานทั้งหมดที่เกี่ยวข้อง รวมถึงเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการร้องเรียนต่อวารสาร ที่วารสารรับทราบข้อร้องเรียนนั้น เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับประธานของคณะกรรมการจริยธรรมการตีพิมพ์
- ประธานของคณะกรรมการจริยธรรมการตีพิมพ์ทำการแจ้งให้บรรณาธิการของวารสารทราบถึงข้อร้องเรียนที่ส่งต่อมายังคณะกรรมการจริยธรรมการตีพิมพ์

- สถานการณ์ต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น:
 1. บรรณาธิการไม่ให้ความร่วมมือ ในกรณีนี้ประธานของคณะกรรมการจริยธรรมการตีพิมพ์จะทำการแจ้งให้ผู้ร้องเรียนและเจ้าของวารสารรับทราบ
 2. บรรณาธิการตอบข้อร้องเรียนโดยมีประเด็นดังนี้:
 - 2.1 ประธานของคณะกรรมการจริยธรรมการตีพิมพ์และตัวแทน 1 คน ซึ่งได้รับการเสนอชื่อโดยสมาชิกในสภาคณะกรรมการจริยธรรมการตีพิมพ์ ร่วมกันพิจารณาตัดสินว่าวารสารได้จัดการข้อร้องเรียนจนเป็นที่น่าพอใจแล้ว และได้แจ้งข้อมูลต่อผู้ร้องเรียนและบรรณาธิการ
 - 2.2 ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการตีพิมพ์และตัวแทน 1 คน ซึ่งได้รับการเสนอชื่อโดยสมาชิกในสภาคณะกรรมการจริยธรรมการตีพิมพ์ ร่วมกันตัดสินว่ามีความจำเป็นที่ต้องตรวจสอบเพิ่มเติม และได้แจ้งข้อมูลต่อผู้ร้องเรียนและบรรณาธิการวารสาร และทำรายงานการดำเนินการดังกล่าวเสนอไปยังคณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องของสภาคณะกรรมการจริยธรรมการตีพิมพ์
- คณะอนุกรรมการที่พิจารณาตัดสินข้อร้องเรียนควรประกอบไปด้วย ประธาน 1 ท่านและสมาชิกของสภาคณะกรรมการจริยธรรมการตีพิมพ์จำนวน 3 ท่านเป็นอย่างน้อย ซึ่งสมาชิกจำนวน 2 ท่านต้องไม่ใช่บรรณาธิการ และไม่มีสมาชิกของคณะอนุกรรมการท่านใดที่เป็นสมาชิกของสำนักพิมพ์ (หรือต้นสังกัด) เดียวกัน กับบรรณาธิการผู้ถูกร้องเรียน
- หากประธานดำรงตำแหน่งอยู่ในสำนักพิมพ์ (หรือต้นสังกัด) เดียวกันกับบรรณาธิการผู้ถูกร้องเรียน ประธานจะทำการแต่งตั้งรองประธานที่มีคุณสมบัติเหมาะสมมาดูแลเอกสารต่าง ๆ แทน
- เมื่อข้อร้องเรียนส่งมาถึงคณะอนุกรรมการ คณะอนุกรรมการอาจจะดำเนินการต่อไปนี้
 1. เพิกถอนข้อร้องเรียน และแจ้งเหตุผลต่อผู้ร้องเรียนและบรรณาธิการ
 2. ลงความเห็นว่าเป็นการฝ่าฝืนระเบียบที่กำหนด

เมื่อคณะอนุกรรมการลงความเห็นว่าเป็นการฝ่าฝืนระเบียบที่กำหนด ให้ทำรายงานเสนอต่อสภาคณะกรรมการจริยธรรมการตีพิมพ์โดยอธิบายถึงลักษณะของการฝ่าฝืนและให้คำแนะนำว่าจะดำเนินการอย่างไร

- สภาคณะกรรมการจริยธรรมการตีพิมพ์ทำการพิจารณารายงานดังกล่าว ซึ่งอาจมีการปรับเปลี่ยนข้อแนะนำได้ หลังจากนั้นจะทำการแจ้งให้ผู้ร้องเรียน บรรณาธิการ และเจ้าของสำนักพิมพ์ (วารสาร) รับทราบถึงข้อแนะนำ สุดท้ายซึ่งอาจมีดังนี้:
 1. ให้บรรณาธิการทำการขอโทษต่อผู้ร้องเรียนตามข้อร้องเรียนที่ได้รับ

2. ให้บรรณาธิการทำการลงข้อความที่ได้รับจากคณะกรรมการจริยธรรมการตีพิมพ์
ในวารสารของตน
3. ให้วารสารทำการปรับปรุงกระบวนการดำเนินการของวารสาร
4. ให้บรรณาธิการลาออกจากสมาชิกภาพของคณะกรรมการจริยธรรม ในช่วงระยะเวลา
หนึ่ง หรือ
5. ให้บรรณาธิการดำเนินการใด ๆ ตามที่คณะกรรมการจริยธรรมการตีพิมพ์
มีความเห็นว่ามีเหมาะสมต่อกรณีดังกล่าว

ขั้นตอนการอุทธรณ์

- ผู้ร้องเรียนสามารถอุทธรณ์ต่อข้อแนะนำของคณะกรรมการจริยธรรมการตีพิมพ์ได้
โดยสามารถร้องขอรายละเอียดของผู้ที่ต้องติดต่อได้ที่คณะกรรมการจริยธรรมการตีพิมพ์

หลักเกณฑ์และรูปแบบการเตรียมต้นฉบับบทความวิจัย เพื่อตีพิมพ์ในวารสารราชภัฏเพชรบูรณ์สาร

การส่งบทความวิจัย ต้องจัดพิมพ์ตามรูปแบบที่กำหนด และต้องผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชานั้นๆ จึงจะได้รับการตีพิมพ์ในวารสาร ผู้เขียนต้องส่งต้นฉบับ จำนวน 2 ชุด และ CD ไฟล์ข้อมูล Microsoft Word พร้อมแนบหนังสือส่งต้องมีย่อ-สกุล ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ และ E-mail Address ที่สามารถติดต่อได้สะดวก

กองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์การส่งบทความให้ผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) พิจารณาตามที่เห็นสมควร และทำการแก้ไขก่อนตีพิมพ์

หลักเกณฑ์การเขียนบทความวิจัย

1. บทความวิจัยที่จะลงตีพิมพ์เป็นผลงานการค้นคว้าวิจัย และมีประโยชน์ต่อการศึกษาหรือการวิจัย
2. บทความวิจัยต้องไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ที่ไหนมาก่อน
3. บทความวิจัยต้องไม่อยู่ระหว่างการพิจารณาจากวารสารอื่น
4. บทความวิจัยต้องไม่ลอกเลียนหรือตัดทอนมาจากผลงานวิจัยของผู้อื่น หรือจากบทความอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือปราศจากการอ้างอิงที่ถูกต้อง
5. ผู้เขียนต้องเตรียมต้นฉบับตามรูปแบบที่กำหนดอย่างเคร่งครัด มิเช่นนั้นทางวารสารจะไม่จัดพิมพ์ให้
6. ผู้เขียนต้องแก้ไขบทความตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) ภายในเวลาที่กำหนด

รูปแบบการเตรียมต้นฉบับ

1. จัดพิมพ์ด้วยโปรแกรม Microsoft Word for Windows
2. ต้นฉบับบทความต้องใช้แบบอักษร Angsana New หรือ TH SarabunPSK
3. ต้นฉบับต้องมีเนื้อหาที่สมบูรณ์ในฉบับจัดพิมพ์แบบหน้าเดียวด้วยกระดาษ A4 จำนวนไม่เกิน 8 หน้า
4. การตั้งค่าหน้ากระดาษ
 - ระยะขอบ บน และ ซ้าย ขนาด 1.5 นิ้ว หรือ 3.81 เซนติเมตร
 - ระยะขอบ ล่าง และ ขวา ขนาด 1 นิ้ว หรือ 2.54 เซนติเมตร
5. การใส่เลขหน้า ให้ใส่ด้านบนขวา โดยใช้ตัวอักษรขนาด 14 ตัวปกติ
6. บทความย่อ กับ Abstract ไม่ควรเกินอย่างละ 1 หน้ากระดาษ A4

รายละเอียดการเตรียมต้นฉบับ

บทความวิจัยต้องมีหัวข้อตามลำดับ ต่อไปนี้

1. **ชื่อเรื่อง** ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ใช้ตัวอักษรขนาด 20 ตัวหนา จัดกึ่งกลางของหน้ากระดาษ

2. **ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนและคณะ** ระบุรายละเอียดเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ใช้ตัวอักษรขนาด 12 ตัวหนา จัดกึ่งกลางของหน้ากระดาษและระบุผู้เขียนหลักโดยใส่ “*” ไว้หลังตัวเลข

3. **ที่อยู่ของผู้เขียน** ใช้ตัวอักษรขนาด 12 ตัวปกติ จัดกึ่งกลางของหน้ากระดาษ และให้ใส่ไว้ที่หน้าแรกของบทความ โดยระบุ “ตำแหน่งทางวิชาการ หน่วยงานที่สังกัด E-mail สามารถติดต่อได้เพียงคนเดียวเท่านั้น”

4. **บทคัดย่อ และ Abstract** ใช้ตัวอักษรขนาด 16 ตัวหนา จัดกึ่งกลางของหน้ากระดาษ สำหรับเนื้อความใช้ตัวอักษรขนาด 14 ตัวปกติ โดยเนื้อความต้องครอบคลุมวัตถุประสงค์ วิธีการวิจัยและผลการวิจัย ซึ่งเรียงลำดับความสำคัญของเนื้อหาอย่างต่อเนื่องกัน

5. **คำสำคัญ และ Keywords** ระบุไว้ท้ายบทคัดย่อภาษาไทย และภาษาอังกฤษตามลำดับ ไม่ต่ำกว่า 3 คำ และไม่เกิน 5 คำ ใช้ตัวอักษรขนาด 14 ตัวหนา จัดชิดซ้ายของหน้ากระดาษ ส่วนเนื้อความใช้ตัวอักษรขนาด 14 ตัวปกติ

****ตัวอย่างเช่น**

คำสำคัญ : เสียง ครอบครัว การจัดการความรู้

Keywords : Sound, Family, Knowledge Management

} ระยะห่างของคำ 2 เคาะ

6. **เนื้อหาในบทความ** หัวข้อใช้ตัวอักษรขนาด 16 ตัวหนา จัดชิดซ้ายของหน้ากระดาษ สำหรับเนื้อความใช้ตัวอักษรขนาด 14 ตัวปกติ ซึ่งประกอบด้วย

6.1 **บทนำ** แสดงที่มาและความสำคัญของปัญหา แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการวิจัย หรือเกี่ยวข้องกับตัวแปรการวิจัยที่ผู้วิจัยต้องไปศึกษาหรือทบทวนมาก่อนที่จะตั้งสมมติฐานการวิจัย เพื่อเป็นการบอกว่าผลการวิจัยที่คาดการณ์ไว้ล่วงหน้าก่อนที่จะลงมือทำวิจัยนั้นมาจากรวบรวมที่ได้ทบทวนมาก่อนหน้านี้ (พอสังเขป) และบอกวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายที่ผู้เขียนต้องการค้นคว้าหาข้อเท็จจริง

6.2 **วิธีดำเนินการวิจัย** ประกอบไปด้วย การเตรียมตัวอย่างหรือวัสดุที่ใช้ในการวิจัยหรือวิธีการวิจัย หรือสถิติที่ใช้ในการวิจัย หรือสถานที่ทำการวิจัย หรือวิธีการทดลอง โดยควรเขียนให้กระชับและเป็นขั้นตอนที่เหมาะสม

6.3 **ผลการวิจัย** บรรยายผลการวิจัยอย่างกระชับ หลีกเลี่ยงการซ้ำซ้อนกับข้อความในรูปประกอบ หรือตาราง (ถ้ามี) ควรประกอบด้วย หลักการที่ออกมาจากการวิจัย

6.4 **สรุปและวิจารณ์ผลการวิจัย** บรรยายสรุปผลการวิจัยอย่างกระชับ และอาจมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในอนาคตและแนวทางการนำไปใช้ประโยชน์

6.5 กิตติกรรมประกาศ กล่าวขอบคุณ บุคคล หน่วยงาน ที่ให้ความช่วยเหลือพอสั่งแซปตลอดจนแหล่งทุนที่ให้การสนับสนุน (ต้องระบุแหล่งทุนที่ได้รับ)

6.6 เอกสารอ้างอิง การอ้างอิงต้องถูกต้องตามหลักวิชาการ และจะต้องมีรายละเอียดสำคัญเกี่ยวกับเอกสารไว้ครบถ้วน เพื่อความสะดวกในการติดตามเอกสารที่ผู้เขียนได้อ้างอิงไว้ และการอ้างอิงควรใช้รูปแบบเดียวกันอย่างสม่ำเสมอ

การเขียนเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

เรียงลำดับชื่อผู้แต่งจาก ก – ฮ ตามลำดับ (กรณีเอกสารอ้างอิงเป็นภาษาไทย) แล้วตามด้วยชื่อสกุล ผู้แต่งจาก A – Z (กรณีเอกสารอ้างอิงเป็นภาษาอังกฤษ)

หนังสือภาษาไทย	
รูปแบบ	ชื่อผู้เขียน./(ปีที่พิมพ์)./ชื่อเรื่อง./ครั้งที่พิมพ์(พิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป)./ /////////สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.
ผู้แต่ง 1 คน	เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2559). <i>สยามอารยณฺสตรรกชาติแบบอารยะ</i> . กรุงเทพฯ: ชัคเชส มีเดีย.
ผู้แต่ง 2 คน	สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และทัศนีย์ บุญเดิม. (2547). “การสอนแบบ <i>Research-Based Learning</i> ” ในแบบแผนและเครื่องมือวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
ผู้แต่ง 3 คนขึ้นไป	แคทรียา สุจจิตรจุล, พงษ์เพชร อ่อนม่วง และนุชนาฏ สัตยาภิ. (2558). ระบบตรวจสอบปรนัยบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์. นครปฐม: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
หนังสือแปล	เคน โมกิ. (2561). <i>อิกิไก ความหมายของการมีชีวิตอยู่</i> . แปลจาก <i>The Little Book of Ikigai</i> . แปลโดย วุฒิชัย ฤทธิเดชประกรกิจ. กรุงเทพฯ: Move Publishing.
หนังสือภาษาอังกฤษ	
รูปแบบ	ชื่อสกุล./อักษรย่อชื่อต้น./อักษรย่อชื่อกลาง(ถ้ามี)./(ปีที่พิมพ์)./ชื่อเรื่อง./ /////////ครั้งที่พิมพ์(พิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป)./เมืองที่พิมพ์: ผู้รับผิดชอบในการพิมพ์.
	Goleman, D. (2000). <i>Working with Emotional Intelligence</i> . New York: Bantam Books.
วารสาร	
รูปแบบ	ชื่อผู้เขียน./(ปี./วัน/เดือน)./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร./ปีที่หรือเล่ม(ฉบับที่), เลขหน้า.
	กรรณิกา เรืองเดช ขาวสวนศรีเจริญ และไพบุลย์ ขาวสวนศรีเจริญ. (2559, มกราคม- มิถุนายน). ทศนคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถ ในการควบคุมพฤติกรรม ความตั้งใจเชิงพฤติกรรมและพฤติกรรมในการป้องกัน ภาวะเมตาบอลิกซินโดรมของนักศึกษาของวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดตรัง. <i>วารสารราชภัฏเพชรบูรณ์สาร</i> , 20(1), 36-38.

งานประชุมวิชาการ	
รูปแบบ	ชื่อผู้เขียน.//(ปี,/วัน/เดือน).//ชื่อบทความ.//ใน/ชื่อผู้จัดประชุม/(หน้าที่).// ////////หัวข้อการประชุม:/รายละเอียดเกี่ยวกับการประชุม. สถานที่จัดประชุม.
	ศรีเสด็จ กองแกน. (2561, 23 มีนาคม). คุณภาพชีวิตของข้าราชการครูหลังเกษียณอายุ ราชการในเขตอำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์. ใน มหาวิทยาลัยราชภัฏ พิบูลสงคราม, Thailand 4.0 นวัตกรรมและการวิจัยเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน: การประชุมวิชาการระดับชาติ พิบูลสงครามวิจัย ครั้งที่ 4 ประจำปี พ.ศ.2561 (น. 458-465). พิษณุโลก.
วิทยานิพนธ์	
รูปแบบ	ชื่อผู้เขียน.//(ปีที่พิมพ์).//ชื่อเรื่อง.//(วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตหรือปริญญาคุณวุฒิ// ////////บัณฑิต).//ชื่อมหาวิทยาลัย,/ชื่อคณะ,/ชื่อสาขาวิชาหรือภาควิชา.
	ภักพร กอบพังตน. (2540). การประเมินคุณภาพการพยาบาลผู้คลอดปกติใน โรงพยาบาลนครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตร มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, บัณฑิตวิทยาลัย, สาขาวิชาการบริหาร การพยาบาล.
บทความจากหนังสือ	
รูปแบบ	ชื่อผู้เขียน.//(ปีที่พิมพ์).//ชื่อบทความ.//ใน/ชื่อบรรณาธิการ/(บรรณาธิการ)(ถ้ามี).// ////////ชื่อหนังสือ/(หน้า/เลขหน้า).//เมือง:/ผู้รับผิดชอบในการพิมพ์.
	สมจิต หนูเจริญกุล และประคอง อินทรสมบัติ. (2536). การประเมินผลการพยาบาล ใน มยุรา กาญจนานุกร (บรรณาธิการ). เอกสารการสอนชุดวิชาโมดูลและ กระบวนการพยาบาล หน่วยที่ 8 – 15. (น. 749 – 781). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
คอลัมน์จากวารสาร	
รูปแบบ	ชื่อผู้เขียน.//(ปี,/วัน/เดือน).//ชื่อคอลัมน์:/ชื่อเรื่องในคอลัมน์.//ชื่อวารสาร,/ปีที่หรือ// ////////เล่มที่(ฉบับที่),/เลขหน้า.
	วิทยา นาควัชร. (2544, 26 ตุลาคม). คู่กันเรื่องของชีวิต: ประโยชน์ของการ ท่องเที่ยว. สกุลไทย, 40(2047), 191 – 192.
คอลัมน์จากหนังสือพิมพ์	
รูปแบบ	ชื่อผู้เขียนบทความ.//(ปี,/วัน/เดือน).//ชื่อคอลัมน์:/ชื่อเรื่องในคอลัมน์.//ชื่อหนังสือ,/ ////////หน้า/เลขหน้า.
	นิติภูมิ เนาวรัตน์. (2546, 5 มิถุนายน). เปิดฟ้าส่องโลก : ตัวอย่างการอยู่ร่วมกัน : อียู. ไทยรัฐ, น. 2.

โสตทัศนวัสดุ	
รูปแบบ	ชื่อผู้จัดทำ./หน้าที่ที่รับผิดชอบ./[ปีที่จัดทำ]/[ชื่อเรื่อง]/[ลักษณะของโสตทัศนวัสดุ]/
	สายหยุด นิยมวิภาต, ผู้บรรยาย. (2537). <i>ประเด็นปัญหาการวิจัยทางการพยาบาลคลินิก</i> . [เทปโทรทัศน์]. ขอนแก่น : คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ (ฐานข้อมูล ซีดี-รอม)	
รูปแบบ	ชื่อผู้แต่ง./[ปีที่พิมพ์/ผลิต./วัน/เดือน]/[ชื่อเรื่อง]/[ประเภทของสื่อ]/ /////////รายละเอียดทางการพิมพ์(ถ้ามี)/[สาระสังเขปจาก:/แหล่งสารสนเทศ.
	นพรัตน์ เพชรพงษ์. (2545). <i>จำนวนวันนอนโรงพยาบาลของผู้ป่วยโรงพยาบาลพิจิตร</i> . [ซีดี – รอม]. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการพยาบาลบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. สาระสังเขปจาก: ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทยแผ่นที่ 3.
สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ (ฐานข้อมูลออนไลน์)	
รูปแบบ	ชื่อผู้แต่ง./[ปีที่พิมพ์/ผลิต./วัน/เดือน]/[ชื่อเรื่อง]/[ประเภทของสื่อ]/[รายละเอียด /////////ทางการพิมพ์(ถ้ามี)/เข้าถึงได้จาก:/แหล่งสารสนเทศ./ /////////(วันที่ค้นข้อมูล:/วัน/เดือน/ปี).
	พณณา ตั้งวรรณวิทย์. (2556). <i>การพัฒนาารูปแบบสร้างความรู้เสริมศักยภาพสุขภาพพอเพียงในชุมชนอย่างยั่งยืน โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน</i> . [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: http://www.tnrr.in.th/2557/?page=result_search&record_id=256367 . (วันที่ค้นข้อมูล : 11 พฤศจิกายน 2557).

การเขียนอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหา

1. (ผู้แต่ง, ปีที่พิมพ์, เลขหน้า) ไว้ท้ายข้อความที่อ้างอิง
 เช่น (ธรรม์ณชาติ วันแต่ง, 2562, น. 111-115)
 (Luciano & Gunnar, 2019, pp. 111-115)
 (Haidar, 2019, p. 111)
 กรณีไม่ปรากฏเลขหน้าให้ลงแค่ชื่อผู้แต่งกับปีที่พิมพ์ไว้ในวงเล็บเดียวกัน
 เช่น (ธรรม์ณชาติ วันแต่ง, 2562)
2. ผู้แต่ง (ปีที่พิมพ์, เลขหน้า) กรณีมีการระบุชื่อผู้แต่งในเนื้อหาแล้ว ไม่ต้องระบุไว้ในวงเล็บ
 ท้ายข้อความที่อ้างอิงอีก
 เช่น ธรรม์ณชาติ วันแต่ง (2562, น. 125) ได้ศึกษาถึง.....
 Tannachart Wantang (2062, p. 125) studied.....
 กรณีที่ไม่ปรากฏเลขหน้าให้ลงแค่ชื่อผู้แต่งกับปีที่พิมพ์โดยลงปีที่พิมพ์ไว้ในวงเล็บ เช่น
 เช่น ธรรม์ณชาติ วันแต่ง (2562)
3. ปีที่พิมพ์ ผู้แต่ง (เลขหน้า) กรณีมีการระบุปีที่พิมพ์และผู้แต่งในเนื้อหาแล้ว ให้ระบุเฉพาะเลข
 หน้าที่ยังอ้างอิงไว้ในวงเล็บเท่านั้น
 เช่น ในปี 2562 ธรรม์ณชาติ วันแต่ง ได้ให้ความหมายว่า “การออกแบบและสร้างเครื่อง
 คัดแยกขนาดละมุดแบบเพลาหมุนวางคู่.....” (น. 12)
 In 2019, According to Maximus and Ethan, “the implementation of the
 Balanced.....” (p. 7)
 หากข้อความที่คัดลอกมามีความยาวไม่เกิน 3 บรรทัด ให้พิมพ์ต่อเนื่องกับเนื้อหาโดยไม่ต้องย่อ
 หน้าใหม่และใส่เครื่องหมายอัฒภาค (“.....”)

หมายเหตุ

กรณีที่มีผู้แต่ง 2 คน

- เช่น ธรรม์ณชาติ วันแต่ง และนุชจรี สิงห์พันธ์ (2562)
 (ธรรม์ณชาติ วันแต่ง และนุชจรี สิงห์พันธ์, 2562, น. 15)
 Luciano & Gunnar (2019)
 (Luciano & Gunnar, 2019, p. 82)

กรณีที่มีผู้แต่ง 3 คนขึ้นไป

เช่น ธรรม์ณชาติ วันแต่ง และคณะ (2562)

(ธรรม์ณชาติ วันแต่ง และคณะ, 2562)

(Luciano et al., 2019)

Luciano et al. (2019)

ตัวอย่าง รูปแบบการเตรียมต้นฉบับบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์

ระยะขอบบน 1.5 นิ้ว

ชื่อบทความ ภาษาไทย (ขนาด 20 ตัวหนา กึ่งกลาง)
ชื่อบทความ ภาษาอังกฤษ (ขนาด 20 ตัวหนา กึ่งกลาง)

เว้น 1 บรรทัด ขนาด 14 ตัวปกติ

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน ภาษาไทย^{1*} และ² (ขนาด 12 ตัวหนา กึ่งกลาง)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน ภาษาอังกฤษ^{1*} and² (ขนาด 12 ตัวหนา กึ่งกลาง)

^{1*} ตำแหน่งทางวิชาการ หน่วยงานที่สังกัด (ขนาด 12 ตัวปกติ กึ่งกลาง)

² ตำแหน่งทางวิชาการ หน่วยงานที่สังกัด (ขนาด 12 ตัวปกติ กึ่งกลาง)

* Corresponding author E-mail : (ขนาด 12 ตัวปกติ กึ่งกลาง)

Received:; Revised:; Accepted:

หมายเหตุ ในกรณีที่ผู้เขียน 2 คนขึ้นไป ให้ใส่ “*” หลังตัวเลขโดยใส่รายละเอียด

E-mail ที่สามารถติดต่อได้เพียงคนเดียวเท่านั้น

เว้น 1 บรรทัด ขนาด 14 ตัวปกติ

บทคัดย่อ (ขนาด 16 ตัวหนา กึ่งกลาง)

เนื้อความ (ขนาด 14 ตัวปกติ)

เว้น 1 บรรทัด ขนาด 14 ตัวปกติ

ระยะขอบ คำสำคัญ : (ขนาด 14 ตัวหนา) (ขนาด 14 ตัวปกติ)

ซ้าย 1.5 นิ้ว

เว้น 1 บรรทัด ขนาด 14 ตัวปกติ

Abstract (ขนาด 16 ตัวหนา กึ่งกลาง)

เนื้อความ (ขนาด 14 ตัวปกติ)

เว้น 1 บรรทัด ขนาด 14 ตัวปกติ

Keywords : (ขนาด 14 ตัวหนา) (ขนาด 14 ตัวปกติ)

เว้น 1 บรรทัด ขนาด 14 ตัวปกติ

บทนำ (ขนาด 16 ตัวหนา ชิดซ้าย)

เนื้อความ (ขนาด 14 ตัวปกติ)

ระยะขอบล่าง 1 นิ้ว

ระยะขอบ

ขวา 1 นิ้ว

ระยะขอบบน 1.5 นิ้ว

วิธีดำเนินการวิจัย (ขนาด 16 ตัวหนา ชิดซ้าย)

เนื้อความ (ขนาด 14 ตัวปกติ)

เว้น 1 บรรทัด ขนาด 14 ตัวปกติ

ผลการวิจัย (ขนาด 16 ตัวหนา ชิดซ้าย)

เนื้อความ (ขนาด 14 ตัวปกติ)

เว้น 1 บรรทัด ขนาด 14 ตัวปกติ

ตัวอย่าง ภาพประกอบ

เนื้อความที่บรรยายมาก่อน (ขนาด 14 ตัวปกติ)

เว้น 1 บรรทัด ขนาด 14 ตัวปกติ

ระยะขอบ
ซ้าย 1.5 นิ้ว

ระยะขอบ
ขวา 1 นิ้ว

ภาพที่ 1 (ขนาด 14 ตัวหนา กึ่งกลาง) แสดงการออกแบบตัวละคร (ขนาด 14 ตัวปกติ)

เว้น 1 บรรทัด ขนาด 14 ตัวปกติ

เนื้อความที่บรรยายต่อ (ขนาด 14 ตัวปกติ)

ระยะขอบล่าง 1 นิ้ว

} ระยะขอบบน 1.5 นิ้ว

ตัวอย่าง ตาราง

เนื้อความที่บรรยายมาก่อน (ขนาด 14 ตัวปกติ)

เว้น 1 บรรทัด ขนาด 14 ตัวปกติ

ตารางที่ 5 (ขนาด 14 ตัวหนา ชิดซ้าย) คำอธิบายตาราง (ขนาด 14 ตัวปกติ)

รายการ	รายการ	รายการ
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		

ระยะขอบ
ซ้าย 1.5 นิ้ว

ที่มา : ชื่อ – นามสกุล (ปี พ.ศ.) (ขนาด 14 ตัวปกติ)

เว้น 1 บรรทัด ขนาด 14 ตัวปกติ

เนื้อความที่บรรยายต่อ (ขนาด 14 ตัวปกติ)

เว้น 1 บรรทัด ขนาด 14 ตัวปกติ

สรุปและวิจารณ์ผล (ขนาด 16 ตัวหนา ชิดซ้าย)

เนื้อความ (ขนาด 14 ตัวปกติ)

ระยะขอบ
ขวา 1 นิ้ว

} ระยะขอบล่าง 1 นิ้ว

} ระยะขอบบน 1.5 นิ้ว

กิตติกรรมประกาศ (ขนาด 16 ตัวหนา ชิดซ้าย)

เนื้อความ (ขนาด 14 ตัวปกติ)

.....

เว้น 1 บรรทัด ขนาด 14 ตัวปกติ

เอกสารอ้างอิง (ขนาด 16 ตัวหนา ชิดซ้าย)

เนื้อความ (ขนาด 14 ตัวปกติ)

.....

เว้น 1 บรรทัด ขนาด 14 ตัวปกติ

ระยะขอบ

ซ้าย 1.5 นิ้ว

ระยะขอบ

ขวา 1 นิ้ว

} ระยะขอบล่าง 1 นิ้ว

ราชภัฏเพชรบูรณ์

Phetchabun Rajabhat Journal

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ 67000
โทร. 056-717141 โทรสาร. 056-717141 E-mail : research_pcru@hotmail.com